

Popiežius

Popiežius Pranciškus DVASIOS SKATINAMI MISIONERIAUTI Žinia 54-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga	2
--	---

Popiežiaus katechezės

Popiežius Pranciškus KRIKŠČIONIŠKOJI VILTIS: PAGUODA TAUTAI (Iz 40)	3
„KOKIOS DAILIOS KALNUOSE ŠAUKLIO KOJOS...“ (Iz 52, 7)	4
ĮSIKŪNIJUSI VILTIS	5
ABRAOMO VILTIS	6
RAUDA IR VILTIS	7
NETIKROS STABŲ VILTYS (115 psalmė)	8

Nuncijus

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas P. L. Quintana PRANEŠIMAS KAUNO ARKIVYSKUPIJOS KUNIGŲ UGDYMO KONFERENCIJOJE	10
UGDYTI KUNIGIŠKĄJĄ BROLYSTĘ Apaštališkasis nuncijus atsako į „Bažnyčios žinių“ klausimus	13

Ganytojo žodis

ARKIVYSK. G. GRUŠO PAMOKSLAS KOVO 11-OSIOS ŠV. MIŠIOSE VILNIAUS ARKIKATEDROJE	15
--	----

Arkivyskupo T. Matulionio metai

PAGRINDINĖS PASIRENGIMO GARBINGOJO ARKIVYSKUPO TEOFILIAUS MATULIONIO BEATIFIKACIJAI GAIRĖS	17
SUSIPAŽINKIME – ESU TEOFILIUS	19

Homilijos

PASIRINKTI KRISTAUS KELIĄ KARTĄ, BET VISAM GYVENIMUI Verbų sekmadienis	26
GYVOJO DIEVO TRIUMFO DIENA / Velykos	27
PASITIKĖTI DIEVO GAILESTINGUMU / II Velykų sekmadienis (A)	28
VISI ESAME KELYJE / III Velykų sekmadienis (A)	29

Straipsniai

Dirk Ansorge SMURTAS KRIKŠČIONYBĖS VARDU?	30
--	----

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	35
Kunigų susirinkimai	36
Panevėžio vyskupijos ir Lietuvos jaunimo globėjo šv. Kazimiero iškilmė	40

Popiežius Pranciškus

Dvasios skatinami misionieriauti

Žinia 54-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga

Brangūs broliai ir seserys!

Per pastaruosius kelerius metus apmąstėme du su krikščioniškuoju pašaukimu susijusius aspektus: kvietimą „išeiti iš savęs pačių“, kad išgirstume Viešpaties balsą, ir bažnytinės bendruomenės kaip tinkamiausios vietos, kurioje gimsta, bręsta ir reiškiasi Dievo pašaukimas, svarbą.

Dabar, 54-osios Pasaulinės maldos už pašaukimus dieną, norėčiau pasvarstyti apie krikščioniškojo pašaukimo misionieriškąjį matmenį. Kas leidžiasi patraukiamas Dievo balso ir seka paskui Jėzų, greitai atranda nenumaldomą troškimą nešti Gerąją Naujieną broliams per evangelizaciją bei meilės tarnystę. Visi krikščionys pašaukti būti Evangelijos misionieriais! Juk Dievo meilės dovaną mokinys gauna ne asmeninei paguodai, jis pašauktas ne brukti save patį ar rūpintis savo verslo interesais; jis tiesiog palytimas ir perkeičiamas džiaugsmo, kad yra mylimas Dievo, ir negali tos patirties pasilaikyti vien sau: „Evangelijos džiaugsmas, pripildantis mokinių bendruomenės gyvenimą, yra misionieriškasis džiaugsmas“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 21).

Todėl įsipareigojimas misionieriauti yra ne koks nors krikščioniškojo gyvenimo papildomas papuošalas, bet, priešingai, esminis paties tikėjimo dėmuo: santykis su Viešpačiu reiškia, kad esame išsiųsti į pasaulį kaip jo žodžio pranašai ir jo meilės liudytojai.

Net jei jaučiamės labai silpni ir dažnai praradę drąsą, turime gręžtis į Dievą ir nesileisti sutraiskomi savo netinkamumo jausmo ar pesimizmo, paverčiančio mus pasyviais varginančio ir monotoniško gyvenimo stebėtojais. Čia nėra vietos baimei, nes pats Dievas ateina nuvalyti mūsų „nešvarių lūpų“ padarydamas mus tinkamus misijai: „Štai <...> tavo kaltė yra panaikinta ir tavo nuodėmė nuvalyta. Tada išgirdau Viešpaties balsą: *Ką man siųsti? Kas gi bus mūsų pasiuntinys?* O aš atsiliepiau: *Štai aš, siųsk mane!*“ (Iz 6, 6–8).

Kiekvienas misionieriškas mokinys girdi savo širdyje tą dieviškąjį balsą, kviečiantį „vaikščioti“, kaip Jėzus, tarp žmonių visiems darant gera ir visus gydant (plg. *Apd* 10, 38). Jau esu priminęs, jog Krikšto galia kiekvienas yra „kristoforas“, t. y. „tas, kuris Kristų neša“ broliams (plg. Katechezė, 2016 m. sausio 30 d.). Tai galioja pirmiausia tiems, kurie pašaukti į ypatingo pašvęstumo gyvenimą, taip pat kunigams, kurie dosniai atsiliepi:

„Štai aš, Viešpatie, siųsk mane!“ Jie pašaukti, kupini naujo užsidegimo misionieriauti, išeiti iš šventovės sakralinės zonos, leisdami Dievo švelnumui lieties žmonių naudai (plg. Homilija per Krizmos šv. Mišias, 2016 m. kovo 24 d.). Bažnyčiai reikia tokių kunigų – pasitikinčių ir giedrų, nes atrado tikrąjį lobį, nekantraujančių eiti ir džiugiai parodyti jį visiems (plg. *Mt* 13, 44).

Tiesa, kai kalbame apie krikščioniškąją misiją, išnyra nemažai klausimų: ką reiškia būti Evangelijos misionieriumi? Kas suteikia mums jėgų ir drąsos skelbti? Kokia evangelinė logika įkvepia misiją? Atsakymus į šiuos klausimus galime surasti apmąstydami tris Evangelijos scenas: Jėzaus misijos pradžią Nazareto sinagogoje (plg. *Lk* 4, 16–30); Priskėlusiojo kelionę su mokiniais iš Emauso (plg. *Lk* 24, 13–35) ir palyginimą apie sėklą (plg. *Mk* 4, 26–27).

Jėzus patepamas Dvasia ir išsiunčiamas. Būti misionierišku mokiniu reiškia aktyviai dalyvauti Kristaus misijoje, kurią Nazareto sinagogoje nusakė pats Jėzus: „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes jis patepė mane, kad neščiau Gerąją Naujieną vargdieniams. Pasiuntė skelbti belaisviams išvadavimo, akliems – regėjimo; siuntė vaduoti prislėgtųjų ir skelbti Viešpaties malonės metų“ (*Lk* 4, 18–19). Šitai yra ir mūsų misija: būti pateptiems Dvasios ir eiti broliams skelbti Dievo žodžio, tampant jiems išganymo įrankiu.

Jėzus eina greta mūsų. Iš žmogaus širdies kylančių klausimų bei tikrovės keliamų iššūkių akivaizdoje galime pasijusti suglumę, stokojantys energijos ir vilties. Krikščioniškoji misija gali pasirodyti neįgyvendinama utopija arba tikrove, pranokstančia mūsų jėgas. Tačiau kontempliuodami prisikėlusį Jėzų, žengiantį greta mokinių iš Emauso (plg. *Lk* 24, 13–15), vėl galime atgauti pasitikėjimą. Šioje Evangelijos scenoje susiduriame su tikra „kelio liturgija“, pirmesne už Žodžio ir laužomos Duonos liturgiją ir bylojančia mums, jog sulig kiekvienu mūsų žingsniu Jėzus yra greta mūsų! Du mokiniai, užgauti Kryžiaus papiktinimo, pralaimėjimo keliu grįžta namo širdyje nešdamiesi sudaužytą viltį ir neįgyvendintą svajonę. Evangelijos džiaugsmą pakeitė liūdesys. Ką daro Jėzus? Nesmerkia jų, eina tuo pačiu keliu ir, užuot statęs sieną, atveria naują spragą. Iš lėto pakeičia jų nusiminimą, uždega jų širdis ir atveria akis skelbdamas Žodį ir laužydamas Duoną. Šitai pat krikščionis ne tik neša misijos našta, bet ir, apimtas nuovargio bei susidurdamas su nesupratingumu, jaučia, „kad Jėzus eina kartu su juo, kalba kartu su juo, kvėpuoja, dirba kartu su juo. Jaučia, kad gyvas Jėzus yra su juo visoje misionieriškoje veikloje“ (Apaštališkasis paraginimas *Evangelii gaudium*, 266).

Jėzus įgalina sėklą sudygti. Galop svarbu iš Evangelijos pasimokyti skelbimo stiliaus. Net ir būdami kupini

geriausių ketinimų, kartais galime pasiduoti tam tikrai valdžios manijai, prozelitizmui ar nepakančiam fanatizmui. Evangelija, priešingai, kviečia atmesti stambeldišką sėkmės ir galios garbinimą, perdėtą rūpinimąsi struktūromis ir tam tikrą baimę, labiau susijusią su užkariavimo nei tarnavimo dvasia. Karalystės sėkla, nors ir mažytė, neregima bei kartais nereikšminga, tyliai auga Dievo nepaliaujamo veikimo galia: „Su Dievo Karalyste yra kaip su žmogumi, kuris beria dirvon sėklą. Ar jis miega ar keliasi, ar naktį ar dieną, sėkla dygsta ir auga, jam visiškai nežinant kaip“ (Mk 4, 26–27). Pirmiausia pasitikėti turime štai kuo: Dievas pranoksta mūsų lūkesčius ir netikėtai nustebina savo dosnumu, sudaigindamas mūsų darbo vaisius labiau, nei įstengia apskaičiuoti žmogus.

Kupini tokio evangelinio pasitikėjimo, atsiveriame tyliam Dvasios veikimui, kuris yra misijos pagrindas. Be uolios ir kontempliatyvios maldos neįmanoma nei pašaukimų pastoracija, nei krikščioniškoji misija. Šiuo atžvilgiu krikščioniškasis gyvenimas maitintinas Dievo žodžio klausymusi ir pirmiausia rūpinimusi asmeniniu santykiu su Viešpačiu eucharistinėje adoracijoje, tinkamiausioje susitikimo su Dievu „vietoje“.

Šiai artimai draugystei su Viešpačiu labai trokštu paskatinti – pirmiausia meldžiant iš aukštybių naujų pašaukimų į kunigystę ir pašvęstąjį gyvenimą. Dievo tautą turėtų vesti ganytojai, savo gyvenimą atiduodantys Evangelijos tarnystei. Todėl parapijų bendruomenių, organizacijų bei Bažnyčioje gausių maldos grupių prašau: nepasiduodami nusivylimo pagundai, melskite Viešpatį atsiųsti darbininkų į savo pjūtį ir duoti mums kunigų, išimylėjusių Evangeliją, gebančių tapti artimais broliams ir per tai būti gyvu Dievo gailestingosios meilės ženklu.

Brangūs broliai ir seserys, šiandien irgi galime iš naujo užsidegti troškimu skelbti ir pirmiausia jaunuoliams pasiūlyti sekti paskui Kristų. Nepaisydami paplitusio jausmo, kad tikėjimas pavargęs ir virtęs vien „atliktina pareiga“, mūsų jaunuoliai trokšta atrasti nuolatinį Jėzaus žavesį, būti jo užkalbinti ir išjudinti jo žodžių bei darbų ir galiausiai Jo dėka svajoti apie pilnatviškai žmogišką gyvenimą, džiugiai dovanojant save meilėje.

Švenčiausioji Marija, mūsų Išganytojo Motina, išdrįso persiimti šia Dievo svajone atiduodama savo jaunystę bei užsidegimą į Jo rankas. Savo užtarimu teišrūpina ir mums tokį patį širdies atvirumą, pasirengimą Viešpaties kviečiamiems ištarti „Štai aš“ ir džiaugsmą leisti, kaip jį, į kelionę (plg. Lk 1, 39) skelbti Jį visam pasauliui.

Vatikanas, 2016 m. lapkričio 27-oji, pirmasis advento sekmadienis

Pranciškus

Popiežius Pranciškus

Krikščioniškoji viltis: paguoda tautai (Iz 40)

2016 m. gruodžio 7 d.

Šiandien pradėdame naują katechezių ciklą krikščioniškosios vilties tema. Tai labai svarbu, nes viltis niekuomet nenuvilia. Optimizmas nuvilia, o viltis – ne! Mums ypač jos reikia šiais laikais, kai atrodo tamsu, kai jaučiamės sutrikę mus supančio blogio ir smurto akivaizdoje, matydami daugelio mūsų brolių skausmą. Mums reikia vilties! Jaučiamės sutrikę ir netekę drašos, nes esame bejėgiai ir mums atrodo, kad tamsa niekuomet nesibaigs.

Tačiau turime neleisti, kad viltis mus paliktų, nes Dievas su savo meile žengia drauge su mumis. „Viliuosi, nes Dievas yra šalia“: mes visi tai galime pasakyti. Kiekvienas iš mūsų galime ištarti: „Aš viliuosi, aš turiu viltį, nes Dievas keliauja su manimi.“ Jis eina ir laiko mano ranką. Dievas nepalieka mūsų vienu. Viešpats Jėzus nugalejo blogį ir atvėrė mums gyvenimo kelią.

Viltį apmąstyti svarbu ypač šiuo advento laikotarpiu, kuris yra laukimo metas, kai mes rengiamės dar kartą priimti guodžiantį Įsikūnijimo slėpinį ir Kalėdų šviesą. Leiskime, kad Viešpats mus pamokytų, ką reiškia viltis. Todėl paklauskime Šventojo Rašto žodžių pradėdami nuo pranašo Izaijo, kuris yra didysis advento pranašas, didysis vilties žinios nešėjas.

Antroje knygos dalyje pranašas kreipiasi į tautą skelbdamas *paguodos žinią*:

„Paguoskit manąją tautą, – sako jūsų Dievas, – guoskite ją!

Prabilkit į širdį Jeruzalei ir šaukite jai, kad jos tarnybos lažas pasibaigė, jos kaltė išpirkta <...>.

Pasigirsta balsas:

„Per dykumą tieskite Viešpačiui kelią!

Tyruose ištiesinkite mūsų Dievui vieškelį!

Kiekvienas slėnis tegu būna užpiltas, kiekvienas kalnas bei kalva tebūna nukasta.

Uolėta žemė pavirs lyguma,

kalvotos apylinkės – slėniais.

Tada Viešpaties šlovė bus apreikšta!

.....
2016 m. gruodžio mėnesį popiežius Pranciškus pradėjo naują katechezių ciklą vilties tema. Advento laiku pradėdame cikle pirmiau apmąstomi Senojo Testamento tekstai, nuo 2017 m. vasario mėnesio katechezėms parinktos Naujojo Testamento ištraukos. „Bažnyčios žiniose“ katechezes skelbiame nuo ciklo pradžios.

Visa žmonija drauge ją išvys, nes pats Viešpats savo lūpomis pažadėjo!“ (Iz 40, 1–2. 3–5).

Dievas Tėvas teikia paguodą pažadindamas guodėjus, kurių prašo drąsinti jo tautą, jo vaikus skelbiant, kad priešpaua baigėsi, skausmas liovėsi, o nuodėmė atleista. Tai gydo sužeistą ir baimingą širdį. Todėl pranašas kviečia juos *tiesti kelią Viešpačiui*, būti pasirengusiems priimti jo dovanas ir jo išganymą.

Tautai paguoda prasideda kartu su galimybe žengti Dievo keliu, nauju keliu, ištiesintu ir praeinamu, paruoštu *dykumoje*, leidžiančiu ją pereiti ir grįžti į tėvynę. Pranašas kreipiasi į tautą, išgyvenančią Babilono tremties tragediją: dabar jie girdi, kad gali grįžti į savo šalį per išlygintą ir paplatintą kelią, be slėnių ir kalvų, kurie apsunkina kelionę, išlygintu keliu per dykumą. Parengti šį kelią reiškia nutiesti *išganymo ir išlaisvinimo kelią*, šalinant kiekvieną kliūtį ir trukdį.

Tremtis buvo dramatiškas Izraelio istorijos momentas, kai žmonės prarado tėvynę, laisvę, orumą ir net pasitikėjimą Dievu. Jie jautėsi apštiepti ir be vilties. Tačiau štai nuskamba pranašo raginimas, vėl atveriantis širdį tikėjimui. *Dykuma* yra vieta, kurioje sunku gyventi, tačiau būtent ten galima keliauti, *grįžti ne tik į tėvynę, bet ir pas Dievą, vėl turėti viltį ir šypsotis*. Kai esame tamsoje, prispausti sunkumų, mes nesišypsime. Būtent viltis mus moko šypsotis siekiant rasti kelią, vedantį pas Dievą. Vienas iš pirmučiausių dalykų, nutinkantis žmonėms, kurie atsitolina nuo Dievo, yra tai, kad tie žmonės nesišypsos. Galbūt jie gali garsiai kvatotis, sąmojingai pašiepti kitą... bet jiems trūksta šypsenos! Tik viltis dovanoja šypseną: tai šypseną viliantis rasti Dievą.

Gyvenimas dažnai yra dykuma, sunku keliauti per gyvenimą, bet jei mes pasitikime Dievu, tas kelias gali tapti gražus ir platus tarsi greitkelis. Tiesiog reikia niekuomet neprarasti vilties ir nepaliauti tikėjus visada, nepaisant nieko. Kai esame vaiko akivaizdoje, nors turime daug problemų ir sunkumų, mes šypsomės, nes prieš save matome viltį: vaikas yra viltis! Šitaip turime gyvenime įžvelgti vilties kelią, leidžiantį mums rasti Dievą – Dievą, dėl mūsų tapusį Kūdikiu. Jis privers mus šypsotis, jis duos mums viską!

Būtent šiuos Izaijo žodžius pavartojo Jonas Krikštytojas kviesdamas atsiversti: „Tyruose šaukiančiojo balsas: Taisykite Viešpačiui kelią“ (Mt 3, 3). Tas balsas skamba ten, kur atrodo, kad niekas negali jo išgirsti – kas gali klausytis dykumoje? – jis skamba ten, kur vyrauja sumaištis, sukelta tikėjimo krizės. Negalime paneigti, kad šiandienos pasaulis išgyvena tikėjimo krizę. Sakoma: „Tikiu į Dievą, esu krikščionis.“ – „Priklausau tai religijai...“ Tačiau tavo gyvenimas yra toli nuo krikščio-

nybės; jis labai toli nuo Dievo! Religija ir tikėjimas tapo tik pareiškimu: „Ar tikiu?“ – „Taip!“ Tačiau čia kalbama apie tai, kad reikia atsigręžti į Dievą, atgręžti širdį į Dievą ir eiti tuo keliu, siekiant Jį rasti. Jis laukia mūsų. Tai Jono Krikštytojo skelbimas: reikia pasiruošti susitikimui su tuo Kūdikiu, kuris vėl gražins mums šypseną. Krikštytojas skelbia Jėzaus atėjimą, kai izraelitai tarsi tebėra tremtyje, jie vis dar pajungti romėnų viešpatavimui, todėl yra svetimšaliai savo tėvynėje, valdomoje galingų okupantų, lemiančių jų gyvenimą. Tačiau tikrąją istoriją kuria ne galingieji, o *Dievas drauge su savo mažutėliais*. Tikroji istorija – ta, kuri išliks amžinybėje – yra Dievo rašoma drauge su jo mažutėliais: Dievas su Marija, Dievas su Jėzumi, Dievas su Juozapu, *Dievas su mažutėliais*. Tai maži ir paprasti žmonės, kuriuos matome gimusio Jėzaus aplinkoje: Zacharijas ir Elzbieta, kurie buvo seni ir paženklinti nevaisingumo, Marija, jauna mergaitė, sužadėta su Juozapu, piemenys, kurie buvo niekinami ir su kuriais nebuvo skaitomasi. Tai mažutėliai, kuriuos didelius padarė jų tikėjimas, mažutėliai, kurie *moka ir toliau išlaikyti viltį*. Viltis yra *mažutėlių* dorybė. Didieji, patenkintieji nepažįsta vilties, jie nežino, kas ji yra.

Mažutėliai su Dievu, su Jėzumi, tremties, nuviliančio vienišumo, kančios dykumą paverčia lygiu keliu, kuriuo galime eiti pasitikti šlovingojo Viešpaties. Čia mes priartėjame prie esminio dalyko. Leiskimės mokomi vilties. Su pasitikėjimu laukime Viešpaties atėjimo. Kad ir kokia būtų ta dykuma mūsų gyvenime – kiekvienas žino, kokia dykuma šiuo metu eina, – ji taps žydinčiu sodu. Viltis nenuvilia!

„Kokios dailios kalnuose šauklio kojos...“ (Iz 52, 7)

2016 m. gruodžio 14 d.

Artėjame prie Kalėdų ir pranašas Izaijas dar kartą padeda mums atsiverti vilčiai ir priimti Gerąją Naujieną apie ateinančią išgelbėjimą.

52 skyrių Izaijas pradeda kviesdamas Jeruzalę prabusti, nusikratyti dulkes, nusimesti grandines ir apsilvilti gražiausiais drabužiais, nes Viešpats atėjo išvaduoti savo tautos (1–3 eil.). Po to priduriama: „Todėl manoji tauta patirs mano šlovę tą dieną, nes aš Tas – Viešpats, kurs tai sako. Štai aš esu!“ (6 eil.).

Šiuo Viešpaties ištariamu „Štai aš“ apibendrinama jo tvirta valia mus išgelbėti ir būti arti mūsų, o Jeruzalė į pranašo kvietimą atsiliepia džiaugsmo giesme. Tai labai svarbus istorinis momentas. Baigiasi Babilono tremtis; Izraeliui atsiveria galimybė iš naujo atrasti Dievą, tikė-

jime atrasti savo tapatybę. Viešpats priartėja, o „likutis“, tai yra maža tautos dalis, išgyvenusi tremtį, tremtyje išlaikiusi tikėjimą, perėjusi krizę, net tamsoje toliau tikėjusi ir išlaikiusi viltį – tas „likutis“ galės matyti Dievo stebuklus. Čia pranašas įterpia džiūgavimo giesmę:

„O kokios dailios kalnuose šauklio kojos, – to, kuris ateina su linksmąja žinia, skelbdamas ramybę, nešdamas gerą naujieną, garsindamas išganymą, sakydamas Zionui: „Viešpatauja tavo Dievas!“ <...> Drauge pratrūkite džiaugsmo giesme, Jeruzalės griuvėsiai, nes Viešpats paguodė savo tautą, atpirko Jeruzalę. Viešpats iškėlė savo šventąją ranką visų tautų akyse. Visi žemės pakraščiai išvys mūsų Dievo išganymą“ (Iz 52, 7. 9. 10).

Šie Izaijo žodžiai, kuriuos norime apmąstyti, yra nuoroda į taikos stebuklą, ir nurodoma ypatingu būdu, sutelkiant žvilgsnį ne į žinios nešėją, bet į greitai bėgančiojo kojas: „O kokios dailios kalnuose šauklio kojos...“.

Jis yra tarsi Giesmių giesmės sužadėtinis, skubantis pas mylimąją. „Štai jis ateina, šokinėdamas per kalnus, liuoksėdamas per kalvas“ (Gg 2, 8). Taip ir taikos žinios nešėjas bėga, atnešdamas palaimingą išlaisvinimo, išgelbėjimo žinią ir pranešdamas apie Dievo karalystę.

Dievas nepaliko savo tautos ir neleido jos nuniokoti blogiui, nes jis yra ištikimas, o jo malonė didesnė už nuodėmę. Turime to išmokti, nes esme kietasprandžiai ir neišmokstame. Tačiau aš klausiu: kas didesnis – Dievas ar nuodėmė? Dievas! O kam priklauso galutinė pergalė? Dievui ar nuodėmei? Dievui. Ar jis gali įveikti didžiausią, gėdingiausią, baisiausią, blogiausią nuodėmę? Kokiu ginklu Dievas nugali nuodėmę? Meile! Tai reiškia, kad „Dievas viešpatauja“; tai tikėjimo žodžiai apie Viešpatį, kurio galybė pasilenkia prie žmonijos, nusižemina ir dovanoja gailingumą, išlaisvindama žmogų nuo viso to, kas jame iškreipia gražų Dievo paveikslą, nes kai būname nuodėmėje, Dievo atvaizdas yra iškreipiamas. Tokios didžiulės meilės išsipildymas bus pati Jėzaus įsteigta karalystė, atleidimo ir taikos karalystė, kurią švenčiame per Kalėdas ir kuri bus galutinai pasiekta per Velykas. Didžiausias Kalėdų džiaugsmas yra vidinis ramybės džiaugsmas – Viešpats sunaikino mano nuodėmes, Viešpats man atleido, Viešpats manęs pasigaili, jis atėjo manęs išgelbėti. Tai yra Kalėdų džiaugsmas!

Broliai ir seserys, tai yra mūsų vilties pagrindas. Kai atrodo, jog viskas baigta, kai dėl daugelio negatyvių dalykų tikėjimas tampa varginantis, kai užaina pagunda, kad niekas nebeturi prasmės, – štai ateina Geroji Naujiena, kurią atneša greitosios kojos: Dievas ateina įvykdyti kažko naujo, įsteigti taikos karalystės. Dievas „iškėlė

savo ranką“, ateina nešdamas savo laisvę ir paguodą. Blogis amžinai netriumfuos, kančia turi pabaigą. Neviltis įveikta, nes Dievas yra tarp mūsų.

Mes taip pat esame raginami prabusti kaip Jeruzalė, kuriai skirtas pranašo kvietimas; esame kviečiami tapti vilties žmonėmis, bendradarbiaudami su šia šviesos karalyste, kuri skirta visiems vilties vyrams bei moterims. Kaip blogai būna, kai sutinkame krikščionį, praradusį viltį! „Nebesiviliu nieko, man viskas baigta“, – taip sako krikščionis, negebantis žvelgti į vilties horizontą, prieš save matantis tik sieną. Tačiau Dievas sugriauna tokias sienas per atleidimą! Todėl turime melstis, kad Dievas kasdien duotų mums vilties, duotų jos kiekvienam: tokios vilties, kuri kyla matant Dievą Beatliejaus prakartėlėje. Mums patikėta Gerosios Naujienos žinia yra neatidėliotina. Mes, kaip ir žinios nešėjas kalnuose, turime skubėti, nes pasaulis negali laukti, žmonija alksta ir trokšta teisingumo, tiesos ir taikos.

Matydami Beatliejaus kūdikį šio pasaulio mažutėliai žinos, kad pažadas įvykdytas, žinia įgyvendinta. Tame Naujagimyje, kuriam visko reikia, kuris suvystytas vystyklais ir paguldytas ėdžioje, glūdi visa gelbstinčio Dievo galia. Kalėdos yra diena, atverianti širdį. Mums reikia atverti širdį tam mažumui, kuris yra šiame Kūdikyje, taip pat atsiverti šiam didžiam stebuklui. Tai Kalėdų stebuklas, kuriam su viltimi rengiamės šiuo advento laikotarpiu. Tai Dievo, tapusio kūdikiu, siurprizas, vargšo, silpno Dievo, Dievo, atsisakančio savo didybės, kad galėtų būti artimas kiekvienam iš mūsų.

Įsikūnijusi viltis

2016 m. gruodžio 21 d.

Neseniai pradėjome katechetinę kelionę vilties tema, kuri labai tinka advento laikui. Iki šiol mus vedė pranašas Izaijas. Šiandien, prieš pat Kalėdas, norėčiau apmąstyti tą ypatingą momentą, kai, taip sakant, *į pasaulį įžengė viltis* su Dievo Sūnaus įsikūnijimu. Izaijas išpranašavo Mesijo gimimą keliose vietose: „Štai ta mergelė laukiasi, – ji pagimdys sūnų ir pavadins jį Emanuelio vardu“ (Iz 7, 14); taip pat „Iš Išajo kelmo išaugs atžala, iš jo šaknies pražys pumpuras“ (Iz 11, 1). Šiose ištraukose iškyla Kalėdų prasmė: Dievas įvykdo savo pažadą tapdamas žmogumi; jis neapleidžia savo tautos, jis taip prisiartina, kad net nusivelka savo dievystę. Šitaip Dievas parodo savo ištikimybę ir pradeda naują karalystę, teikiančią *žmonijai naują viltį*. Kas ši viltis? Amžinasis gyvenimas.

Kai kalbame apie viltį, dažnai turime omenyje dalykus, kurie nėra žmogaus galioje, tai, kas nematoma. Iš tikrųjų

tai, kuo viliamės, pranoksta mūsų jėgas ir mūsų išvalgą. Tačiau Kristaus Gimimas, atveriantis atpirkimą, byloja apie kitokią viltį, apie patikimą, regimą ir suprantamą viltį, nes ji grindžiama Dievu. Jis įžengia į pasaulį ir duoda mums stiprybės keliauti su juo: Dievas eina su mumis Jėzuje; eidami su juo link gyvenimo pilnatvės, gauname stiprybės nauju būdu gyventi dabartyje, nors ji yra sunki. Taigi krikščioniui viltis reiškia tikrumą, kad jis keliauja su Kristumi pas mūsų laukiantį Tėvą. Viltis niekuomet nėra sustingusi, ji keliauja ir verčia mus keliauti. Ta viltis, kurią mums duoda Betliejaus Kūdikis, siūlo gerą kryptį dabarčiai, žmonijos išgelbėjimą ir palaiminimą tiems, kurie pasitiki gailestinguoju Dievu. Šventasis Paulius tai apibendrina žodžiais: „esame išgelbėti viltimi“ (Rom 8, 24). Taigi su viltimi keliaudami šiame pasaulyje esame išgelbėti. Galime kiekvienas iš mūsų paklausti: ar keliauju su viltimi, ar mano vidinis gyvenimas sustingęs ir uždaras? Ar mano širdis yra užrakintas stalčius, ar ji atvira vilčiai, kuri įgalina mane keliauti ne vienam, bet su Jėzumi?

Advento laikotarpiu krikščionių namuose įrengiamos *prakartėlės* pagal tradiciją, siekiančią šv. Pranciškaus Asyžiečio laikus. Prakartėlė savo paprastumu perteikia viltį; kiekviena jos figūra yra panardinta vilties atmosferoje.

Pirmiausia žvelgiame į vietą, kurioje Jėzus gimė – *Betliejū*. Tai mažas miestelis Judėjoje, kur prieš tūkstančius metų gimė Dovydas, piemuo, kurį Dievas parinko būti Izraelio karaliumi. Betliejus nėra sostinė, todėl jį pasirinko Dievo apvaizda, mėgstanti veikti per mažutėlius ir nuolankiuosius. Čia gimė labai lauktas „Dovydo sūnus“ Jėzus, kuriame susitinka Dievo viltis ir žmogaus viltis.

Žvelgiame taip pat į *Mariją* – vilties Motiną. Savo išartu „taip“ ji atvėrė Dievui mūsų pasaulio duris: jos mergeliškoji širdis buvo pilna vilties, gaivinamos tikėjimo; taip Dievas ją pasirinko, o ji įtikėjo jo žodžiu. Devynis mėnesius buvusi naujosios ir amžinosios Sandoros skrynia, ji grotoje kontempliuoja Kūdikį ir regi jame meilę Dievo, atėjusio išgelbėti savo tautos ir visos žmonijos. Prie Marijos yra *Juozapas*, Jesės ir Dovydo palikuonis. Jis taip pat patikėjo angelo žodžiais ir žvelgdamas į Jėzų prakartėlėje apmąsto tai, kad Kūdikis gimė iš Šventosios Dvasios ir kad pats Dievas liepė jam pavadinti jį Jėzumi. Šis vardas kiekvienam žmogui neša viltį, nes per tą moters sūnų Dievas išgelbės žmoniją nuo mirties ir nuodėmės. Štai kodėl svarbu žvelgti į prakartėlę!

Prakartėlėje yra taip pat *piemenys*, atstovaujantys varginiesiems ir nuolankiesiems, laukusiems Mesijo, „Izraelio paguodos“ (Lk 2, 25) ir „Jeruzalės išvadavimo“ (Lk 2, 38). Šiame Kūdikyje jie mato įgyvendintus pažadus ir viltį, kad kiekvienam iš jų galiausiai ateina Dievo išgelbėjimas. Tie, kas pasitiki pirmiausia savo medžiaginiu

saugumu, nelaukia išgelbėjimo iš Dievo. Įsisažmoninime tai: mūsų pačių apsisaugojimai mūsų neišgelbės; vienintelis tikrumas, kuris mus išgelbės, yra viltis Dievu. Viltis mus išgelbės, nes yra stipri ir leidžia eiti per gyvenimą džiaugsmingai, turint valią daryti gera, trokštant pasiekti amžinąją laimę. Mažutėliai, piemenys, pasitiki Dievu, turi jame viltį ir džiaugiasi atpažindami, kad šis Kūdikis yra Dievo nurodytas ženklas (Lk 2, 12).

Angelų choras iš aukštybių skelbia: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms!“ (2, 14). Krikščioniškoji viltis išreiškiama gyriumi ir padėka Dievui, įkūrusiam meilės, teisingumo ir taikos karalystę.

Brangūs broliai ir seserys, šiomis dienomis, kontempliuodami prakartėlę pasirenkime mūsų Viešpaties Gimimui. Bus tikra šventė, jei priimsime Jėzų, vilties sėklą, kurią Dievas sėja į mūsų individualios ar bendruomeninės istorijos vagas. Kiekvienas ateinančiam Jėzui ištartas „taip“ yra vilties pumpuras. Pasitikėkime šiuo vilties pumpuru, šiuo „taip“. „Taip, Jėzau, Tu gali mane išgelbėti, Tu gali mane išgelbėti.“ Linkiu visiems viltingų Kalėdų!

Abraomo viltis

2016 m. gruodžio 28 d.

Šv. Paulius laiške romiečiams primena didžią Abraomo figūrą, nurodydamas mums tikėjimo ir vilties kelią. Apaštalas rašo: „Nematydamas jokios vilties, Abraomas patikėjo viltimi, jog tapsias daugelio tautų tėvu“ (Rom 4, 18). „Nematydamas jokios vilties... patikėjo viltimi.“ Tai labai stipri nuostata: net kai nėra vilties, turiu viltį. Taip elgėsi mūsų tėvas Abraomas. Šventasis Paulius turi omenyje tikėjimą, kuriuo Abraomas įtikėjo Dievo žodžiu, pažadėjusiu jam sūnų. Tai buvo iš tikrųjų pasitikėjimas ir viltis nesant „jokios vilties“ – taip neįtikėtina buvo tai, ką Viešpats jam žadėjo. Mat Abraomas buvo senas – buvo beveik šimto metų, – o jo žmona bevaisė. Jai nepasisėk! Tačiau Dievas tarė, ir jis įtikėjo. Jis neturėjo žmogiškos vilties, nes buvo senas, o žmona bevaisė: ir jis įtikėjo.

Pasitikėdamas šiuo pažadu Abraomas leidžiasi į kelionę, sutinka palikti savo kraštą ir tapti svetimšaliu, turėdamas viltį sulaukti to „neįmanomo“ sūnaus, kurį Dievas turi jam duoti, nepaisant to, kad Saros iščios jau buvo apmirusios. Abraomas tiki, jo tikėjimas atsiveria iš pažiūros neprotingai vilčiai; tai gebėjimas pranokti žmogiškąjį samprotavimą, pasaulio išmintį ir gudrybę, pranokti tai, kas paprastai laikoma sveika nuovoka, ir patikėti tuo, kas neįmanoma. Viltis atveria naujus horizontus, suteikia gebėjimą svajoti apie tai, kas net neįsivaizduojama. Viltis leidžia įžengti į nežinomos ateities

sutemas ir keliauti šviesoje. Vilties dorybė yra graži; ji teikia mums daug jėgų gyvenimo kelyje.

Tačiau tai yra sunkus kelias. Abraomo gyvenime taip pat ateina krizės ir prislėgtumo momentas. Jis pasitikėjo, apleido savo namus, savo žemę, savo draugus – viską. Jis leidosi į kelionę, pasiekė Dievo jam nurodytą šalį, praėjo daug laiko. Anksčiau tokia kelionė nebuvo panaši į šiandieninę, kai lėktuvo skrydis trunka porą valandų. Anuomet ji trukdavo mėnesius, metų metus! Ėjo laikas, o sūnaus vis nebuvo, Saros įščios liko uždarytos vaisingumui.

Nesakau, kad Abraomas prarado kantrybę, tačiau jis skundėsi Dievui. To taip pat mokomės iš mūsų tėvo Abraomo: skundas Viešpačiui yra maldos būdas. Kartais klausydamas išpažinčių girdžiu: „Skundžiausi Viešpačiui.“ O aš į tai atsakau: „Kodėl ne, skūskis, jis yra Tėvas.“ Tai maldos būdas: skūskis Viešpačiui, tai gera. Abraomas skundžiasi Viešpačiui sakydamas: „Viešpatie Dieve, <...> aš lieku bevaikis ir mano namų įpėdinis yra damaskietis Eliezaras“ (Eliezaras buvo jo turto prižiūrėtojas). Abraomas pridėjo: „Palikuonio man nedavei, todėl vergas, gimęs mano namuose, bus mano įpėdinis.“ Ir štai atėjo jam Viešpaties žodis: „Tas nebus tavo paveldėtojas. Tavo paveldėtojas gims iš tavęs paties.“ Išvedęs jį laukan tęsė: „Pažvelk į dangų ir suskaityk žvaigždes, jei gali jas suskaityti.“ Tada jis jam tarė: „Taip gausūs bus tavo palikuonys.“ Jis patikėjo Viešpačiu, ir tai jam Viešpats įskaitė teisumui“ (Pr 15, 2–6).

Ši scena vyksta naktį, lauke tamsu, bet ir Abraomo širdyje viešpatauja nusivylimo, neryžtingumo ir sunkumo tamsa: sunku viltis neįmanomu dalyku. Patriarchas jau pernelyg senas, atrodo, kad jau per vėlu susilaukti sūnaus, taigi viską paveldės tarnas. Abraomas kreipiasi į Viešpatį, tačiau Dievas, nors tenai esti ir kalbasi su juo, atrodo, tarsi būtų atsitraukęs ir neišlaikęs žodžio. Abraomas jaučiasi vienišas, jis senas ir pavargęs, artinasi mirtis. Kaip jis gali toliau pasitikėti?

Vis dėlto pats jo skundas yra tikėjimo forma, tai malda. Nepaisant visko, Abraomas ir toliau tiki Dievu ir turi viltį, kad kažkas dar gali įvykti. Antraip, kam reikėtų šauktis Dievo, jam skūstis ir priminti jo pažadus? Tikėjimas nėra vien tik tylą, viską priimant be atsikirtimo, viltis nėra tikrumas, kuris saugo nuo abejonių ir bejėgiškumo. Dažnai viltis yra tamsa; tačiau ten yra viltis, kuri verčia eiti pirmyn. Tikėjimas taip pat reiškia kovą su Dievu, mūsų kartėlio atskleidimą jam be apsimestinio „maldingumo“. „Supykau ant Dievo ir išklėjau jam viską.“ Tačiau jis yra Tėvas, jis tave suprato: eik ramybėje! Tam reikia turėti drąsos! Tai yra viltis. Viltis reiškia, kad žmogus nebijo tikrovės tokios, kokia ji yra, ir nebijo priimti jos prieštaravimo.

Abraomas su tikėjimu kreipiasi į Dievą prašydamas, kad jam ir toliau padėtų išlaikyti viltį. Įdomu, kad jis neprašė sūnaus. Jis prašė: „Padėk man turėti viltį.“ Tai buvo malda dėl vilties. Viešpats atsako patvirtindamas savo neįtikėtiną pažadą: paveldėtojas bus ne tarnas, bet jo sūnus, gimęs iš Abraomo, jo vaisius. Taigi niekas nepasikeitė. Jis patvirtina tai, ką jau sakė, ir neduoda Abraomui jokios dingsties tikrumui, kuris galėtų jį nuraminti. Jo vienintelis tikrumas yra tai, kad jis turi pasitikėti Viešpaties žodžiu ir toliau puoselėti viltį.

Dievo duodamas Abraomui ženklas yra kvietimas toliau tikėti ir turėti viltį: „Pažvelk į dangų ir suskaityk žvaigždes <...>. Taip gausūs bus tavo palikuonys“ (Pr 15, 5). Tai dar vienas pažadas, ir vėl kažkas, ko reikia laukti ateityje. Dievas išveda Abraomą iš palapinės, o iš tikrųjų išveda iš jo riboto požiūrio ir parodo jam žvaigždes. Kad tikėtų, jam būtinas gebėjimas žvelgti tikėjimo akimis: tai tik žvaigždės, kurias visi mato, tačiau Abraomui jos turi tapti Dievo ištikimybės ženklu.

Tai yra tikėjimas, tai vilties kelias, kuriuo turime eiti kiekvienas iš mūsų. Jei mums liks tik vienintelė galimybė žvelgti į žvaigždes, tai reiškia, kad atėjo laikas pasitikėti Dievu. Nėra gražesnio dalyko. Meilė nenuvilia. Ačiū.

Rauda ir viltis

2017 m. sausio 4 d.

Šiandienos katechezėje norėčiau drauge su jumis pažvelgti į moterį, kuri kalba mums apie viltį, išgyvenamą raudant. Viltį, išgyvenamą raudant. Tai Rachelė, Jokūbo žmona, Juozapo ir Benjamino motina, kuri, kaip pasakojama Pradžios knygoje, miršta gimdydama pasauliui savo antrąjį sūnų Benjaminą.

Pranašas Jeremijas nurodo Rachelę kreipdamasis į tremtyje esančius izraelitus, siekdamas paguosti juos žodžiais, kupiniais emocijų ir poezijos. Jis kalba apie Rachelės raudą, tačiau taip pat teikia vilties.

„Taip kalbėjo Viešpats: „Nuaidėjo aimanos šauksmas Ramoje, raudojimas ir graudus verksmas! Rachelė rauda savo vaikų, – ji nesileidžia paguodžiama, nes jų nebėra“ (Jer 31, 15).

Šiose eilutėse Jeremijas pristato savo tautos moterį, didžią savo genties pramotę, išgyvenančią skausmą ir verksmą, tačiau drauge išreiškia nelaukta gyvenimo perspektyva. Pradžios knygoje pasakojama, kad Rachelė mirė gimdydama ir priėmė šią mirtį, kad jos sūnus galėtų gyventi. Čia pranašas vaizduoja ją gyvą Ramoje,

kur susibūrė ištremtieji, apraudantys savo vaikus, tam tikra prasme mirusius dėl to, kad išvyko į tremtį. Šių vaikų, kaip ji sako, „nebėra“, jie visam laikui prarasti.

Todėl Rachelė nesileidžia paguodžiama. Jos atsisakymas priimti paguodą išreiškia skausmo gelmę ir ašarų kartėlį. Susidūrusi su tokia tragedija kaip vaikų praradimas, motina negali priimti paguodos žodžių ar gestų – jie visuomet neatitinka ir nenumalšina skausmo žaizdos, kuri negali užgyti ar nesileidžia užgydoma: tas skausmas yra proporcingas meilei. Kiekviena motina žino tai; šiandien taip pat yra daug motinų, kurios verkia, nesusitaikydamos su vaiko praradimu, nesileidžia paguodžiamos po jo mirties, kurios neįmanoma priimti. Rachelėje telpa visų pasaulio motinų skausmas, visų laikų kiekvieno žmogaus ašaros apverkiant nepataisomus praradimus.

Tas Rachelės atsisakymas būti paguostai yra pamokymas ir mums, kad kito žmogaus skausmo akivaizdoje mums reikia didžiulio jautrumo. Siekiant kalbėti apie viltį nusivylusiam žmogui, reikia dalytis jo nusivylimu. Norint nušluostyti ašaras nuo kenčiančio žmogaus veido, į jo verksmą turi įsilieti ir mūsų ašaros. Tik tokiu būdu mūsų žodžiai gali teikti šiek tiek vilties. O jeigu neįstengiu taip kalbėti – su verksmu, su skausmu, tuomet geriau tylą, paglostymas, gestas be žodžių.

Dievas jautriai, su meile atsiliepia į Rachelės raudą teisingais, neapsimestiniais žodžiais. Taip kalbama ir Jeremijo tekste:

„Taip kalbėjo Viešpats: „Nustok aimanavusi, nusišluostyk ašaras, nes laukia atpildas už tavo vargą, – tai Viešpaties žodis, – jie sugrįš iš priešų krašto! Yra vilties tavo ateičiai, – tai Viešpaties žodis, – tavo vaikai sugrįš į savo tėvynę!“ (Jer 31, 16–17).

Būtent dėl motinos verksmo dar yra vilties vaikams, grįšiantiems į gyvenimą. Moteris, sutikusi mirti gimdymo metu, kad jos sūnus galėtų gyventi, savo rauda dabar yra naujo gyvenimo pradmuo tremtiniais, kaliniams, esantiems toli nuo tėvynės. Į Rachelės skausmą ir kartę raudą Viešpats atsiliepia pažadu, kuris jai taip pat gali tapti tikros paguodos pagrindu: tauta galės grįžti iš tremties ir laisvai, su tikėjimu išgyventi savo ryšį su Dievu. Ašaros pagimdė viltį. Tai nėra lengva suprasti, tačiau tai tiesa. Labai dažnai mūsų gyvenime ašaros sėja viltį, jos yra vilties sėklos.

Kaip žinome, šį Jeremijo tekstą nurodo evangelistas Matas ir susieja jį su nekaltųjų vaikelių žudynėmis (Mt 2, 16–18). Šis tekstas mums atskleidžia tragediją, negalinčių apsiginti žmonių žudynes, gyvybę niekinančios ir naikinančios valdžios siaubą. Betliejaus kūdikiai miršta dėl Jėzaus. O jis, nekaltasis Avinėlis, savo ruožtu vėliau mirs už mus visus. Dievo Sūnus įžengė į žmonių skaus-

mą. Nedera to pamiršti. Kai kas nors kreipiasi į mane ir užduoda sunkų klausimą, pavyzdžiui: „Tėve, pasakykite, kodėl kenčia vaikai?“, aš iš tikrųjų nežinau, ką atsakyti. Sakau tik tai: „Pažvelk į Nukryžiuotąjį: Dievas davė mums savo Sūnų, jis kentėjo, gal ten rasi atsakymą.“ Tačiau čia [parodo į savo galvą] atsakymo nėra. Tik žvelgiant į meilę Dievo, kuris atiduoda savo Sūnų, aukojantį savo gyvybę už mus, galima nurodyti paguodos kelią. Todėl sakome, kad Dievo Sūnus įžengė į žmonijos skausmą; jis tapo mirties dalininku ir ją priėmė; jo Žodis yra galutinis paguodos žodis, nes gimsta iš raudos.

Ant kryžiaus jis, mirštantis Sūnus, apdovanoja savo motiną nauju vaisingumu, patikėdamas jai savo mokinį Joną ir padarydamas ją tikinčiųjų tautos motiną. Mirtis nugalėta ir drauge išsipildo Jeremijo pranašystė. Marijos ašaros, panašiai kaip Rachelės, pagimdė viltį ir naują gyvenimą. Ačiū.

Netikros stabų viltys (115 psalmė)

2017 m. sausio 11 d.

Gruodis ir sausio pradžia – advento, po to Kalėdų metas. Tai liturginis laikotarpis, Dievo tautoje iš naujo žadinantis viltį, kuri yra pamatinis žmogaus poreikis: puoselėti viltį dėl ateities, tikėti gyvenimu, vadovautis vadinamuoju „pozityviu mąstymu“.

Tačiau svarbu, kad ta viltis būtų susijusi su dalykais, kurie gali iš tikrųjų padėti gyventi ir suteikti mūsų egzistencijai prasmę. Todėl Šventasis Raštas įspėja mus nepuoselėti *melagingų vilčių*, kurias mums perša pasaulis; demaskuojamas jų nenaudingumas ir parodoma beprasmybė. Tai vyksta įvairiais būdais, pirmiausia atskleidžiant netikrumą tų *stabų*, kuriais žmogus nuolat gundomas pasitikėti ir daryti juos savo vilties objektu.

Ypač pranašai ir išminčiai tai akcentuoja, paliesdami neuralginę vietą kiekvieno tikinčiojo tikėjimo kelyje. Tikėti reiškia pasitikėti Dievu: kas tiki, pasitiki Dievu. Tačiau ateina momentas, kai dėl gyvenimo sunkumų žmogus patiria, jog tas pasitikėjimas yra trapus, ir jaučia poreikį turėti kitus saugiklius, apčiuopiamus ir konkrečius užtikrinimus. Pasitikiu Dievu, tačiau situacija nėra gera, ir man reikia truputį daugiau konkretaus tikrumo. O čia glūdi pavojus! Tuomet patiriame pagundą ieškoti net praeinančių paguodų, kurios, regis, užpildo vienatvės tuštumą ir palengvina tikėjimo sunkumuose. Manome, kad tą saugumą gali suteikti pinigai, ryšiai su įtakingais žmonėmis, pasaulietiškas, melagingos ideologijos. Kartais ieškome jo tokiame dievaityje, kuris galėtų įvykdyti mūsų prašymus ir magišku būdu pakeisti tikrovę,

kad ji taptų tokia, kokios norime; tai stabas, kuris, kaip toks, nieko negali padaryti, kadangi yra bejėgis ir apgaulingas. Tačiau mums labai patinka stabai, mes juos labai mėgstame! Kažkada Buenos Airėse turėjau nueiti nuo vienos bažnyčios iki kitos, tarp kurių buvo gal tūkstantis metrų. Ėjau ten pėsčias. Kelias ėjo per parką, o parke stovėjo staliukai, jų buvo labai daug, prie jų sėdėjo aiškiaregiai. Buvo daugybė žmonių, jie net stovėjo eilėse. Aiškiaregiui galėjai parodyti ranką, o jis pradėdavo kalbėti. Kalba visuomet būdavo tokia pat: tavo gyvenime yra moteris, ant tavęs užslenka šešėlis, tačiau viskas bus gerai... Po to už viską užsimokama. Ir tai teikia tau saugumo? Toks saugumas grindžiamas – atleiskite už žodį – kvailumu. Eiti pas aiškiaregį ar aiškiaregę, buriančius iš kortų: tai stabas! Tai stabas, jei esame prie to labai prisirišę, perkame melagingas viltis. Tačiau Jėzaus Kristaus dovanai duota viltimi, kurią jis atnešė dovanodamas už mus savo gyvybę, – ta viltimi kartais nelabai pasitikime.

Viena kupina išminties psalmė labai įtaigiai perteikia mums melagingumą tų stabų, kuriuos pasaulis mums pakiša kaip vilties objektą, o žmonės visose epochose jautė pagundą jais pasitikėti. Tai 115 psalmė, kurioje recituojama:

„Jų stabai iš sidabro ir aukso, padaryti žmonių rankomis. Burnas jie turi, bet nekalba, turi akis, bet nemato, turi ausis, bet negirdi, turi nosis, bet neužuodžia. Rankas turi, bet lytėti negali, turi kojas, bet nevaikšto. Panašūs į juos bus, kurie juos dirba ir kurie jais pasitiki“ (Ps 115, 4–8).

Psalmininkas, kiek ironišku būdu, mums parodo visiškai efemerišką tokių stabų tikrovę. Turime suprasti, kad kalbama ne tik apie atvaizdus, pagamintus iš metalo ar kitų medžiagų, bet ir apie tuos, kuriuos susidarome savo mintyse, kai pasitikime ribotais dalykais, kuriuos patys pavertėme absoliučiais, arba kai įspraudžiame Dievą į mūsų schemas, mūsų įsivaizdavimus apie dieviškumą; tuomet sukuriame stabą, panašų į mus, mums suprantamą, numanomą, visiškai tokį patį, kaip sakoma psalmėje. Žmogus, būdamas Dievo atvaizdas, susikuria panašų į save dievuką, negana to, tai nevykęs atvaizdas: jis negirdi, neveikia, o svarbiausia, nemoka kalbėti. Tačiau mums labiau patinka kreiptis į stabus, negu eiti pas Viešpatį. Esame daug labiau patenkinti to melagingo stabo teikiama efemeriška viltimi, negu didele ir tikra viltimi, dovanojama Viešpaties.

Tai viltis, grindžiama gyvenimo Viešpačiu, kuris savo žodžiu sukūrė pasaulį, vadovauja mūsų gyvenimui, – jos priešingybė yra pasitikėjimas nebyliais stabų pavidalais. Ideologijos su jų pretenzija į absoliutą, turtai – tai yra didelis stabas, – valdžia ir sėkmė, tuščiagarbystė ir su tuo susijusios amžinybės bei visagalybės iliuzijos, to-

kios vertybės kaip žavesys ir sveikata, kai jos tampa stabais, kuriems reikia paaukoti viską, – visa tai yra dalykai, keliantys proto ir širdies sumaištį, užuot praturtinę gyvenimą, jie veda į mirtį. Tokie žodžiai kaip tie, kuriuos prieš daugelį metų girdėjau Buenos Airių vyskupijoje, kelia liūdesį ir skausmą sieloje: viena šauni ir labai graži moteris, besididžiuojanti savo grožiu, pasakė tarsi tai būtų natūralus dalykas: „Žinoma, turėjau daryti abortą, nes man figūra yra labai svarbi.“ Tai stabai, vedantys neteisingu keliu ir neatnešantys laimės.

Psalmės turinys labai aiškus: jei sudedi viltį į stabus, tampa panašus į juos. Tai tušti atvaizdai su rankomis, kurios negali paliesti, kojomis, kurios nevaikšto, lūpomis, kurios negali kalbėti. Žmogus nebeturi ką pasakyti, neįstengia padėti, negali nieko pakeisti, nesugeba šypsotis, dovanoti save, nesugeba mylėti. Taip pat mes, Bažnyčios žmonės, pasiduodame šiam pavojui, kai „supasaulėjame“. Reikia likti pasaulyje, tačiau saugotis pasaulio iliuzijų, stabų, apie kuriuos kalbėjome. Toliau psalmėje sakoma, kad reikia pasitikėti Dievu ir turėti jame viltį, o Dievas palaimins.

Psalmėje sakoma: „Izraelio namai pasitiki Viešpačiu <...>. Aarono namai pasitiki Viešpačiu <...>. Kas pagarbiai Viešpaties bijo, Viešpačiu pasitiki <...>. Viešpats mumis rūpinasi – mus palaimins“ (Ps 115, 9. 10. 11. 12).

Viešpats visuomet mus atmena. Jis atsimenta mus net ir sunkiais momentais. Tai yra mūsų viltis. O viltis neapgauna. Niekada! Niekada! Stabai visuomet nuvilia: jie yra išgalvoti, jie netikri.

Štai nuostabi vilties tikrovė: pasitikėdami Viešpačiu, tampame kaip jis, o jo palaiminimas padaro mus jo vaikais ir leidžia dalyvauti jo gyvenime. Į Dievą sudėta viltis leidžia mums įžengti, taip sakant, į jo atminties sferą, laiminančios ir išganančios atminties sritį. Tuomet gali kilti Aleliuja, gyrius gyvam ir tikram Dievui, kuris dėl mūsų gimė iš Marijos, mirė ant kryžiaus ir šlovingas prisikėlė. Šiuo Dievu viliamės, šis Dievas – kuris nėra stabas – niekuomet nenuvilia.

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas P. L. Quintana

Pranešimas Kauno arkivyskupijos kunigų ugdymo konferencijoje

2016 m. gruodžio 14 d.

Mieli broliai kunigai,

visus nuoširdžiai sveikinu ir iš širdies dėkoju jūsų vyskupui, Jo Ekscelencijai Lionginui Virbalui, pakviestam mane dalyvauti šiandiniame jūsų broliškame susitikime, kuriame jau ruošiamės ir artėjančioms šventėms.

Pirmiausia leiskite pasidžiaugti kartu su visa Bažnyčia Lietuvoje dėl nuostabios žinios, kurią išgirdome penktadienį, gruodžio 2 dieną. Kalbu apie dekreto paskelbimą, kuriuo buvo pripažinta Dievo tarno arkivyskupo – Kaišiadorių vyskupo Teofiliaus Matulionio (gimusio 1887 m. birželio 22 d. ir 1962 m. rugpjūčio 20 d. nužudyto dėl tikėjimo iš neapykantos) kankinystė.

Didi žinia Bažnyčiai Lietuvoje, atskleidusiai gyvenimo liudijimo herojiškumą iki kankinystės vieno iš savo sūnų, pavyzdingo ganytojo Teofiliaus Matulionio, apie kurį popiežius Pijus XI 1943 m. privačioje audiencijoje yra pasakęs: *Lietuvių tautai buvo didžiulė garbė turėti tokį didvyrį.*

Kaip minėjau, jame Lietuvos dvasininkija visuomet ras visiško atsidavimo iki paskutinės gyvenimo aukos pavyzdį bei paveikslą Bažnyčios ir jos tikinčiųjų tarnystei.

Jis yra toks ganytojas, kokių Bažnyčiai reikia ir visuomet reikėjo, kad vestų savo tautą iki galutinio susitikimo su tikroju ir vieninteliu Ganytoju.

Vatikano II Susirinkimo dekretais *Optatam totius* ir *Presbyterorum ordinis* Šventasis Tėvas Pranciškus mums labai gražiai pristatė, koks turi būti ganytojas, kokio reikia šių dienų Bažnyčiai.

Jis gerai sakė, kad šie du dekretai yra sėkla, kurią Susirinkimas pasėjo Bažnyčios gyvenimo laukuose; ji per šiuos dešimtmečius užaugo ir tapo gražiu augalu; žinoma, randasi ir sausų lapų, bet augalas pilnas žiedų ir vaisių, kurie puošia šių dienų Bažnyčią.

Suvokdamas, kad pašaukimas į kunigystę yra Dievo dovana, kurią Jis duoda kai kuriems dėl visų gėrio, ir remdamasi mažąja teologine kunigystės santrauka,

kurią mums pateikia Laiškas žydams, kur sakoma: *Juk kiekvienas kunigas imamas iš žmonių ir skiriamas atstovauti žmonėms pas Dievą, kad atnašautų dovanas ir aukas už nuodėmes. Tad gyvena kartu su kitais žmonėmis kaip broliai tarp brolių, Šventasis Tėvas mums pristato trumpą sintezę apie kunigystę ir jos misiją, apsistodamas prie trijų pamatinių dalykų. Kunigai yra: paimti iš žmonių; paskirti atstovauti žmonėms; esantys „kartu su kitais žmonėmis“.*

Kunigas yra žmogus, gimęs žmogiškajame kontekste; ten jis išmoksta pirmųjų vertybių, panyra į tautos dvasingumą, pripranta prie santykių.

Kunigai taip pat turi ir savo istorijas, jie ne „grybai“, kurie Šventimų dieną visai netikėtai išdygsta katedroje.

Labai svarbu, kad tiek ugdytojai, tiek patys kunigai prisimintų tai ir mokytų prisiminti tą asmeninę istoriją eidami formavimo keliu.

Kunigas visuomet turėtų prisiminti, iš kur buvo paimtas – iš kaimenės, neužmiršti savo mamos ir močiutės! Tai jau yra sakęs šventasis apaštalas Paulius Timotiejui.

Tai reiškia, kad negalima tapti kunigu tikint, kad formacija vyksta laboratorijoje; ne, tai prasideda šeimoje perduodant tikėjimo „tradicijas“ ir per visą šeimos gyvenimo patirtį. Reikia, kad ugdymas būtų suasmenintas, nes yra konkretus asmuo, kuris yra kviečiamas į mokinystę ir kunigystę, visuomet turint mintyje, kad vien tik Kristus, Mokytojas, yra tas, kuriuo reikia sekti ir į Jį lygiuotis.

Šeima yra pagrindinis „pašaukimų pastoracijos centras“. Šeima, „namų bažnyčia“, yra pirmoji ir pamatinė žmogiškosios formacijos vieta, kur jaunas žmogus brandina troškimą priimti pašaukimą ir eiti pašaukimo keliu su visišku įsipareigojimu ir atsidavimu.

Šeimoje ir kituose bendruomenės kontekstuose – mokykloje, parapijoje, asociacijose, draugų grupėse – išmokstame santykių su konkrečiais žmonėmis, santykis su jais mus keičia, ir dėl jų tampame tuo, kas esame.

Taigi, geras kunigas visų pirmiausia yra žmogus su savo savitu žmogiškumu, žinantis ir pažįstantis asmeninę pašaukimo istoriją su visais turtais ir žaizdomis ir išmokstantis su ta istorija taikiai gyventi, pasiekdamas giluminį džiaugsmą, Viešpaties mokinio džiaugsmą.

Tad žmogiškoji kunigų formacija yra būtinybė, kad jie išmoktų ne kovoti su savo trūkumais, bet geriau duoti vaisių pasitelkiant tuos talentus, kuriais yra apdovanoti.

Kunigas, būdamas taikus žmogus, mokės skleisti ramybę savo aplinkoje net ir sunkiais momentais, perduodamas santykio su Viešpačiu grožį.

Todėl nenormalu, kad kunigas dažnai būna liūdnas, nervingas ar kieta charakterio; tai negerai ir į gera neveda nei kunigo, nei jo tautos.

Kaip kad dažnai mums primena popiežius Pranciškus, jeigu tu sergi, esi nervingas, eik pas gydytoją! Pas dvasinį gydytoją ir į kliniką: tau abeji duos vaistų, kurie tau padės! Bet prašau nepaversti tikinčiųjų atpirkimo ožiais, ant kurių išliejate savo pyktį! Neverskite kentėti tikinčiųjų dėl savo nervingos ir blogos nuotaikos; visada su jais būkite geraširdžiai.

Mes, kunigai, esame džiaugsmo apaštalai, skelbiame Evangeliją, tai yra tobulą „gerą ir džiaugsmingą naujieną“; žinoma, ne mes suteikiame Evangelijai jėgą – net jeigu kai kurie tuo tiki, – tačiau mes galime arba palengvinti, arba sukliudyti žmogaus susitikimą su Evangelija.

Mūsų žmogiškumas yra „molinis indas“, kuriame saugome Dievo brangenybę, indas, kuriuo privalome rūpintis, kad galėtume perduoti nuostabų jo turinį.

Kunigas negali prarasti savo šaknų, jis visuomet lieka žmogus iš tautos ir kultūros, kuri jį pagimdė; mūsų šaknys mums padeda prisiminti, kas esame ir kur Kristus mus pašaukė.

Mes, kunigai, neateiname „iš aukštybių“, bet esame pašaukti, pašaukti Dievo, kuris mus paima „iš žmonių“, kad paskirtų „atstovauti žmonėms“.

Tai yra pamatinis presbiterių gyvenimo ir tarnystės taškas. Atsiliepiant į Dievo pašaukimą, tampama kunigais tarnauti broliams ir seserims.

Viešpaties paveikslai, kuriais remiamės kunigiškoje tarnystėje, yra aiškūs. Tai yra:

Vyriausiasis Kunigas, vienodai artimas Dievui ir žmonėms; *Tarnas*, kuris mazgoja kojas ir tampa artimas patiems silpniausiems; *Gerasis Ganytojas*, kurio vienintelis tikslas yra rūpestis dėl kaimenės.

Tai trys paveikslai, į kuriuos turime žvelgti galvodami apie žmonėms siųstų tarnauti kunigų tarnystę, kad žmones pasiektų Dievo gailestingumas ir Jo gyvenimo Žodis. Mes nesame kunigai patys sau, o mūsų šventumas yra labai glaudžiai susijęs su mūsų tauta, mūsų patepimas – su jos patepimu: tu esi pateptas dėl tavo tautos.

Reikia žinoti ir prisiminti, kad esame „sutverti tautai“ – Šventai tautai, Dievo tautai, ir šis suvokimas padeda kunigams negalvoti apie save; padeda būti autoritetais, bet ne autoritarais; tvirtais, bet ne užkietėjusiais; džiaugsmingais, bet ne paviršutiniškais; vienu žodžiu, padeda būti ganytojais, o ne pareigūnais.

Kunigas privalo išmokti džiaugtis, kitaip sakant, turėtų niekad neprarasti sugebėjimo džiaugtis: jeigu šitai praranda, vadinasi, kažkas jau yra negerai. Privalu bijoti surambėjimo griežtume. Bijoti griežtų kunigų. Kaip kad mums primena šventasis Ambraziejus, kur yra gailestingumas, ten yra Viešpaties Dvasia, o kur yra griežtumas – ten vien tik Jo tarnautojai.

Tarnautojas be Viešpaties tampa griežtas, o tai pavojus Dievo tautai. Turime būti ganytojai, ne pareigūnai. Visa kunigų formacija yra nukreipta paruošti juos misijai, kuri skirta Dievo tautai ir visai žmonijai.

Žmogiškąjį – intelektualųjį ir dvasinį – ugdymą natūraliai užbaigia pastoracinis ugdymas, apimantis dorybes ir asmenines nuostatas. Kai visa tai susijungia į harmoniją ir susivienija su tikru misionieriaus uolumu, tuomet per visą gyvenimo kelionę kunigas gali vykdyti Kristaus ir Jo Bažnyčios jam patikėtą misiją.

Vykdamas šią mūsų ganytojišką misiją, reikia nuolat vengti suklypti vienoje iš didžiausių klaidų kunigo ir pasauliečio santykių, kuri yra klerikalizmas. Čia, iš vienos pusės, panaikinama krikščionių asmenybė ir sumenkinama Krikšto malonė, iš kitos pusės, baigiasi tuo, jog gimsta „pasaulietinis elitas“, tai yra kai įsipareigojusiais pasauliečiais laikomi tie, kurie dirba „kunigų“ reikaluose; tuo pat metu net nesusivokiant visiškai pamiršamas ir apleidžiamas tikintis žmogus, kuris dažnai sudeda paskutines viltis savo kasdienėse kovose tam, kad gyventų tikėjimu.

Šitokių situacijų klerikalizmas negali pamatyti, nes yra labiau susirūpinęs dominavimu nei procesų kūrimu.

Bažnyčia nėra elitinė kunigų, pašvęstųjų, vyskupų bendruomenė, mes visi sudarome Šventąją Dievo tautą, taigi tas faktas, jog pasauliečiai darbuojasi viešajame gyvenime, reiškia, jog vyskupai ir kunigai turi ieškoti būdų, kaip juos padrašinti, palaikyti visuose jų bandymuose ir pastangose, kurias jie šiandien deda, kad palaikytų gyvą viltį ir tikėjimą prieštaravimų kupiname pasaulyje, ypač dėl pačių vargingiausiųjų ir su pačiais vargingiausiais. Tai reiškia, jog kaip ganytojai turime įsipareigoti savo tautai ir būti su savo tauta, palaikyti jos tikėjimą ir viltį, skatindami artimo meilę ir broliškumą, gėrio, tiesos ir teisingumo troškimą.

Nelogiška ir netgi neįmanoma galvoti, kad mes, kaip ganytojai, turėtume turėti sprendimų monopolį daugybei gyvenimo iššūkių, kuriuos pateikia dabartinis gyvenimas.

Turime būti savo žmonių pusėje, palydėdami juos jų ieškojimuose, skatindami tokį mąstymą, kuris padėtų atsakyti į dabartinę problematiką.

Mūsų, ganytojų, džiaugsmas, turi kilti iš pagalbą teikiančio mūsų vaidmens, skatinančio pasauliečių veiklas Bažnyčioje ir visuomenėje, bet ne todėl, kad mes iš savo geros valios duodame jiems leidimą visai jų veiklai, o dėl jų savosios teisės ir statuto. Pasauliečiai yra dalis Šventosios Dievo tautos, todėl yra Bažnyčios ir pasaulio pirmeiviai; mes esame pašaukti tarnauti jiems, o ne naudotis jų patarnavimais.

Pagaliau, tai, kas gimė iš tautos, turi pasilikti su tauta; kunigas yra visada „su kitais žmonėmis“; jis nėra pastoracijos ar evangelizacijos profesionalas, kuris ateina ir atlieka tai, ką turi padaryti; gal ir gerai atlieka, bet taip, tarsi tai būtų jo amatas, o paskui išeina gyventi savo atskiro gyvenimo.

Tampama kunigais, kad būtume artumoje su žmonėmis. Bet taip pat norėtusi vyskupų artumo savo kunigams. Yra vyskupų, kurie atrodo nutolę nuo kunigų... O taip norėtusi artumo. Ir tai yra tėvo meilė, broliškumas.

Taip pat yra kitas dalykas, kurį, regis, vyskupai pamiršo, – Tridento rezidavimo dekretas dar tebegalioja! Ir jeigu vyskupas, nebenorėdamas būti vyskupijoje, išvyksta iš jos suradęs galybę pasiteisinimų, Šventasis Tėvas mums sako, jog tuomet turėtų verčiau atsistatydinti ir atsidėti kelionėms po pasaulį, šitaip padarydamas kitą labai gerą apaštalavimo darbą. Bet jeigu esama vyskupijos vyskupu, tuomet privalu gerbti gyvenamąją vietą. Svarbu šie du dalykai: artumas ir gyvenamoji vieta.

Tampama kunigais, kad būtume su žmonėmis, o vyskupas yra pirmasis vyskupijos kunigas!..

Gėris, kurį kunigai gali padaryti, gimsta ypač iš jų artumo ir iš švelnios meilės žmonėms. Kunigai nėra filantropai ar pareigūnai, jie tėvai ir broliai. Kunigo tėviškumas duoda daug gero.

Gailestingumo esmė yra artumas, mylintis žvilgsnis: padėti patirti gyvenimo pagal Evangeliją grožį ir Dievo meilę, kuri tampa konkreti taip pat ir per jo tarnus.

Dievas yra tas, kuris niekada neatstumia. Ir čia reikėtų pagalvoti apie klausyklą.

Visada galima atrasti būdų suteikti išrišimą. Gerai priimti žmogų. Bet pasitaiko atveju, kai žinome, kad negalime suteikti išrišimo. Ir tokiems atvejais nereikėtų sakyti: *Ne, dėl šito aš negaliu tau suteikti išrišimo, eik lauk.* Tai nėra geras metodas. Jeigu negalima duoti išrišimo, reikėtų paaiškinti ir pasakyti: *Dievas tave myli, myli be galo. Yra daugybė kelių ateiti pas Dievą. Aš negaliu tau suteikti išrišimo, bet tave palaiminu. Ir visada sugrįžk čia, ir kiekvieną kartą suteiksiu tau palaiminimą kaip ženklą, kad Dievas tave myli.* Tuomet tasai vyras ar toji moteris nueina kupini džiaugsmo, nes rado Tėvo, kuris niekada neatstumia, vienu ar kitu būdu jį apkabina, paveikslą.

Kunigui svarbu ir gera sąžinės peržvalga: jeigu Viešpats sugrįžtų šiandien, kur mane atrastų? *Kur tavo lovis, ten ir tavo širdis (Mt 6, 21).*

O mano širdis – kur ji? Tarp žmonių, besimeldžianti su žmonėmis ir už žmones, besidžiaugianti jų džiaugsmu ir išgyvenanti dėl jų kančių ar labiau pasaulio dalykuose, žemiškuose reikaluose, mano „privačiose erdvėse“?

Kunigas negali turėti privačios erdvės, nes visuomet yra su Viešpačiu arba su tauta. Netgi poilsyje neturėtų būti privačios erdvės. Toks yra apaštalo uolumas.

Atsakymas į šį klausimą – kur yra mano širdis? – turėtų padėti kiekvienam kunigui kreipti savo gyvenimą ir savo tarnystę į Viešpatį.

Vatikano II Susirinkimas paliko Bažnyčiai šiuos „brangius perlus“. Leidžiamės jų ieškoti, kaip pirklys iš Evangelijos pagal Matą (13, 45), tam, kad gautume naują postūmį, naujų priemonių misijai, kurią Viešpats mums patiki, tam, kad vis labiau būtume perkeisti į Jį, būtume geri kunigai pagal Viešpaties širdį, o ne pareigūnai!

Dėkoju už jūsų dėmesį ir už jūsų kantrybę.

Ugdyti kunigiškąją brolytę

Apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Pedro López Quintana maloniai sutiko atsakyti į „Bažnyčios žinių“ klausimus.

Jūsų Ekscelencija, susitikimuose su Lietuvos kunigais ne kartą minėjote klerikalizmo žala, remdamasis Šventojo Tėvo mokymu. Ar išvelgiate mūsų kraštui būdingas klerikalizmo apraiškas, nulemtas istorinės krikščionybės raidos, pokomunistinio palikimo ar kitų veiksnių?

Klerikalizmo apraiškų yra daugelyje vietinių Bažnyčių, tai bendras reiškiny, kai neteisingai suvokiamas kunigo vaidmuo bendruomenėje – kunigas tampa bendruomenės gyvenimo ir sielovados centru. Atsimenu tokių pavyzdžių ir iš mano gimtosios šalies Ispanijos, kai parapijoje kunigas darydavo viską: jis buvo ir architektas, inžinierius, administratorius, sielovadininkas. Lietuvoje sovietų valdžios laikotarpis trukdė įgyvendinti Vatikano II Susirinkimo pasiūlytą ekleziologijos viziją, kai Bažnyčia suvokiama kaip visų pakrikštytųjų sudaroma Dievo tauta. Sovietų valdžia siekė apriboti kunigo veiklą tik liturginių apeigų atlikimu. Ugdant kunigus šiandienos Bažnyčiai reikia mokytis kitokio sielovados stiliaus: bendruomenėje dalijamasi darbais, duodama ir priimama. Negerai, jei kunigai jaučiasi viršesni, laikosi atstu nuo žmonių, neskiria laiko vargingiausiems.

Paradoksalu, bet kartais atrodo, kad pasauliečiai patys nori būti klerikalizuojami. Vienur kunigui nelengva suburti parapijos pastoracinę tarybą, kitur į pasauliečių nuomonę nepakankamai atsižvelgiama...

Vėl grįžtame prie pasauliečių vaidmens Bažnyčioje, jų vaidmens parapijoje: apie tai kalbama Vatikano II Susirinkimo dokumentuose, Kanonų teisės kodekse. Ten aptariamas tiesioginis ir aktyvus pasauliečių dalyvavimas įvairioje parapijos veikloje, taip pat administravimo reikaluose. Kunigui reikia įprasti prie tokio bendradarbiavimo stiliaus, jis neturi pats vienas daryti visko. Tiesa, klebonui tenka ypatinga atsakomybė, tačiau veikloje turi dalyvauti visi. Kunigai netgi nėra parengti specialioms administravimo funkcijoms. Kita vertus, galima ir kita pavojinga tendencija, savotiškas „pasauliečių klerikalizmas“, kai viską valdo maža pasauliečių grupė. Todėl būtina siekti balanso, kurį pažeidus būtų dar blogiau. Kartais taip atsitinka, ir toks klerikalizmas būtų dar blogesnis.

Tarp bendrai paplitusių klerikalizmo apraiškų minėjote ir tai, kad neskatinama pasauliečių iniciatyva visuomenės gyvenime. Tačiau politinėje ir visuomeninėje veikloje būtinos

specifinės žinios, pavyzdžiui, svarstant šeimos politikos ar bioetikos klausimus. Koks vaidmuo šioje srityje tenka dvasininkijai?

Tiesa, kunigas negali būti ekspertas visose specialių žinių reikalaujančiose srityse. Sveikintina, kad į šį darbą įsitraukia tikintieji pasauliečiai. Dvasininkijos dėmesys turėtų būti sutelktas į pasauliečių ugdymą, integralios krikščioniškosios pasaulėžiūros formavimą. Gali atsitikti, kad gera valia motyvuojamos iniciatyvos nukrypsta į antraeilius dalykus. Todėl geri rezultatai būna tuomet, kai kunigai ugdo ir palydi pasauliečius. Susitikime su Karo akademijos bendruomene minėjau, kad būti krikščionimi reiškia turėti savitą gyvenimo viziją. Nuo pat ankstyvųjų Bažnyčios laikų krikščionys buvo, viena vertus, tokie patys piliečiai kaip kiti, o kita vertus – kitokie, nes vadovavosi Kristaus tiesa. Krikščionybė persmelkia visą mūsų gyvenimą, ji nesibaigia išėjus iš bažnyčios po pamaldų. Krikščionys esame 24 valandas per parą.

Dviejose Lietuvos vyskupijose rengiami kandidatai į nuolatinį diakonų tarnystę. Ar nuolatiniai diakonai (beje, priklausantys dvasininkijai) gali padėti išvengti klerikalizmo pavojų ir skatinti pasauliečių įsitraukimą į evangelizaciją? Pasidalykite savo patirtimi, kaip nuolatinis diakonatas įgyvendinamas Bažnyčioje skirtingose šalyse, ir koks, Jūsų manymu, galėtų būti jo indėlis Bažnyčios tarnystėje mūsų šalyje?

Diakonams Bažnyčioje tenka svarbus vaidmuo, tai matome Bažnyčios istorijoje. Kaip atsimename iš Apaštalų darbų, diakonams buvo patikėta patarnauti vargšams, kad apaštalai galėtų sutelkti dėmesį į maldą ir žodžio tarnybą. Nuolatiniai diakonai gali vykdyti karitatyvinę tarnystę: rūpintis vargšais, lankyti ligonius, kalinius; taip pat vykdyti ir sielovados užduotis: vesti katechezę, vadovauti grupėms, atlikti administravimo darbus. Beje, kai kuriose Rytų Bažnyčiose diakonų funkcijos administravimo srityje net viršesnės už kunigų. Nuolatiniai diakonai tarnauja ir liturgijoje: jie gali teikti kai kuriuos sakramentus, atlikti patarnavimus. Diakonai išventinami tarnauti Bažnyčioje, tačiau jie neturi tapti savotiškais „antrarūšiais kunigais“. Kai kuriose šalyse pastebima nepageidautina tendencija, kai nuolatiniai diakonai tampa tik savotiška liturgine puošmena, apeigų priedėliu. Tokių pavyzdžių man teko patirti Europoje ir Amerikoje. Taigi reikia vengti diakonų klerikalizavimo, kita vertus, pasirūpinti, kad jie nebūtų tik nereikalinga puošmena.

Interviu mėnraščiu „Artuma“ sakėte, kad Lietuvoje nepakankamai pastangų dedama vedant beatifikacijos ir kanonizacijos bylas. Neseniai sulaukėme garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio kankinystės pripažinimo, atveriančio

kelią jo beatifikacijai. Kokias išvadas turėtume padaryti dėl kitų beatifikacijos bylų?

Apie tai jau esu kalbėjęs kitomis progomis. Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas yra pabrėžęs, kad Lietuvai reikia krikščioniškojo gyvenimo pavyzdžių. Reikia aktualių modelių, gyvenimo pavyzdžių iš palyginti nesenų laikų, kuriuos žmonės dar gerai atsimena. Tuos modelius galima pristatyti Bažnyčiai, kad iš jų būtų galima semtis pabrėžimo. Jie yra pamokymas visiems žmonėms, ne tik krikščionims, – kad krikščioniškasis gyvenimas reikalauja nuoseklumo ir išipareigojimo net labai sunkiais laikais.

Lietuva turi ir kitų kandidatų, kurių procesai vyksta, tačiau dar nėra pakankamai padaryta. Tai, pavyzdžiui, pasaulietės Adelė Diršytė, Elena Spirgevičiūtė: iš jų gyvenimo pavyzdžio žmonės gali suvokti, kad visi yra pašaukti į šventumą, nebūtina tapti kunigu ar vienuoliu. Tai „normalūs“ žmonės iš palyginti nesenų laikų, sovietinio laikotarpio, kai tikintis žmogus turėjo kovoti dėl tikėjimo. Jos buvo sąžinės laisvės liudytojos ir angažavosi kitų labui.

Bažnyčia veda šventųjų skelbimo bylas ne dėl triumfalizmo, bet siekdama pristatyti visuomenei žmones, įstengusius nuosekliai gyventi pagal sąžinę, tarnauti savo bendruomenei ir visai tautai. Šie žmonės sugebėjo pasipriešinti režimui, pamynusiam žmogaus teises. Jie gynė žmogaus asmens orumą.

Taigi Lietuvoje turime įvairių gyvenimo modelių: pasauliečių, kunigų, taip pat vyskupų. Dievo tarnai Vincentas Borisevičius, Mečislovas Reinys taip pat iki galo priešinosi sąžinės laisvės varžymams ir gynė žmogaus orumą. Todėl šie būsimeji palaimintieji, taip pat garbingasis Teofilus Matulionis, yra labai aktualūs pavyzdžiai. Lietuvos žmonės gali iš jų pasimokyti, kaip nepasiduoti vyraujančioms nuomonėms, bet nuosekliai ginti savo vertybes net savo gyvybės kaina.

Bažnyčia Lietuvoje savo ruožtu turi melstis ir dirbti. Manau, kad dabar sėkminga Teofiliaus Matulionio bylos baigtis padės vyskupijoms tęsti kitas bylas, parodys, kad nėra labai sudėtinga atlikti būtiną dokumentacijos darbą. Kankinių atveju beatifikacijos bylos parengiamos paprasčiau. Svarbu parodyti jų mirties aplinkybes, įrodyti, kad jų mirties priežastis buvo neapykanta tikėjimui.

Tikiuosi, kad netrukus turėsime ir kitų palaimintųjų. Bažnyčiai Lietuvoje to reikia, reikia sektinų krikščioniškojo gyvenimo pavyzdžių, kilusių iš šio krašto. Todėl su džiaugsmu viliuosi, kad greitai laiku sulauksim

Adelės Diršytės ir Elenos Spirgevičiūtės bylų sėkmingos baigties.

Kokiomis mintimis žvelgiate į Lietuvoje veikiančias seminarias? Kokie akcentai neseniai paskelbtame Dvasininkijos kongregacijos dokumente „Kunigystės pašaukimo dovana“ Ratio Fundamentalibus Institutionis Sacerdotalis ypač aktualūs ugdant būsimus kunigus mūsų krašte?

Tai pamatinis Dvasininkijos kongregacijos dokumentas, skirtas visuotinei Bažnyčiai. Kiekvieno krašto vyskupai, atsižvelgdami į jį, sudarys ugdymo gaires pagal savo krašto sąlygas. Dokumente išreiškiamos bendros nuostatos – kokio kunigų ugdymo Bažnyčia pageidauja mūsų laikams. Į šį dokumentą įtraukta daug Šventojo Tėvo idėjų. Pavyzdžiui, ugdant būsimąjį kunigą siekiama, kad jis taptų mylinčiu mokiniu. Svarbu, kad kunigas norėtų būti ganytojas, mylintis Kristų, toks kaip Kristus. Kaip sako popiežius Pranciškus, kad būtų „ganytojas su avių kvapu“. Avių kvapas įgyjamas būnant tarp jų. Ganytojas, kuris nuo kalvos žvelgtų į apačioje besiganančias avis, neturėtų avių kvapo.

Bažnyčia ir Šventasis Tėvas nori, kad kunigai būtų su žmonėmis, kad nebūtų tik pareigūnai, sėdintys savo biure priėmimo valandomis ir laukiantys, kol kas nors pasibels. Ne, kunigas turi pats eiti į žmones. Taigi per ugdymo laikotarpį seminarijoje reikia perduoti būsimiesiems kunigams šį dvasingumą.

Dokumente daug svarbos teikiama integraliam kunigo asmenybės ugdymui – žmogiškajam, intelektualiam, dvasiniam ir pastoraciniam. Toks ugdymas vykdomas etapais: filosofijos studijų metais ugdomi gebėjimai mąstyti, analizuoti, po to studijuojama teologija, Bažnyčios doktrina. Susipažinama su pastoracija, pamatoma, ką reiškia priglauti pavargusią avį. Tada kandidatas gali apsispręsti, ar jam savas toks gyvenimo kelias. Norint mylėti Jėzų, reikia jį pažinti, todėl labai svarbu ugdymą derinti su malda.

Dar vienas dalykas, kuris labai svarbus Lietuvai – tai bendruomeniškumo aspektas, jo reikia mokytis. Nedera manyti, kad kunigas gauna šventimus ir po to dirba vienas. Kunigas drauge su kitais konfratrais yra presbiterato narys: iš kitų kunigų gauna paramą, pagalbą, pabrėžimą, gali atlikti išpažintį. Seminarija yra vieta, kur mokomasi bendruomeniškumo. Čia mokomasi užmegzti ir palaikyti bendrystės ryšius, padedant vienas kitam, taip pat atrandant drąsos įspėti konfratrą, jei einama ne tuo keliu.

Todėl kunigiškajame gyvenime labai svarbu ugdyti kunigiškąją brolystę. Apie tai yra kalbama ne tik tame

dokumente – brolystės temą nuolat pabrėžia Šventasis Tėvas nuo pat savo pontifikato pradžios. Kunigų bendruomenė sutelkiama ne tam, kad būtų galima nuo kažko gintis. Ten susitinkama ir bendraujama, ten suvokiame esąs ne vienas, ten mane pažįsta, ten ieškau pagalbos, sulaukiu su meile išsakomų pastabų, broliško pataisymo.

Lietuvoje tos kunigiškos brolybės dar labai trūksta. Nemanau, kad nebendravimą galima pateisinti santūriu temperamentu: juk draugiškumą reikšti galima įvairiais būdais – šilčiau ar santūriau. Tai iš dalies yra sovietinio laikotarpio palikimas, nes buvo kolaboravusių su valdžia, buvo įtarumo, užsisklendimo ir nebendravimo. Šį etapą reikia įveikti ir atkurti kunigiškąją brolystę.

Lietuvoje, panašiai kaip kitur, visuomenės sankloda sparčiai keičiasi, kai kurios parapijos tuštėja, didmiesčiuose steigiamos naujos parapijos, intensyvoje migracijos poveikis. Kokią kunigo tarnystės viziją regite artimiausioje ateityje?

Mano gimtojoje vyskupijoje taip pat vyksta panašūs procesai. Viena vertus, šiais laikais daugelis turi automobilius, lengva palaikyti ryšį. Atstumai nebėra kliūtis, tai taip pat palengvina žmonėms ieškoti dvasinės

pagalbos. Tai padeda ir kunigams palaikyti ryšį. Net jei parapijoje dirba daugiau kunigų, svarbu palaikyti tarpusavio ryšį, nelikti izoliuotiems. Tai leidžia išvengti problemų, kurių priežastis yra vienatvė.

Dabar žmonių gyvenimas keičiasi. Anksčiau kunigai dažniau lankydavo šeimas, ten vakarodavo. Būdavo daugiau bendraujama, dalijamasi. Dabar kiekvienas turi savo gyvenimą. Todėl šiandien galimas sprendimas yra burtis į kunigų bendruomenes.

Parapija turi išlikti tam tikra prasme teritorinė bendruomenė. Tik gal nereikia pernelyg griežtai žvelgti į parapijų ribas. Tačiau svarbiausias dalykas yra bendruomenė. Krikščioniškasis gyvenimas iš esmės neatskiriamas nuo bendruomenės, neįmanoma krikščioniškojo tikėjimo išgyventi pavieniui. Mano nuomone, sekuliarizmas įsigalėjo todėl, kad mes, krikščionys, negebėjome puoselėti ir stiprinti bendruomeninio gyvenimo. Reikia tai stiprinti neapsiribojant tik sekmadienio Mišiomis. Man teko dirbti mažose bendruomenėse, kur žmonės mokėjo palaikyti tą bendruomeniškumo jauseną. Sekmadieniais jie lankydavo ligonius ir informuodavo apie tai kunigą. Jie turėjo bendruomenės jausmą. Ir būtent tai reikia stiprinti ir dėl to darbuotis.

Arkivysk. G. Grušo pamokslas Kovo 11-osios šv. Mišiose Vilniaus arkikatedroje

Šiandien švenčiame Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną. Negalima pamiršti, kaip Aukščiausiosios Tarybos salėje sovietinio herbo vietoje kilo Lietuvos Trispalvė. Tą momentą mes išipareigojome Lietuvos valstybei. Tačiau šis įvykis buvo įmanomas tik todėl, kad Nepriklausomybę nuo Vasario 16-osios iki Kovo 11-osios savo rankomis atnešė daugybė jai išipareigojusių žmonių. Ypač svarbi auka tų, kurie sovietmečiu ėmė Nepriklausomybę kaip savo našta ir ją nešė, kad galėtų perduoti kitiems. Tai partizanai, disidentai, slaptos spaudos leidėjai. Tai tie, kurie prieš 45-erius metus išleido pirmąjį Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos numerį. Tai sovietų persekioti vyskupai, kunigai, vienuolės ir pasauliečiai. Tai kiekviena slapta sakramentams ruošusi kaimo mokytoja, mokiusi vaikus tiesų, kurios gimdo žmogaus širdyje laisvę.

O šiandien Evangelijoje Jėzus mums kalba apie priešų meilę. Gal kartais Jis nori iš mūsų neįmanomo dalyko?

Mums sunku mylėti brolius, o Jėzus prašo mylėti priešus. Įsivaizduokite žmogų, jau nebe jauną, penkiasdešimtmetį, kurį teismas neteisingai nuteisia kalėti. Ar galima prašyti, kad jis mylėtų teisėją, tardytojus ir prižiūrėtojus, pasmerkusius jį nepelnytai bausmei? O jei šis žmogus, išėjus iš kalėjimo, vėl suimtų, jau 56-erių, ir dar sykį neteisingai nuteistų kalėti? Ar prašytume jo mylėti priešus? O jeigu, išėjus į laisvę, po kiek laiko, jau 73-erų metų senuką, jį dar kartą pasiųstų į kalėjimą dešimčiai metų? Ar galima būtų prašyti šio trečią kartą nepelnytai kalinčio vyro mylėti jį persekiojančius?

Šis vyras – tai Teofilus Matulionis, tai jo istorija. Arki-vyskupas Teofilus pasakojo: „Patekau vienam iš griežčiausių tardytojų. Tardoma buvo naktimis ir ilgai. [...] Taip prabėgo daug naktų. Vieną kartą užsiminiau, kad dėl manęs jie turi tiek vargti... Matyt, tas pasakymas buvo toks paprastas ir kartu nuoširdus, kad pataikė į to žmogaus kietą širdį. Kitą naktį tardytojas išsiėmė

iš portfelio sumuštinį ir man duodamas pasakė: „Užkąšk! Juk dažnai esi alkanas!“ [...] Tas tardytojo gestas sugraudino mane iki ašarų ir yra vienas jautriausių išgyvenimų“, – pasakoja arkivyskupas.

Meilė priešams gimsta iš meilės Dievui. Arkivyskupas Teofilius galėjo užjausti savo tardytoją todėl, kad labai mylėjo Dievą. Meilė Dievui leidžia žvelgti į dalykus tiesos šviesoje. Mes galime teisingiau matyti save pačius, savo artimą ir geriau suprasti, kas yra mūsų tikrasis priešas.

Kodėl Jėzus kalba mokiniams apie meilę priešams ir persekiotojams? Nes Jis žino, kad kiekvienas Jėzaus mokinys visais laikais bus persekiojamas. Ne tik Jėzaus laikais ir krikščionybės pradžioje, ne tik sovietmečiu, bet ir šiandien Jėzaus mokiniai yra persekiojami. Šiandien Artimuosiuose Rytuose, Afrikoje, Azijoje ir kitur krikščionys dėl tikėjimo yra kankinami, gyvi sudeginami, kitaip žudomi. Vakarų valstybėse yra atvejų, kai darbo netenka abortų nedarantys medikai, o vyskupai yra teisiami dėl mokymo, jog santuoka sudaroma tarp vyro ir moters. Krikščionys sulaukia paniekos ir viešo pašiepimo, kad jų pažiūros pasenusios, neatitinka pažangios visuomenės, iš tikėjimo kylantys argumentai laikomi nepagrįstais. Šiandien, kaip ir sovietmečiu, bandoma supriešinti tikėjimą ir protą.

Bet kokia viso to šaknis? Laiške efeziečiams apaštalas rašo: „Mes grumiamės ne su krauju ir kūnu, bet su kunigaikštystėmis, valdžiomis, šių tamsybių pasaulio valdovais ir dvasinėmis blogio jėgomis dangaus aukštumoje“ (Ef 6, 12). Kitaip tariant, tikrasis žmogaus priešas yra velnias. Nuo pasaulio pradžios iki jo pabaigos kiekvieną dieną vyksta kova dėl žmogaus sielos. Nėra nė vieno žmogaus, kuris nebūtų šios kovos dalyvis – sąmoningai tai suvokdamas ar to nežinodamas. Šiame vieninteliame kare mes visi esame pašaukti į privalomąją tarnybą; čia nėra būdo išsipirkti ar pasiūlyti savanorį vietoje savęs.

Jėzus, žinodamas, kad iki pat pasaulio pabaigos kiekvienas Jo mokinys, dar daugiau – kiekvienas žmogus turės grumtis su velniu, kviečia mylėti savo priešus ir už juos melstis ne todėl, kad turime mylėti velnią. Jo vieno mes turime neapkęsti. Tačiau Jėzus žino, kad kiekvienas žmogus dėl sielos turi kovoti su velniu. Vadinasi, mūsų priešai ir persekiotojai taip pat. Visada yra vilties, kad žmogus nusigręš nuo neteisybės, nuo nuodėmės, nuo velnio ir atsigręš į Dievą. Dėl to Jėzus kviečia mylėti priešus ir melstis už persekiotojus. Tai reiškia, kad Jis kviečia mus kovoti ir už savo, ir už savo brolio sielą. Evangelija moko atsakomybės už artimą. Kai mano širdyje gimsta pyktis, turiu prisiminti, kas yra mano priešas, kuris puola ir mane, ir mano brolių.

Jėzus šiandien mus taip pat moko rimtai žiūrėti į dvasinę kovą. Šios kovos ginklai: malda, dažna išpažintis ir Komunija, pasninkas ir geri darbai. Arkivyskupas Teofilius gavėnios metu net kalėjime stengėsi rasti būdų apsimarinti ir pasiruošti Velykoms. Jis žinojo, kad Dievui yra mielos ir pačios mažiausios atsižadėjimo dovanos. Arkivyskupo atsiminimuose dažnai iškyla pasakojimai apie atliktą išpažintį: štai vežamas kalinių sunkvežimiu jis atlieka išpažintį kitam suimtam kunigui. Dvasinė, o ne išorinė kova užgrūdino arkivyskupą Teofilijų. Todėl jis galėjo atlaikyti sovietinės sistemos spaudimą ir parodė dar didesnę tvirtumą, kai tiek daug kančių patyręs neužkietino širdies ir negyveno pykčiu persekiotojams.

Neseniai girdėjau istoriją apie močiutę, kurios gyvenimas, atrodytų, nebuvo ypatingas. Senatvėje ji gyveno giminaičių namuose. Kiekvieną dieną ji pradėdavo malda, tada dirbdavo, ką pajėgė, o vakarais vėl ilgai meldėsi. Trečiadieniais ir penktadieniais pasninkavo ištisus metus, bet tyliai, viena pati sau. Kai jos tuose namuose neliko, – pasakojo artimieji, – staiga pasijuto, tarsi namai neteko savo sargybinio. Jos tyli malda, darbas ir pasninkas sergėjo tuos namus. Kaip reikia Lietuvai tokių sargybinių. Lietuvai reikia gerų krikščionių. Tokių, kurie rimtai žiūrėtų į dvasinę kovą ir kuriems rūpėtų jų pačių ir jų brolių išganymas.

Rimtai žiūrėkime į pareigą būti Lietuvos ir pasaulio taikos sargybiniais. Ši taika gims iš maldos ir atgailos, kaip mokė prieš šimtą metų Fatimoje pasirodžiusi Mergelė Marija. Karštai melskime Dievo Motiną ne tik Rusijos atsivertimo, bet ir viso pasaulio, ir Lietuvos atsivertimo. Nepriklausomybės pradžioje Lietuvoje lankydamasis šventasis popiežius Jonas Paulius II lietuviškai tarė: „Atsiųsk, Viešpatie, savo Dvasią ir atnaujink žemės veidą.“ Prašykime Šventosios Dvasios, kad Ji atnaujintų Lietuvos veidą, atnaujintų Lietuvos žmonių širdis ir jas pripildytų meilės Dievui ir meilės artimui. Amen.

Pagrindinės pasirengimo garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijai gairės

Beatifikacija, arba skelbimas palaimintuoju, – tai ir asmens dorybių pripažinimas, ir Dievo darbų, atliktų per tą asmenį, atpažinimas. Palaimintasis – išskirtinė Dievo dovana visai Bažnyčiai ir kiekvienam iš mūsų.

Arkivyskupas Teofilius Matulionis buvo tvirtai Dievu pasitikintis ir žmonėms atsidavęs ganytojas, persekiojamas ir kankinamas už ištikimybę Evangelijai ir meilę Bažnyčiai.

Beatifikacijos iškilmės Lietuvoje vyks pirmą kartą. Šis istorinis visai Bažnyčiai Lietuvoje įvykis pirmiausia yra puiki proga susitikti gyvąjį Jėzų Kristų ir tapti Jo mokiniais. Tai asmeniškai mums skirta Dievo malonė Evangelijos dvasia atnaujinti savo krikščioniškąjį gyvenimą ir pašaukimą. Sykiu tai kvietimas drąsiai gyventi Gerąją Naujieną šiandienos iššūkių ir persekiojimų akivaizdoje.

Lietuvos vyskupai kviečia brolius kunigus, parapijų bendruomenes, pašvęstojo gyvenimo institutų, įvairių maldos grupių, judėjimų ir bendruomenių narius drauge rengtis beatifikacijai ir dalyvauti jos iškilmėse.

Paskelbimas palaimintuoju yra puiki proga Gerąją Naujieną skelbti Kristaus nepažįstantiems geros valios žmonėms.

Kiekvienoje vyskupijoje vyskupo įkurta ir jo vadovaujama darbo grupė organizuoja ir koordinuoja pasirengimą beatifikacijai ir dalyvavimą jos iškilmėse. Vietos vyskupas, atsižvelgdamas į konkrečius poreikius ir galimybes, gali nustatyti ir kitas gaires arba papildyti šias gaires naujomis.

GYVENIMAS EVANGELIJA

Atsiliepti į Dievo malonę, apsispręsti būti Jėzaus mokiniais ir gyventi Evangelija.

Jėzaus pavyzdžiu vykdyti Dievo valią ir kasdien sekti Mokytoju.

Žodžiu ir elgesiu liudyti tikėjimą į Kristų.

Mylėti artimą Jėzaus pavyzdžiu, nes „nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti“ (Jn 15, 13).

Malda, žodžiu, konkrečiais darbais didžiadvasiškai mylėti artimą, ypač žmones, reikalingus pagalbos

(pasitikėti ir skatinti pasitikėjimą Dievu, gerbti kitą žmogų, būti geranoriškiems ir jautriems su tais, kurie vargsta ir kenčia, nelikti abejingiems, kai kitą ištinka nelaimė, skleisti gyvybės kultūrą ir viltį, rūpintis bendruoju gėriu, socialiniu teisingumu, santarve).

Visuomet vadovautis Evangelijos tiesa neatsižvelgiant į asmenis, vyraujančią nuomonę, patogesnę padėtį ar pragmatinius išskaičiavimus.

Drąsiai ir tvirtai ginti silpnuosius, negalinčius apsiginti, neteisingai kaltinamus, pažemintus, nustumtus į gyvenimo paribį.

Būti gailestingiems, kaip dangaus Tėvas yra gailestingas.

Branginti vidinę laisvę, kurią suteikia atvirumas Evangelijos tiesai.

Aktyviai dalyvauti Bažnyčios ir visuomenės gyvenime, drauge su kitais kurti žmoniškesnį ir teisingesnį pasaulį.

PASIRENGIMAS MALDA

Branginti šv. Mišias ir jose maldingai dalyvauti.

Švęsti sekmadienį, Viešpaties dieną, skirtą susitikimui su Dievu ir tarpusavio bendrystei.

Adoruoti Švenčiausiąjį Sakramentą. Atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, dalyvauti Eucharistijos adoracijoje (pirmaisiais mėnesių penktadieniais, po šv. Mišių, adoracijai skirtomis dienomis, švenčių vigilijos metu, kitu numatytu laiku).

Pažinti ir pamilti Dievo žodį. Reguliariai skaityti Šventąjį Raštą ir melstis su juo (skaityti ir melstis asmeniškai, šeimoje, maldos grupėje, bendruomenėje).

Švęsti liturginius metus ir šventes atsiveriant Išganymo slėpiniui ir Dievo žodžiui (atsiliepti į Gavėnios kvietimą atsiversti ir tikėti Evangelija, pažinti ir pamilti Kristaus kryžiaus slėpinį, atlikti atgailą, su nuoširdžiu tikėjimu švęsti Kristaus Prisikėlimo slėpinį, atsiverti Šventosios Dvasios veikimui).

Atnaujinti maldos gyvenimą. Patirti maldą kaip nuoširdų asmeninį susitikimą su Jėzumi, meldžiantis pasitikėti Dievu ir atverti Jam savo gyvenimą.

Puoselėti ir skleisti bažnytines pamaldumo praktikas, ypač pamaldumą Švč. Jėzaus Širdžiai ir Švč. Mergelei

Arkivyskupo T. Matulionio metai

Marijai (Rožinys, gegužinės ir birželinės pamaldos, pirmųjų mėnesio penktadienių ir šeštadienių praktika, kitos pamaldumo praktikos).

Rengiantis beatifikacijai melstis už jaunimą, kad vyskupo ir kankinio Teofiliaus pavyzdžiu jis visada tvirtai pasitikėtų Dievu, būtų ištikimas Evangelijai ir mylėtų Bažnyčią.

Maldoje dėkoti Dievui už garbingojo Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio paskelbimą palaimintuoju – išskirtinę Viešpaties dovaną, kuri atnaujina mūsų krikščionišką tikėjimą, stiprina viltį ir pasitikėjimą, ugdo meilę Dievui ir artimui.

Prieš vykstant į beatifikacijos iškilmes, parapijoje (bendruomenėje) surengti Permaldavimo ir atgailos pamaldas, švęsti Sutaikinimo sakramentą.

PASTORACINIS PASIRENGIMAS

Pažinti vyskupo Teofiliaus Matulionio asmenybę, jo liudijimu ir pavyzdžiu vadovautis šiandienos iššūkių akivaizdoje.

Parapijoje (bendruomenėje) suburti pasirengimo beatifikacijai grupę. Stengtis, kad kuo daugiau narių įsitrauktų į aktyvų pasirengimą. Reguliariai aptarti pasirengimo eigą, organizacinius dalyvavimo iškilmėse klausimus.

Skleisti pasirengimo beatifikacijai žinią. Apie rengimąsi informuoti parapijos skelbimų metu, parapijos (bendruomenės, vyskupijos) interneto svetainėje, vietos spaudoje, socialiniuose tinkluose ir kt.

Dalytis su kitais pasirengimo patirtimi vyskupijos kunigų susitikimuose, dekanatų konferencijose, įvairiuose parapijos, bendruomenės susirinkimuose, „Marijos

radijo“ laidose ir kitur žiniasklaidoje, socialiniuose tinkluose ir pan.

Vieną ar kelis kartus surengti garbingojo Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio dieną parapijoje (bendruomenėje) su šv. Mišiomis, Švč. Sakramento adoracija, Sutaikinimo sakramentu, rožiniu, kitomis pamaldumo Švč. Jėzaus Širdžiai ir Švč. Mergelei Marijai praktikomis, rekolekcijomis, konferencijomis, vyskupo Teofiliaus asmenybės pristatymu, jo liudijimo ir pavyzdžio aktualumu šiandien, informacija apie pasirengimą ir dalyvavimą beatifikacijos iškilmėse ir t. t.

Organizuoti renginius, pristatančius būsimąjį palaimintąjį bažnytinių institucijų, pastoracinių tarybų, maldos grupių nariams, moksleiviams, studentams, sakramentams besirengiančiųjų vaikų tėvams, jaunimui, šeimoms, senelių ar slaugos namų gyventojams, įkalintiems asmenims, įvairių bendruomenių ar grupių nariams ir t. t.

Surengti piligriminę kelionę Lietuvoje aplankant vietas, susijusias su vyskupo Teofiliaus gyvenimu. Tai Kaišiadorių katedra, Birštono sakralinis muziejus, Septynių skausmų kelias Guronyse (Kaišiadorių r.), Kauno Šv. Mikalojaus (seserų benediktinių) bažnyčia, Alanta, Šeduva ir kt.

Aplankyti parapijiečius jų namuose padovanojant būsimąjį palaimintojo paveikslėlį, lankstinuką, pakviečiant rengtis beatifikacijai ir dalyvauti jos iškilmėse.

Rengiantis beatifikacijai, ieškoti būdų ir priemonių Gerajai Naujienai skelbti Kristaus nepažįstantiems geros valios žmonėms.

Iš anksto planuoti ir organizuoti kelionę į beatifikacijos iškilmes Vilniuje birželio 25 dieną.

Patvirtinta Lietuvos Vyskupų Konferencijos, 2017-03-02

Plačiau apie arkivyskupą Teofilijų Matulionį

Stanislovas Kiškis. Arkivyskupas Teofilius Matulionis 1873–1962. Atsiminimai. – Vilnius : Savastis, 2008. – 240 p., 12 iliustr. l.

Ši knyga – tai a. a. popiežiaus garbės prelado Stanislovo Kiškio ilgus metus kruopščiai rinkti ir 1974 metais surašyti atsiminimai apie arkivyskupą Teofilijų Matulionį, buvusį Kaišiadorių vyskupijos vyskupą tremtinį, daugelį metų kalėjusį įvairiuose Sibiro lageriuose ir apaštalavusį Rusijoje. Šių atsiminimų pagrindu Lietuvių Katalikų Akademinė 1981 metais Romoje išleido Prano Gaidos knygą „Nemarus mirtingasis arkivyskupas Teofilius Matulionis“. Pirmąkart prelado St. Kiškio atsiminimus išleido Kaišiadorių vyskupijos kurijos leidykla 1996-aisiais. Pakartotinio leidimo teiraukitės katalikų knygynuose.

Susipažinkime – esu Teofilius*

IŽANGA

Apie arkivyskupą Teofilijų Matulionį yra parašytos kelios knygos, paskelbta keliasdešimt straipsnių, valstybiniuose archyvuose aptikti jo tardymo protokolai, teismo nutartys bei sekimo medžiaga. Iš paties Teofiliaus raštų tėra išlikę ganytojiški laišakai, aplinkraščiai kunigams bei oficialūs susirašinėjimai. Privačių laiškų skaičius vis didėja, nes atsiranda žmonių, išsaugojusių juos ir pasidalijančių kopijomis.

Pats Teofilius Matulionis dėl buvusių įkalinimų ir griežtos laiškų cenzūros neturėjo galimybės palikti gausesnį rašytinį palikimą, o dažnos kratos netgi skatino kuo greičiau atsikratyti, sunaikinti tai, kas buvo parašyta. Per vieną kratą iš Teofiliaus atėmė užrašų knygelę, dėl kurios turinio jis labai sielojosi. Mat ten buvo kelių asmenų kontaktiniai duomenys, todėl arkivyskupas bijojo, kad gali nukentėti niekuo dėti žmonės. Juk tuo laiku padėtis buvo priešiška bet kokiai vidinio kūrybinio pasaulio raiškai.

Ši knygelė, parengta pasinaudojant istorinio romano žanru, sudaro unikalią galimybę naujai sutikti vyskupą ir kankinį Teofilijų, o kartu tai iššūkis skaitytojui. Leidinys kviečia pažvelgti į to meto situaciją Teofiliaus akimis, įsijausti į jo gyvenimą, patirti jo išgyventas vidines emocijas susidūrus su sunkumais ar atviru priešišku. Tad leiskime pačiam Teofiliumi prabilti ir pristatyti save.

Mons. dr. Algirdas Jurevičius

Taip viskas prasidėjo...

Gimiau 1873 metais birželio 22 dieną Kudoriškyje, Alantos valsčiuje. Tėvai – Jurgis ir Ona Matulioniai – po savaitės mane nunešė į Alantos bažnyčią ir pakrikštijo Teofiliaus vardu. Gerokai vėliau sužinojau savo vardo prasmę: graikų kalboje *Theophilus* reiškia *Dievo draugas*. Priėmiau šią tiesą kaip įpareigojimą ir programą visam gyvenimui.

*Arkivyskupo Teofiliaus Matulionio metais siekiame giliau pažinti šio garbingojo Dievo tarno asmenį. Mons. Algirdas Jurevičius siūlo kūrybingą priėgą protui ir širdžiai – istorinio romano žanru parašytą biografiją „Susipažinkime – esu Teofilius“. „Bažnyčios žinių“ skaitytojams pateikiame šios netrukus pasirodysiančios knygos ištrauką.

Nuo Skiemonių miestelio keturis kilometrus nutolęs Kudoriškio kaimas yra Anykščių rajone.

Tėvai buvo darbštūs ūkininkai, todėl namuose niekad netrūkdavo maisto. Kai buvau ketverių metų, gimdydama broliuką mirė mama. Prisimenu tik, kad karste šalia mamos gulėjo nedidelis ryšulėlis su negyvu kūdikėliu. Likome trys broliai našlaičiai. Aš tarp jų, vidurinis.

Teofiliaus motina Ona Matulionienė mirė 1877 m. gegužės 9 d., palaidota Alantos kapinėse.

Tėvas vedė kitą moterį ir mes persikėlėme gyventi į Purviniškį prie Daugailių. Ilgėjausi Kudoriškio, bet greitai pripratau ir prie naujos vietos. Nemažai laiko praleisdavau pas savo močiutę Žibėčių kaime. Nuobodžiauti namuose nebuvo kada, nes netrukus susilaukiau sesučių ir broliukų, pagelbėdavau tėvui ūkyje. Negalėjau pamiršti savo mirusios motinos, todėl kartą paklausiau tėvo, kokie buvo jos paskutiniai žodžiai. Tėvo liudijimu, mirdama ji pavedė tris savo sūnus Švenčiausiosios Jėzaus Širdies globai. Testamentiniai mamos žodžiai man tapo labai brangūs.

Nors tėvas turėjo ūkį, bet troškau mokytis. Lietuva priklausė carinei Rusijai, todėl dažnai girdėdavau kalbant rusiškai arba lenkiškai. Tų kalbų mane ir pradėjo mokyti savamoksliai entuziastai. Tėvas norėjo mane leisti į rusų pradžios mokyklą, bet manęs ten netraukė. Tėvas sutiko, kad mokyčiaus pas privačius mokytojus. Kai tik paklausdavau, ar kas negalėtų manęs pamokyti lietuvių kalbos, žmonės baugščiai apsidairydavo ir pridėdavo pirštą prie lūpų, nes tai buvo spaudos draudimo laikai. Negalėjau suprasti, kuo pavojingas lietuviškas raštas, bet šis uždraustas dalykas mane nepaprastai viliojo.

Labai apsidžiaugiau Daugailių bažnyčioje susipažinęs su Liepojos gimnazistu Juozu Pakalniu, kuris sutiko mane mokyti lietuvių kalbos. Tėvas mano mokslams pritarė, bet paprašė niekam apie tai nepasakoti, kad neprisišauktume carinių žandarų nemalonės. Pirmoji lietuviška knygelė, kurią gavau iš savo mokytojo, buvo apie kun. Jono Bosko gyvenimą. Man didžiulį įspūdį padarė su jaunimu žaidžiantis, juokaujantis, bet taip pat ir besimeldžiantis kunigas. Norėjau tokį sutikti.

Vos pabaigęs gimnaziją mano mokytojas J. Pakalnis įstojo į Vilniaus kunigų seminariją. Supratau, kad jis savo gyvenimą nori pašvęsti tarnaudamas Dievui ir žmonėms. Keletą kartų skaičiau jo dovanotą knygelę apie kun. J. Boską ir klausiau savęs: ko aš noriu iš gyvenimo? Pradžioje norėjau išmokti lietuviško žodžio, bet mokytojas „pabėgo“ į... kunigų seminariją.

Esminis apsisprendimas

Patiko man dirbti fizinius darbus, daug buvoti gamtoje, bet krūtinėje kirbėjo esminis klausimas: kokį kelią pasirinkti? Norėjosi ką nors žmonėms padaryti gero taip, kaip kunigas J. Boskas... Dirbdamas laukuose pasvajodavau ir apie kunigystę, tačiau man tai atrodė nepasiekiamą, nes net gimnazijos neįstengiau pabaigti...

Tėvas 1890 m. pardavė ūkį Purviniškyje ir nusipirko vienkiemį prie Dusetų. Darbo šiame ūkyje buvo nepaprastai daug. Sekmadieniais lankydavau naujai pastatytą Dusetų bažnyčią, mėgdavau joje ir po pamaldų tyloje asmeniškai pasimelsti arba tiesiog ramiai pabūti. Pajutau, kad mane į čia traukia, kad man gera čia būti.

Kartą po pamaldų mane pasišaukė kunigas ir, norėdamas susipažinti, daug klausinėjo. Tai visiškai suprantama, nes buvau naujas jo parapijietis. Klebonas paragino mane siekti mokslo. Pripažinau savo nesėkmes toje srityje ir pasiguodžiau, kad net ir kunigystės siečiau, jei tik būčiau baigęs gimnaziją. Kunigas man išiešė viltį sakydamas, jog Vilnius ar Kaunas manęs tikrai nepriims, bet Peterburgo kunigų seminarija išimties tvarka priima ir nebaigusius gimnazijos. Ši žinia man tapo didžiausiu džiaugsmu, todėl gavęs tėvo palaiminimą tuoj pat išsiruošiau į Peterburgą. Būsiu kunigas!

Peterburgas mane sužavėjo savo grožiu. 1892 m. pradėjau mokslus Peterburgo seminarijoje, kuri buvo įsikūrusi prie Jekaterinos kanalo, netoli Šv. Stanislovo bažnyčios. Seminarijoje mokėsi daugiau kaip šimtas seminaristų, tarp kurių buvo lietuvių, rusų, lenkų, latvių, baltarusių... Daug dėmesio skyriau maldai ir mokslui. Nustebau, kad čia mokytis man ėjosi kur kas geriau, negu gimnazijoje. Kiek sunkiau sekėsi vokiečių ir prancūzų kalbos, nes neturėjau jokių tų kalbų pagrindų.

Baigiant pirmąjį kursą prieš akis iškilo du dalykai: dėl mokslo ir dėl pašaukimo kunigystei. Supratau, jog aš galiu mokytis ir man tai sekasi. Seminarija tam davė didžiulį postūmį. Šis džiaugsmas visai nebuvo malonus, nes pradėjau abejoti savo pašaukimu į kunigystę. Į seminariją įstojau jaunatviško entuziazmo genamas ir per mažai suprasdamas apie pašaukimą, o dabar situacija pasikeitė. Nebebuvau įsitikinęs, ar mane Viešpats tikrai kviečia tapti Jo apaštalu. O gal tai tik mano paties momentinis susižavėjimas?..

Apsispręsti dėl santuokos ar dėl dvasinio pašaukimo reikia labai atsakingai, nes tai – visą gyvenimą saistančias pasirinkimas. Jei darbas nepatinka, gali jį pakeisti, jei gyvenamoji vieta netenkina – nesunkiai rasi kitą, o su pašaukimu šitaip negalima elgtis. Abejonės dėl

pasirinkimo mane taip kankino, kad praradau ne tik apetitą, bet ir vidinę ramybę. Nenorėdamas meluoti sau ir kitiems, įteikiau rektoriui prašymą atleisti mane iš kunigų seminarijos „dėl nusilpusios sveikatos ir pašaukimo neturėjimo“...

Palikęs seminariją nusprendžiau grįžti į gimnaziją ir ją užbaigti. Laikydamas rankose gimnazijos baigimo diplomą, bent trumpam pasijutau laimingas. Galėjau pasirinkti studijas universitete, įgyti elitinę specialybę, tačiau mintys apie kunigystę manęs neapleido. Neraudau pasaulyje sielai ramybės, bet aiškiai pajutau, kad mano vieta seminarijoje. Čia susidūriau su kliūtimis – seminarijos vadovybė neskubėjo manęs vėl priimti. Patyriau sunkių pašaukimo išbandymų, nes tik po trejų metų beldimosi seminarijos durys man vėl atsivėrė.

Ilgoka pertrauka kunigų seminarijos studijose nenuėjo veltui. Padėdavau tėvo ūkyje, tapau kitų jaunuolių mokytoju, nes gimnazijos baigimo diplomą Lietuvos kaime buvo didžiulio išsimokslinimo ženklas. Per tuos metus atsirado vidinė branda ir didesnė atsakomybė, o nepavykę bandymai būti vėl priimtam į seminariją išugdė atkaklumą siekiant savo tikslo. Ne veltui sakoma, kad jei Viešpats uždaro duris, tai atveria langą... Kiekviena nesėkmė turi savo prasmę, kuri atsiskleidžia daug vėliau. Taip buvo ir man.

Kunigystės globėjai

Ruošiausi tapti Mogiliovo arkivyskupijos kunigu. Peterburge reziduojantis arkivyskupas Boleslovas Jeronimas Klotovskis dažnai svečiuodavosi seminarijoje. Jis mums imponuodavo savo sielovadiniu rūpesčiu, nes sakydavo esąs pačios didžiausios pasaulyje vyskupijos ganytojas. Arkivyskupui labai rūpėjo seminaristų pasirengimas tarnauti milžiniško dydžio vyskupijoje. Gerai atsimenu jo žodžius: „Jums teks turėti reikalų su įvairių tautų ir papročių žmonėmis tokioje imperijoje!“

Su didele ramybe 1899 m. priėmiau diakono šventimus, tačiau paskutiniame kunigų seminarijos kurse sušlubavo sveikata, todėl dvasinė vyresnybė paskubėjo suteikti ir kunigystės šventimus. Kunigu mane iššventino Mogiliovo arkivyskupo pagalbininkas vyskupas Karolis Antanas Niedzialkovskis. Šventimų diena man buvo kele riopai įsimintina, nes tai vyko jubiliejiniais 1900 metais kovo 4 dieną, Bažnyčiai minint Lietuvos globėją šv. Kazimierą. Jo šūkį „Geriau mirti, bet nenusidėti“ priėmiau sau kaip prasidedančios kunigystės programą. Po kelių dienų – kovo 7-ąją – seminarijoje iškilmingai aukojau pirmąsias šv. Mišias. Jausmas buvo nenusakomas. Nors specialiai taip netaikiau, bet tą dieną Bažnyčia minėjo šv. Tomą Akvinietį – krikščioniškojo mokslo ir studijų

globėją. Žengdamas prie altoriaus, širdyje supratau, jog mano studijos yra tiesiog Dievo malonės dovana. Juk buvau beprarandąs viltį tada, kai gimnazijoje gavau pataisas, neišlaikiau egzaminų ir turėjau pasitraukti... Dievui nėra neįmanomų dalykų, o aš, kaip *Dievo draugas* (gr. *Theophilus*), patyriau tai ir už viską dėkodamas Viešpačiui atnašauju šv. Mišias.

Pasinėriau į sielovadą

Pirmoji mano kunigiškos tarnystės vieta buvo Varaklianų Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų parapija Latgaloje. Ji buvo gan didelė, turėjo per septynis tūkstančius parapijiečių. Man, pradedančiam kunigui, tai tapo didžiuliu iššūkiu. Nors truputį mokėjau latvių kalbą, bet latgalių tarmė man buvo nepažįstama. Vis dėlto kasdien ją girdėdamas greitai persilaužiau ir pradėjau ją kalbėti klausykoje bei sakykoje. Sielovada man tapo mėgstamiausia tarnystės dalis.

Latgala – etnokultūrinis regionas, esantis Latvijos rytuose dalyje. Didžiausi miestai – Daugpilis ir Rēzeknė, svarbiausia piligrimystės vieta – Agluona.

Vos po pusės metų vikarystės Varaklianuose vyskupas man pavedė laikinai aptarnauti kaimyninę Bikavos parapiją, bet juk nėra nieko pastovesnio, kaip laikinumas... Formaliai likdamas Varaklianų vikaru, persikėliau į Bikavą. Fiziškai neįmanoma buvo darbuotis dviejose parapijose, todėl 1902 m. buvau paskirtas Bikavos parapijos klebonu. Man ši vieta tapo labai miela dar ir dėl to, kad joje stovėjo Švč. Jėzaus Širdies titulo bažnyčia, sukelianti malonų paskutinių motinos žodžių prisiminimą.

Vos įsikūrus Bikavoje, man buvo pavesta aptarnauti ir neseniai sudegusios bažnyčios Stružanuose parapijiečius bei dvi koplyčias: Dievo Apvaizdos (netoli Bikavos) ir Šv. Kryžiaus Ideno kapinėse, už devynių kilometrų nuo Bikavos. Kaip matote, veiklos tikrai netrūko.

Būti klebonu – tai atspindėti Kristų, Gerąjį Ganytoją. Reguliariai lankydamas parapijiečius, pažinau latgalius ir jų svetingumą. Kiekvieno susitikimo metu kviesdavau ateiti į bažnyčią ir geriau pažinti savo tikėjimą. Pastebėjau, kad vaikai prisibijo kunigo, todėl visuomet krepšyje turėjau saldainių, paveikslėlių, mažų kryželių, kuriais apdalindavau mažuosius. Taip tapau jų draugu.

Iš dvasinės veiklos sričių daugiausia laiko skirdavau išpažintims klausyti. Pats dažnai atlikdamas išpažintį pas kaimyninės parapijos kleboną patyriau, kad tai nepaprastai veiksminga dvasinio tobulėjimo priemonė, o kartu ir susitikimas su gailėtinguoju, mylinčiu Kristumi. Išpažinčių klausydamasis neskubėjau, sten-

giausi suprasti žmogų, suvokti jo padėtį ir rasti tinkamą patarimą, leidžiantį jam tobuliau sekti Kristumi. Pamoksluose ir asmeniniuose susitikimuose raginau žmones eiti išpažinties ir atverti savo širdies žaizdas Švč. Jėzaus Širdžiai, kad Viešpats galėtų jas gydyti. Mano paraginimas nepraėjo veltui, todėl tekdavo dažnai kvieisti kaimyninių parapijų kunigus padėti man klausyti išpažinčių. Per gavėnią buvo ypač sunku. Fiziškai negalėdamas padėti visiems norintiems išpažinti nuodėmes, suskirsčiau parapiją kviesdamas, kurių kaimų gyventojai ir kurių gavėnios sekmadienį turėtų ateiti. Parapijiečiams ši tvarka patiko. Taip galėjau išklausyti visų atėjusių žmonių išpažintis.

Kiekvieną šeštadienį, po šv. Mišių, kun. Vitas Urbelis (1878–1973) iš Ciskodo parapijos arkliu važiuodavo pas savo draugą kun. Teofilijų į Bikavą. Jis atvykdavo vėlyvą popietę. Mišios būdavo seniai pasibaigusios, tačiau žmonės prie klausykos stovėdavo ilgomis eilėmis. Kun. Teofilijus juos dėmesingai išklausydavo. Kad greičiau atleistų penitentus, į klausyklą sėsdavo ir kun. V. Urbelis. Kai darbas būdavo baigtas, V. Urbelis priekaištaudavo T. Matulioniui: „Kodėl taip lėtai klausai išpažinčių?“ Teofilijus kukliai atsakydavo: „Aš greitai ir kitaip negaliu.“ (Jānis Svilāns, Alberts Budže)

Nesu statybininkas

Klasikinio stiliaus Bikavos bažnyčia buvo pradėta statyti 1825 metais. Statyba truko ilgai, todėl tik 1896 m. ją konsekrovo vyskupas Pranciškus Albinas Symonas, Mogiliovo arkivyskupo pagalbininkas. Vos baigus statybas paašškėjo, kad bažnyčia per maža – sekmadieniais ir per šventes maldininkai joje netilpo, stovėdavo lauke...

Atsižvelgdamas į parapijiečių pageidavimą ėmiau kurti planus, kaip bažnyčią padidinti ir išpuošti. Planavau šventovę paaukštinti, pailginti fasadinę dalį pristatant du bokštus (ten būtų vieta chorui) ir klasikinį stilių pakeisti į neogotiką, kuris mano širdžiai buvo mielesnis. Šias svajones man padėjo išreikšti architektas Augustas Kleinas iš Vilniaus, 1907 m. parengdamas bažnyčios perstatymo projektą. Projekte pastatas atrodė labai didingai, bet rekonstrukcijos kaina buvo nepaprastai didelė. Pristačius projektą aktyviausiems parapijiečiams, jie pasiryžo rinkti lėšas; negalintieji prisidėti finansiškai pažadėjo atvežti laukuose pririnktų akmenų, kiti išparėigojo paaukoti statybai reikalingos medienos. Be to, visų kaimų vyrai, jaunimas ir moterys, kol vyks darbai, ateis nustatyta tvarka padirbėti prie bažnyčios statybos. Entuziazmas buvo toks didelis, kad ir aš dalį savo laiko praleisdavau talkindamas statybose.

Pradžioje atrodė, jog viskas paprasta, bet vykdant darbus atsirado daug problemų: pasamdyti meistrai

neturėjo patirties statyti aukštų statinių ir nepadare pakankamai gilių pamatų. Bokštai atsiskyrė nuo fasado ir pradėjo svirti. Iškilo pavojus bažnyčiai. Lyg būtų negana šių sunkumų, parapijos diduomenėje prieš mane susibūrė opozicija, kuriai vadovavo garbingo amžiaus sulaukusi kunigaikštienė Radvilienė. Tuščiai neiekojau laiko santykiams aiškintis ir visą energiją skyriau bažnyčios statiniui gelbėti. Tuo klausimu vykau į Peterburgą pas garsų architektą, kuris davė vertingų patarimų dėl tolesnių darbų prie griūvančios bažnyčios. Jo patarimų dėka Bikavos bažnyčia buvo padidinta ir išgražinta.

Kai Teofilus lankėsi pas kunigaikštienę Radvilienę, ši jam į akis pasakė:

– Mes kunigo nenorime!

Keista, kad ji tai sakė ne savo, bet visų parapijiečių vardu – „mes“. Kun. Teofilus į tai atsakė:

– Mane čia paskyrė vyskupas, todėl ir atvykau. O jeigu jūs nenorite, kad aš čia būčiau, tai prašau rašyti vyskupui skundą. Jei nežinote adreso, galiu jums jį duoti.

Atsidėkodamas Viešpačiui už pagalbą sunkiausiu metu centriniame altoriuje įrengiau didžiulę Švč. Jėzaus Širdies statulą, parūpinau iš Romos šventųjų relikvijų, nupirkome procesijai puošnų baldakimą ir menišką altorėlį su Švč. Jėzaus Širdies ir šv. Juozapo paveikslais.

Nesklandumai atliekant bažnyčios rekonstrukciją man buvo didžiulė tiek dvasinė, tiek ir praktinė pamoka: remonto darbus projektuoti ir vykdyti būtina pavesti kompetentingiems asmenims, o profesionalumo jokiais būdais negalima pakeisti parapijiečių užsidegimu ar entuziazmu. Sunkiausiais momentais suklupdavau maldai prieš Švč. Sakramentą ir iš ten sėmiausi stiprybės. Net stebiuosi, kiek jėgų man, silpnam, Viešpats suteikė!

Latviškas šaltinis taip aprašo kun. Teofiliaus vykdomos bažnyčios rekonstrukcijos eigą: „Tuo metu Bikavoje buvo nedidelė mūrinė bažnyčia be bokštų. Jaunasis kunigas nugriovė šios bažnyčios fasadinę sieną ir pristatė du aukštus bokštus. Taip bažnyčia buvo trečdaliu padidinta. Po nugriovimo iš bažnyčios buvo išnešti vargonai. Kol vyko bažnyčios perstatymo darbai, vargonai buvo sugadinti. Ir po bokštų pastatymo kunigas su jais turėjo nemažai bėdų. Bokštai pradėjo skirtis nuo bažnyčios ir dėl didelio svorio pradėjo smigti žemėn. Kunigas Peterburge nupirko dideles geležines sijas ir jomis sutvirtino bažnyčią ir bokštus. Pasirodė, kad bokštai buvo sunkesni už bažnyčią. Griūdami jie pradėjo kelti visą pastatą. Tada kunigas pradėjo kasti papildomus pamatus bažnyčios priekyje ir šonuose. Duobę užpildė akmenimis ir skiediniu. Tai pamatų mūrą pakėlė daugiau nei metru nuo žemės.“ (Jānis Svilāns, Alberts Budže)

Bausmė dėl krikšto

Kunigiškąją tarnystę Bikavos parapijoje nutraukė neįprastas įvykis. Manęs paprašė pakrikštyti ką tik gimusį silpną kūdikį iš mišrios šeimos. Vaikelio mama buvo stačiatikė, o tėvas – katalikas. Buvo dvi priežastys, dėl kurių galėjau atsakyti: tėvai priklausė kaimyninei Dricanų parapijai, todėl turėjo kreiptis į savo kleboną; be to, caro įstatymai draudė be valdžios leidimo krikštyti vaikus, gimusius mišriose šeimose. Tokiu draudimu greičiausiai buvo siekiama proteguoti stačiatikių tikėjimą.

Laiko svarstyti, juo labiau leidimams gauti, tikrai nebuvo, nes kūdikis galėjo bet kurią akimirka mirti. Net nedvejodamas ėmiau ir jį pakrikštijau, nes „Dievo reikia klausyti labiau, negu žmonių“ (Apd 5, 29).

Apie įvykusį krikštą netrukus sužinojo ir valdžios atstovai. Jie panoro sukurpti man bylą. Teisėjas manęs klausė:

– Ar žinojai, kad kūdikio motina yra stačiatikių tikėjimo?

Atsakai jam:

– Taip, bet taip pat žinojau, kad kūdikis yra silpnas ir kad aš privalau pasirūpinti, jog jis nemirtų be krikšto.

Nesupratęs tokio pasiteisinimo, 1910 m. Rėzeknės apylinkės teismas nuteisė mane vieniems metams nelaisvės, leidžiant bausmę atlikti uždarame vienuolyne. Pirmą kartą susimąsčiau apie tai, kiek daug nesusipratimų ir sunkumų žmonijos išganymui atneša krikščionių susiskaldymas. Širdyje gimė noras daryti viską, kad įvairių konfesijų tikintieji siektų įvykdyti Kristaus valią ir „visi būtų viena“ (plg. Jn 17, 21).

Teofilus pirmą kartą buvo teisiamas dėl to, kad žmogaus išganymą – Krikštą iškėlė aukščiau siaurų konfesinių bei civilinių įstatymų suvaržymų. Krikščionių pasidalijimas „atvirai prieštarauja Kristaus valiai, ir yra papiktinimas pasauliui, ir kenkia šventam uždaviniui skelbti Evangeliją visai kūriniųjai“ (UR 1, Vatikano II Susirinkimas).

Gaila buvo palikti Bikavos parapijiečius, bet išvykdamas nuėjau į bažnyčią ir pasiaukojau Švč. Jėzaus Širdžiai. Buvau ramus visiškai atsiduodamas Viešpaties valiai. Taip atsidūriau prie Šv. Kotrynos bažnyčios esančiame vienuolyne. Carinė valdžia katalikų kunigų už konfesinius „nusikaltimus“ nesodino į kalėjimą, bet nušalindavo nuo bažnytinių pareigų, apribodavo laisvę vienuolyno teritorija ir draudė viešai vadovauti pamaldoms. Tokį sprendimą apskundžiau ir tada bausmė man buvo sumažinta iki šešių mėnesių. Buvimo vienuolyne nelaikau bausme, nes turėjau daug laiko maldai, dvasiniam skaitymui, mąstymams...

Taip bausmės laikas man tapo prasmingomis rekolekcijomis.

„Matyt, Dievo Apvaizda norėjo, kad kun. Teofilius paražautų kartumo ir iš šitos taurės, nes jo dvasia turėjo pasiruošti daug skaudesniems išbandymams.“ (Prel. Stanislovas Kiškis)

Atlikęs bausmę 1910 m. buvau paskirtas Šv. Kotrynos bažnyčios Peterburge vikaru. Tai buvo pati puošniausia šio miesto katalikų bažnyčia, tapusi įvairiopus katalikiškos veiklos centru. Dažnas kunigas, iš klebono pareigų paskirtas vikaru, nusimintų, bet mano atveju buvo priešingai: apsidžiaugiau „pabėgęs“ nuo remontų ir statybų ir galėdamas visiškai atsidėti tikinčiųjų dvasiniams poreikiams. Katalikiška visuomenė Peterburge buvo įvairiatautė, todėl man, galinčiam patarnauti lietuvių, rusų, lenkų, baltarusių bei latvių kalbomis, darbo tikrai netrūko. Tai man suteikė daug džiaugsmo.

1911 metais mane pasiekė skaudi žinia, kad mirė tėvas. Dėl didelio atstumo negalėjau dalyvauti man brangaus žmogaus laidotuvėse, bet Šv. Kotrynos bažnyčioje su ašarom akyse aukojau už mirusį šv. Mišias. Peterburge ne kartą guodžiau parapijiečius, kurie sužinoję apie artimųjų mirtį labai sielojosi, kad negali nuvykti jų laioti. Tokiais atvejais yra svarbus ne tiek buvimas konkrečioje vietoje, kiek malda už velionį, kurios neriboja nei laikas, nei erdvė. Po šv. Mišių jaučiau ramybę dėl savęs ir savo mirusio tėvo.

Bažnyčios statytojas

1911 metais ištiko didžiulė staigmena. Man buvo pasiūlyta rūpintis naujos bažnyčios statyba ir parapijos kūrimu už vadinamųjų *Nevos Vartų*. Po ūkinių sunkumų Bikavoje buvau nutaręs nesiiimti jokių statybų ar kapitalinių remontų, todėl jau žinojau savo atsakymą – griežtas ne! Prieš eidamas pas bažnytinę vyresnybę išgirdau, kad naujai statoma bažnyčia ir kuriama parapija yra pašvęsta... Švč. Jėzaus Širdies garbei. Viešpats mėgsta humorą! Ši naujiena mane pribloškė: mirštančios motinos paaukotas ir pats Bikavoje pasiaukojęs Švč. Jėzaus Širdies globai aš dabar šalinuosi nuo Švč. Jėzaus Širdies garbei skirtų Bažnyčios darbų!..

Vyskupijos dvasinei valdžiai pareiškiau, kad sutiksiu su kiekvienu vyresnybės sprendimu. Nenoriu rinktis, bet net ir kunigų skyrimuose tebūnie Viešpaties valia!

Taip atsidūriau prie pradėtų lieti bažnyčios pamatų, supamas daugybės nuoširdžių žmonių. Naujai kuriamos parapijos žmonės buvo paprasti trijų tautybių darbininkai, nes jau vietovės pavadinimas – Už Nevos Vartų – liudijo ją esant nutolusią nuo centro ir nuo centre gyve-

nančio elito. Prisiminiau, kad ir Kristus atpirkimo darbą atliko Jeruzalėje už miesto vartų ant Golgotos kalno.

Gyvenau šalia statomos bažnyčios nedideliame mediniame namelyje, šalia kurio buvo laikinai įrengta palpa pamaldoms atlikti. Per kelerius metus pavyko surinkti aukų ir išmūryti bažnyčios sienas, apdengti stogą. Visus statybos darbus patikėjau tos srities žinovams. Prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas labai apsunkino statybų eigą, tačiau mažais žingsneliais judėjome į priekį. 1914 metais pirmą kartą surengėme pamaldas dar nebaigtoje statyti bažnyčioje.

Darbuotis naujai kuriamoje parapijoje yra lengva, nes kiekvienas tikintysis padeda kiek gali. Bandžiau taip paskirstyti savo dienotvarkę, kad joje liktų laiko ne tik statybų rūpesčiams, bet ir sielovadai. Kasmet parengdavau didžiulį būrį vaikų Pirmajai šv. Komunijai, pratinau juos kas mėnesį eiti išpažinties, paauglius rengiau Sutvirtinimui, lankiau ligonius ir dvasiškai stiprinau tuos, kurie jautėsi nusivylę ir darbdavių išnaudojami.

Kunigų susirinkimuose vyskupas kalbėjo apie socialinę Bažnyčios veikimą, pristatinėjo 1891 m. popiežiaus Leono XIII išleista encikliką *Rerum novarum* ir ragino puoselėti tiek dvasinę, tiek materialinę tarpusavio pagalbą. Matydamas sunkiai dirbančius parapijiečius, taip pat mačiau jų norą turėti savo šventovę. Iš menkų atlyginimų žmonės sunkiai išgyvendavo, bet jos statybai visad aukodavo. Man jų pagailo, todėl pasitaręs su architektais nutariau supaprastinti projektą ir atsakyti neogotikinių bokštų. Laikiauosi tos nuomonės, kad išorinė bažnyčios reprezentacija gali būti paaukota vardan gyvosios Bažnyčios, t. y. žmonių gerovės. Gal tam poveikį padarė ir mano baimė dėl bokštų, kurią vis dar turėjau iš Bikavos.

Pagaliau 1917 metais šventovės įrengimo darbai ėjo į pabaigą. Bažnyčia buvo konsekruota Švč. Jėzaus Širdies garbei, tačiau pasaulį sudrebino kiti įvykiai, tiesiogiai palietę ir mus.

Ypatingieji metai

Carinės Rusijos sostinėje Peterburge XX amžiaus pradžia buvo labai nerami. Vis dažniau pasigirdavo žinių apie streikus, riaušes, suėmimus, o prasidėjęs Pirmasis pasaulinis karas visiškai atėmė geresnio gyvenimo viltį.

1917 metais padėtis buvo nepavydėtina: prastėjanti ekonominė padėtis žmones varė į neviltį, o valdžia net nerodė pastangų ką nors keisti. Vyravo įsitikinimas, kad Rusijos valstietis baudžiauninkas viską iškęs.

Iš Romos atvykę kunigai pasakojo apie Fatimoje (Portugalija) vykstančius Dievo Motinos apsireiškimus, kuriuos Bažnyčia pradėjo tirti. Trims vaikams apsi-reiškusi Dievo Motina kvietė į atgailą ir liepė melstis už Rusiją. Nesu lengvatikis, bet ši žinia mane sukretė. Jaučiau, kad čia yra kažkas labai tikro, nors Bažnyčia dar nėra tarusi savo žodžio.

Fatimos regėtoja sesuo Liucija 1982 m. gegužės 12 d. adre-savo Šventajam Tėvui: „Trečioji paslapties dalis susijusi su Dievo Motinos žodžiais: „Jeigu ne, tai ji [Rusija] paskleis savo klaidas po visą pasaulį ir sukels karus bei Bažnyčios persekiojimus. Gerieji bus kankinami, Šventasis Tėvas turės daug kentėti, bus sunaikintos įvairios tautos.“

Darbavausi pačioje Rusijos šerdyje – Peterburge ir mačiau, kad čia kažkas bręsta. Nepatenkinti valdžios sprendimais būriai žmonių vaikščiojo gatvėmis su lo-zungais, kėlė raudonas vėliavas ir reikalavo laisvės bei duonos. Pagaliau spalio mėnesį prasiveržė revoliucija, buvo užimti Žiemos rūmai, įvesta bolševikų valdžia, nejučiant jokių sentimentų vadinamajam „senajam“ pasauliui. Revoliucionierių dainos skelbė apie ant se-nojo pasaulio griuvėsių statomą komunizmą.

Šiek tiek įgijęs „statybinės“ patirties, net ir aš žinojau, kad ant griuvėsių nieko tvaraus nepastatysi...

Komunistų siautėjimas Peterburge sukėlė visišką katas-trofą. Mieste prasidėjo badas, prie parduotuvių nusi-driekė ilgos eilės laukiant atvežamos duonos, bet jos ne visiems laukiantiems užtekdamo. Pinigai prarado savo vertę, todėl duona buvo skirstoma pagal korteles. Die-nos davynys – 125 gramai. Kunigai kortelių negaudavo. Kas tik galėjo, stengėsi bėgti iš alkanos miesto. Tada daug lietuvių, lenkų ir latvių grįžo į savo kraštus. Mačiau, kad dėl to mano parapija mažėja, bet vis tiek patardavau ne-likti Peterburge. Tuo laiku kaip niekad buvo reikalinga mano kunigiška tarnystė. Statybos darbai pagal supa-prastintą projektą jau buvo baigti, meldėmės pašven-tintoje Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje, todėl stengiausi įkvėpti žmonėms iš tikėjimo kylančios vilties ir nepasi-duoti visa griauančiai jėgai. Stebiuosi parapijiečių soli-darumu ir artimo meile: kasdieną man kažkas atnešdavo maisto davinį, nors duona tuomet buvo aukso vertės...

Prasideda Bažnyčios persekiojimais

Nuvertus carą radosi daug suirutės ir nežinios, bet Bažnyčia tokiu sunkiu laikmečiu pasirodė esanti tikra Motina visiems, ieškantiems prieglobsčio. Netrukus ir mes pajutome naujosios valdžios ranką. 1919 m. arkivyskupas Edvardas Roppas ir visi miesto kuni-gai buvo suimti. Laisvas liko tik kun. B. Sloskans. Jis

Šv. Kotrynos bažnyčioje po sekmadienio pamaldų su-teikė visiems bendrąjį nuodėmių atleidimą ir paragino procesijoje, su kryžiumi priešaky ir giedant giesmes, eiti prie kalėjimo ir reikalauti, kad dvasininkai būtų paleisti. Valdžia išsigando minios ir netrukus kunigus paleido, o vyskupą deportavo į Lenkiją.

Ramybė truko neilgai. Sovietų valdžia išleido ištisą vir-tinę įstatymų bei dekretų, apribojančių Bažnyčios lais-vę. Visų pirma buvo nacionalizuotas visas Bažnyčios turtas (pastatai, ūkiai, meno vertybės), po to pareika-lauta turtą perduoti valdžios atstovams. Arkivyskupas Jonas Cieplikas laikėsi pozicijos, kad tokie reikala-vimai neteisėti, todėl neskubėjo jų vykdyti. Prasidėjo masinis bažnyčių apiplėšinėjimas, buvo daromos kra-tos, žmonės išvarinėjami iš bažnyčių ir areštuojami.

1920 m. liepos 28–29 d., naktį, išdaužus Švč. Jėzaus Šir-dies bažnyčios langą įvyko vagystė. Pavogta komuninė su Švč. Sakramentu, metalinis altoriaus kryžius, liturgi-nis indas vandeniui laikyti, rankšluostis. Labiausiai gaila to žmogaus, kuris ryžosi tokiai šventvagystei... Kitą die-ną surengėme permaldavimo pamaldas, kurių metu aiš-kinau parapijiečiams apie būtinybę atleisti piktadariams taip, kaip ir Jėzus nuo kryžiaus atleido: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą!“ (Lk 23, 34). Parašiau mili-cijai raštą dėl apiplėšimo prašydamas ištirti nusikaltimą. Buvo taip, kaip ir tikėjausi – niekas šio įvykio netyrė.

1922 m. valdžios atstovai apsilankė Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje. Jie reikalavo atiduoti brangenybes, nors taip sunkiai pastatyta šventovė jų neturėjo. Metų pa-baigoje prievarta buvau iš jos išprašytas, nes nei aš, nei parapijiečiai nesutikome pasirašyti bažnyčios uždary-mo sutarties. Vyskupas J. Cieplikas ir daug kunigų buvo suimta ir įkalinta. Gavau ir aš šaukimą į teismą, vyksiantį 1923 m. kovą Maskvoje.

Teismui pirmininkavo buvęs stačiatikių šventikas Gal-kinas. Visi kunigai vieningai liudijo, jog mokė vaikus Katekizmo, o uždarius bažnyčias aukojo šv. Mišias privačiuose butuose lankydami parapijiečius ir laikėsi bažnytinės teisės nuostatų.

Prokuroras buvo tos nuomonės, kad neturint valdžios leidimo Mišių laikyti neleistina. Jo kalba buvo pilna ne-apykantos ir grasinimų: „Joks popas iš Vatikano jūsų ne-išgelbės! Nėra kitos, o tik viena – tarybinė teisė, ir todėl gausite mirties nuosprendį! Aš spjaunu į jūsų ir į visas religijas!“ Už ryšių su Vatikanu palaikymą ir organiza-vimą pagrindinės kunigų seminarijos generalvikarui prel. Konstantinui Budkevičiui buvo skirta mirties baus-mė sušaudant. Vos apie tai paskelbus, suvirpėjo širdis. Iki tol įsivaizdavau, kad kankinystė yra kažkur toli, o

štai čia pat, prieš mano akis, stovėjo išbalęs, bet tvirtas kunigas, pasiruošęs už tikėjamą atiduoti savo gyvybę.

Kas bus su manimi? Prokuroras reikalavo man skirti penkerius metus nelaisvės, bet teismas patvirtino trejų metų bausmę. Tik dabar jau ne vienuolyne, o tikrame kalėjime.

Suteikus galimybę teisiamesiems prabilti į žmones, ypač įspūdingi buvo arkivyskupo J. Ciepliako ištarti žodžiai: „Visa mano viltis, kad žemiškasis teismas man bus teisingas, o dangiškasis Teisėjas gailėstingas!“

Ilgiau kaip mėnesį pralaukęs Butyrkų kalėjime, buvau perkeltas į Sokolnikų pataisos namus Maskvoje. Čia sutikau daugiau įkalintų kunigų, todėl galėjau kartu melstis, atlikti išpažintį. Gyvenimas kalėjimo nuobodybėje, prastas maistas ir nuolatinės patyčios atsiliepė mano sveikatai. Dėl to buvo atliktas mano sveikatos patikrinimas ir net sukviesta gydytojų komisija. Išvadoje parašyta: „Organiškas širdis negalavimas reiškiasi užesiu ir aštria širdies aritmija. Širdies riba normoje. Pabrinkimų nėra, todėl širdies defektą reikia laikyti kompensuotu. Kituose organuose ypatingų pakitimų nerasta.“

Liudininkų teigimu, prel. Konstantinas Budkevičius prieš mirtį patvirtino savo ištikimybę tikėjimui, persižegnojo, palaimino egzekucijos vykdytojus ir nusisukęs į sieną laukė mirtino šūvio. Tai įvyko 1923 m. kovo 31 d. vėlyvą vakarą, kai Bažnyčia šventė Velyknaktį.

Nesijautėme nusipelnę kalėjimo bausmės, todėl rašėme prašymus peržiūrėti bylas ir suteikti laisvę. Mūsų

prašymai tikslo nepasiekė. Mums padėti bandė ir Raudonasis Kryžius, bet taip pat be rezultato. Vėliau sužinojau, kad ir mano parapijiečiai surinko parašus ir nepabūgo parašyti prašymo pačiam M. Kalininui, visos Rusijos Centro vykdomojo komiteto pirmininkui. Parapijiečiai apeliavo į jo „gerą ir jautrią širdį“, tačiau prašymas buvo atmestas. Parapijiečiai nenusiramino ir 1924 m. vėl rašė prašymus dėl mano paleidimo Vyriausiosios kalėjimų valdybos pirmininkui, motyvuodami tuo, kad „kunigas jiems būtinai reikalingas“. Šis tvirtinimas mane labiausiai džiugino – privalau gyventi, nes esu reikalingas!

Kunigų teismas Maskvoje susilaukė ir Pijaus XI žodžio. 1923 m. gegužės 23 d. kardinolų grupei popiežius kalbėjo: „Daug skaudesnių ir liūdnesnių dalykų mums paruošė Rusija. Nėra reikalo čia smulkiai kartoti to, apie ką viso pasaulio spauda yra plačiai informavusi. Tuo metu, kai Katalikų Bažnyčios Galvos įgaliotiniai ir atstovai ne tik užsitarnauja visokio pagyrimo, bet ir tiesiog stebina savo veikla ir pasiaukojimu teikiant kenčiantiems, badaujantiems didžiosios Rusijos vaikams paramą, mūsų išprašytą ir viso pasaulio katalikų taip gausiai ir ištvėringai aukojamą, kiti katalikų religijos didžiadvasiai atstovai teisiami, uždaromi į kalėjimus, o vienas iš jų net nužudomas... Norėdami juos pagerbti, visus išvardijome...“ – Tada Visuotinės Bažnyčios kontekste, šalia kitų nuteistųjų, pirmą kartą nuskambėjo ir kun. Teofiliaus vardas.

Kalėjimo durys man atsivėrė 1925 m. vasario 25 dieną, išbuvus nelaisvėje dvejus metus ir penkiolika dienų. Galėjau grįžti į savo mylimą Švč. Jėzaus Širdies bažnyčią pas tuos, kuriems esu reikalingas.

Nauji leidiniai

Giovanino Guareschi. Don Kamilis. Mažasis pasaulis. – Kaunas: Artuma, 2017. – 288 p.: iliustr.

„Artumos“ leidykla išleido Giovannino Guareschio pirmąją knygą apie Don Kamilį ir jo Mažąjį pasaulį, knygą, išverstą ir išleistą maždaug šimte šalių – ją skaito nuo eskimų iki vietnamiečių, nuo indų iki afrikiečių! Knygą, parašytą prieš 70 metų, bet skaitomą su ne mažesniu užsidegimu ir šiandien! Prieš šešiasdešimt dvejus metus Venesueloje kunigas salezietis Antanas Sabaliauskas Don Kamilį prakalbino lietuviškai. Deja, Don Kamilis ilgus dešimtmečius Lietuvoje liko beveik nežinomas. Bažnytkaimio klebonas Don Kamilis – tvirtas kaip jautis, geros širdies, bet užsispyręs ir karštakošis. Didžiausias jo priešininkas – viršaitis komunistas Peponis. Raudonasis iki kaulų smegenų, tačiau lemiamomis akimirkomis paklūstantis sąžinės balsui. Jei Don Kamilį ir Peponį sunku pavadinti literatūriniais personažais, juo sunkiau taip įvardyti trečiąjį ir patį svarbiausią veikėją – Kristų, Don Kamilio draugą ir Vadą, kuriam, tegu ir sukandęs dantis, paklūsta ir Peponis.

Mažasis pasaulis – autoriaus meistriškai nuauštas iš nostalgikų gyvenimo Po upės žemumoje prisiminimų bei tikrovės. Tai įstabiu humoru žaižaruojantys pasakojimai apie Žemumos žmones ir kad žmogus visada gali rasti kelią į kito žmogaus širdį.

Don Kamilį nepaprastai mėgo popiežius Jonas XXIII, jo autorių kalbinę imtis sudaryti naująjį Katalikų Bažnyčios katekizmą, su *Don Kamiliu* atokvėpio valandą praleisti buvo papratęs ir popiežius Benediktas XVI. Tai knyga liūdnoms ir linksmoms dienoms, katekizmas dešiniesiems ir manifestas kairiesiems, akstinas turtingiesiems ir paguoda vargšams, skirta visiems, kuriems rūpi jų mažasis pasaulis, lygiai kaip ir didysis.

PASIRINKTI KRISTAUS KELIĄ KARTĄ, BET VISAM GYVENIMUI

Verbų sekmadienis

Iz 50, 4–7; Fil 2, 6–11; Mt 26, 14–27. 66

Fantastinio žanro kūrinys aprašomas dviejų krikščionių ir iš kosmoso atskridusių ufonautų susitikimas. Marsiečiai domėjosi įvairiomis proto formomis, religijomis ir tuo, kas skatina pasaulį žengti į priekį. Išgirdę apie Kristų, kad jis gimė žydų tautoje ir buvo ilgus amžius jo laukusios tautos Mesiju – išgelbėtoju, ufonautai sušuko: „Gražu, ir kas įvyko toliau?“ „Žmonės jo nesupratę Jėzų nukryžiuo. Jis atvyko netinkamu metu. Štai jeigu Kristus atvyktų dabar, būtų visai kas kita. Dabar jį suprastų, mylėtų ir padėtų jam įgyvendinti visų svajotą brolišumą. O anuomet turėjo tragiškai mirti“, – atsakė vienas krikščionis. Tačiau antrasis krikščionis paprieštaravo: „Visiškai ne. Aš su tuo nesutinku. Kad ir koku laiku į bet kurią žemės vietą Kristus ateitų nešdamas žmonėms savo meilę, rezultatai būtų lygiai tokie patys kaip ir prieš du tūkstančius metų.“ Čia ufonautai neišlaikę sušuko: „Taigi jūs esate monstrai – pabaisos.“ „Tikrai taip, – atsakė antrasis krikščionis, – būtent dėl to Kristus ir atėjo į žemę, kad mus mylėdamas išgelbėtų. Jo gailestingumas ir yra jo meilė mums, monstrams.“

Štai šiandien ir mums iškyla klausimas, ar vis dar esame pabaisos? Ar Kristaus mokslas apie tarpusavio meilę, jo kančia ir mirtis ant kryžiaus vis dar nieko nereiškia? Ar klausydami šiandien skaitomos Kristaus kančios iš kai kurių personažų neatpažįstame savęs? Štai Judas. Argi nesame kaip jis išdavė? Žinoma, ne mirčiai, tačiau kiek draugų ar pažįstamų netekome per savo ilgą ir aštrų liežuvį. Argi nepasitaikė apkabinti ar pabučiuoti žmogaus, kurį koku nors būdu esame išdavę, pasmerkę ar paniekinę? Štai mokiniai: taip iškilmingai pasižadėję, jei reikėtų, numirti kartu su Jėzumi, svarbiausiu momentu užmiega, galiausiai pabėga ir išsigina jo. Ar tai ne mūsų elgesio veidrodis? Kiekvieną sekmadienį

priimame Jėzų šv. Komunijoje, pažadėdami jam ištikimybę, meilę, apaštalavimą ir gailestingumą artimui. Tačiau savaitės kasdienybėje greitai apsnūstame, bėgame kiek įkabindami nuo sunkumų ir rizikos. Kartais, norėdami prisitaikyti prie pasaulietiškos aplinkos ar šiuolaikinės mados, išsiginame, kaip apaštalas Petras, savo religijos tiesų, krikščioniškų principų. Štai kiti Kristaus kančios istorijos herojai: vyriausiasis kunigas Kajafas, valdytojas Pilotas, Rašto aiškintojai ir seniūnai. Kaip dažnai apsirengiame jų drabužiais teisdami kitus, čaižydami juos kandžiais liežuvių botagais ar smaigstydami aštriomis kritikos ir patyčių ietimis. Vien dėl to, kad nesuprantame jų elgesio, gyvenimo ir pasirinkimų, kad kiti ne tokie kaip mes. Galiausiai minia: žmonių minia taip greitai pamiršo visą tą gerį, kurį Kristus jai padarė stebuklingai gydydamas ir maitindamas, guosdamas ir mokydamas mylėti. Ta pati minia, dar vakar šaukusi Jėzui *Osanna*, šiandien žiūri į siaubingą Dievo Sūnaus kančią, tarsi tai būtų pasigėrėjimą teikiantis spektaklis.

Tačiau Mesijo Kančios istorija atskleidžia ir gerąją mūsų pusę. Pagelbėdami tiems, kuriuos ištiko vargas ir nelaimės, esame panašūs į stiprių pečių Simoną Kirenietį, padedantį nešti Jėzui kryžių. Kai svetimą kančią prisiimame kaip savo, tampame panašūs į gailestingą moteris, lydėjusias Jėzų iki Golgotos viršūnės. Su atgailos ašaromis ir malda atsiprašę Dievo ir artimo, esame kaip tas Jėzų užjaučiantis latras ant kryžiaus. Kai išreiškiame tinkamą pagarbą tiems, kurie kenčia ir miršta, tampame panašūs į Juozapą iš Arimatėjos, kuris palaidojo Jėzų.

Taigi neužtenka kartą per metus atlikti išpažintį ir priimti Komuniją, mums būtina iš monstrų tapti tikrais žmonėmis – pasirinkti Kristaus kelią kartą, tačiau visam savo gyvenimui. Kristaus kančios istorija mums aiškiai parodo, jog, net suklydus, išdavus ar bailiai pabėgus, visada yra galimybė sugrįžti prie Jėzaus.

GYVOJO DIEVO TRIUMFO DIENA

Velykos (A)

Broliai ir seserys, paraginiu „Atsiverskite ir tikėkite evangelija!“ pradėjome gavėnios laikotarpį. Šis paraginimas šiandien – Kristaus iš numirusių prisikėlimo šventėje įgyja savo galutinę reikšmę. Evangelinės žinios centras yra toks: Jėzus buvo miręs ir prisikėlė dėl mūsų. Žodis *Pasqua* reiškia perėjimą. Kristus išėjo iš kapo, iš mirties į gyvenimą. Tai Gyvojo Dievo triumfo diena. O kadangi esame Kristaus mokiniai, Velykos yra ir mūsų didžiausia šventė. Juk *Ps* 117 pasakyta: „Aš nemirsiu: gyvensiu ir skelbsiu Viešpaties darbus.“ Krikščioniškoji pasaulio revoliucija prasidėjo nuo tuščio Kristaus kapo.

Pirmieji krikščionys visą savo gyvenimą statė ant Velykų įvykio pagrindo; pranešimas, kad Jėzus prisikėlė iš mirties, tapo naujo gyvenimo širdimi ir centru. Visa krikščionių liturgija, tikra ta žodžio prasme, buvo Velykų liturgija; kai bendruomenė susirinkdavo, prisikėlęs Kristus būdavo tarp jų. Kai krikščionys susirinkdavo studijuoti Šventojo Rašto, kai jie dalyvaudavo šv. Mišių aukoje, prisikėlęs Viešpats būdavo ten. Jie susirinkdavo švęsti Jėzaus prisikėlimo, jo pergalės prieš nuodėmę ir mirtį, ir iš anksto numatyto savo pačių, kaip Kristaus mokinių, prisikėlimo. Būti krikščioniu reiškia tikėti prisikėlusiu Kristumi. Kiekvienas sekmadienis yra mažosios Velykos. Sekmadienis su šv. Mišių auka buvo švenčiamas kaip savaitinė Prisikėlimo iškilmė.

Kokie buvo naivūs ano meto žmonės manydami, jog Dievą galima nužudyti nuožmiai kankinant ir galiausiai prikalant prie kryžiaus. Jie pamiršo patį svarbiausią dalyką – Gyvasis Dievas yra nenužudomas! Apaštalai skelbė: „Dievas prikėlė Jėzų, kurį jūs nužudėte, pakabindami ant medžio. Dievas išaukštino jį savo dešine, kaip vadą ir išgelbėtoją, kad suteiktų Izraeliui atsivertimą ir nuodėmių atleidimą.“ Kai kas dar ir šiandien sako, jog Dievo nėra, kad Dievo iš viso negali būti, kiti pareiškia – mes Dievą atmetame. Jie nužudo Dievą savo arba kitų žmonių širdyje. Labai nedaug tėra tokių, kuriems jau šiandien atsiveria akys ir kurie siaubo apimti ima suvokti, jog Dievui mirus, žmogus ir pasaulis atsiduria ant pražūties skardžio. Šventasis Raštas sako, kad tik beprotis gali sakyti, jog Dievo nėra. Iš savo patyrimo filosofas Nyčė žinojo, jog ligi beprotystės klaiki yra netikinčiojo žmogaus vienvatvė: „Gilesniam žmogui reikia draugų; nebent jis dar tebeturėtų Dievą. Aš gi neturiu nei Dievo, nei draugų.“

Apaštalas Paulius sako: „Aš tikiu visa, kas parašyta Įstatyme ir Pranašuose. Kartu su jais turiu Dieve viltį,

jog bus teisiųjų ir neteisiųjų prisikėlimas iš numirusių. Todėl aš stengiuosi visuomet turėti gryną sąžinę prieš Dievą ir prieš žmones“ (*Apd* 24, 14–16).

Krikščioniškas gyvenimas yra sunkus, nes yra paženklintas Kristaus kryžiaus kančios. Tai ištikimybės Kristui heroizmas. Kristaus prisikėlimas mums garantuoja, jog mūsų pergalės ginklas yra mūsų rankose: „Pagaliau būkime tvirti Viešpatyje ir jo galybės jėga. Apsiginkluokite visais Dievo ginklais, kad galėtumėte išsilaikyti prieš velnio klastas... Tad stovėkite, susijuosę strėnas tiesa, apsilvilkę teisumo šarvais ir apsiavę kojas ryžtu skleisti Evangeliją. O svarbiausia, pasiimkite tikėjimo skydą... Pasiimkite ir išganymo šalną bei Dvasios kalaviją, tai yra Dievo žodį“ (*Ef* 6, 10–17). Pats Kristus mums yra ginklas. Ir Jo pergalė yra mūsų pergalė.

Per karą vienas naktį atlikusio užduotį žvalgų būrio kareivis buvo sunkiai sužeistas. Jo draugai pasislėpę tranšėjoje girdėjo sužeistojo dejavimus. Jie bijojo nueiti iki jo, kadangi priešai įnirtingai šaudė. Galų gale vienas apsisprendė ir pareiškė: „Aš eisiu jo parnešti.“ „Pagalvok, juk turi tik vieną gyvenimą“, – perspėjo jį leitenantas. „Netiesa, leitenante, yra dar amžinasis gyvenimas“, – atsakė kareivis ir nušliaužė gelbėti draugo.

„Nebijokite tų, kurie žudo kūną, bet negali užmušti sielos. Verčiau bijokite to, kuris gali pražudyti ir sielą, ir kūną pragare“ (*Mt* 10, 28). Amžinosios mirties tragedija mus ištinka per nuodėmę, per meilės ir gailėstingumo stygių. Mūsų ir visų amžių žmonijos paguodai ir džiaugsmui virš nuodėmės, mirties ir pragaro tamsybių kaip nugalėtojas prisikėlė Atpirkėjas, tuo atbaigdamas mūsų išganymo darbą. Nebe mirtis yra paskutinis žmonijos žodis ir nebe kapas jų galutinė vieta, bet gyvenimas ir prisikėlimas su Kristumi. Prisikėlė Viešpats, per kurį mes išgelbėti. Jame susibėga visų mūsų likimas, Jame įgauna vertę skausmai, Jame visa mūsų viltis. „Kristus prisikėlė ir mes kelsimės, – anuomet sakė popiežius Paulius VI, – jeigu nuoširdžiai tikėdami, kilniai gyvendami, gera darydami į Jo nemirtingą gyvenimą įskiepsime sąvąsias mirtingas dienas. Mirtis tikrai bus nugalėta.“

Gerbiami tikintieji, būkite veiklūs, pažadinkite savo giminaičius, savo bendradarbius iš nusivylimo ir vilties netekimo letarginio miego. Krikščionis pašauktas nešti Evangelijos viltį šiandieniam pasauliui. Jėzau Kristau, Prisikėlusysis iš numirusių, prikalk iš mirties tuos, kurie yra mirę Tau ir savo lietuvių tautai. Visą gyvenimą turime su šv. Augustinu pabrėžti savo veiksmis: „Mes esame Velykų žmonės ir aleliuja yra mūsų giesmė.“

PASITIKĖTI DIEVO GAILESTINGUMU

II Velykų sekmadienis (A)
Apd 2, 42–47; 1 Pt 1, 3–9; Jn 20, 19–31

Išklausę Evangelijos skaitinio, daugelis mūsų kartu su apaštalu Tomu taip pat norime paliesti savo rankomis Jėzų, kad galėtume sušukti vieną iš pačių gražiausių tikėjimo išpažinimų: „Mano Viešpats ir mano Dievas!“ Šie žodžiai liudija, jog Dievas žmogui yra visų svarbiausias gyvenimo Viešpats. Nors ir kaip norėtume, negalime apkabinti savo rankomis Viešpaties ir paliesti jo žaizdų. Tačiau pats Dievas stebuklingai nuolat prisiliečia prie mūsų. Kaip tai įvyksta, jeigu mes savo akimis nematome Dievo? Viešpats mus paliečia savo gailestingumu. Jis pats nori paliesti mūsų sielų žaizdas ir užgydyti jas meile ir gailestingumu. „Dievas apstus gailestingumo“ (*Ef 2, 4*). Iš Kristaus apreiškimo Dievą pirmiausia pažįstame kaip mylintį žmones. Velykų slėpinys yra gailestingumo apreiškimo ir įgyvendinimo viršūnė – to gailestingumo, kuris gali žmogų vėl padaryti teisų ir atkurti tą išganingąjį teisingumą.

Jėzus yra šalia: jo balsas neteisias, bet drąsina, jo širdis nesmerkia, bet guodžia. Dievas mums tampa regimas per gailestingumą. Savo gyvenimu ir darbais Jėzus apreiškė, kaip *pasaulyje reiškiasi Dievo meilė*. Veikli meilė, kuri ieško žmogaus ir aprėpia visą jo žmogiškumą. Ji labiausiai pasireiškia ten, kur susiduria su kančia, skriauda, vargu – su visa istorine žmogaus būseną, kuriai būdingas žmogaus ribotumas bei tiek fizinis, tiek moralinis trapumas. Taigi Dievo meilės reikšimosi būdas yra gailestingumas. Jėzus priartina žmonėms Dievą Tėvą, kuris yra meilė ir gailestingumas. Skelbdamas, jog arti žmonių yra Dievas, meilės ir gailestingumo Tėvas, Jėzus gailestingumą padaro viena iš pagrindinių mokymo temų. Dievas savo gailestingumu parodo ypatingą pagarbą žmogaus orumui.

Jono Pauliaus II gyvenime buvo toks vienas iš įvykių, kur pasireiškė jo nepaprasta meilė ir gailestingumas. Šią istoriją rekolekcijose papasakojo a. a. Vietnamo kardinolas Ksaveras. Kartą du Vatikano darbuotojai kunigai netoli Šv. Petro bazilikos sutiko labai nusukurų vyrų, kuris priekaištavo popiežiui sakydamas: „Štai kaip dabar atrodo buvęs kunigas.“ Ši istorija pasiekė popiežiaus Jono Pauliaus II ausis. Jis liepė surasti tą buvusį kunigą ir atvesti pas jį. Po kurio laiko ekskunigas buvo atvestas. Popiežius liepė kunigams išeiti ir norėjo vienas pasikalbėti su tuo asmeniu. Beišėdami kunigai išgirdo tokius popiežiaus žodžius, sakomus tam gyvenimo palaužtam kunigui: „Kunige, visų pirma išklauskite mano išpažin-

ties.“ Šiame prašyme nuskambėjo nepaprastas Šventojo Tėvo gailestingumas ir pagarba asmeniui ir kunigui. Būti gailestingam – pirmiausia neteisti. „Neteiskite, kad nebūtumėte teisiami“ (*Mt 7, 1*). Neteisti reiškia gerbti žmogų.

Mes žmones pavedame Dievo gailestingumui, o patys gailestingumo taip ir neparodome. Bažnyčia negali pamiršti maldos ir nesišaukti Dievo gailestingumo, kai taip paplitusios žmoniją slegiančios ir jai gresiančios nelaimės. Tai pagrindinė Jėzuse Kristuje gyvenančios Bažnyčios teisė ir pareiga. Skelbdamas palaimintą ses. Faustina Kowalską popiežius Jonas Paulius II sakė: „Neatsitiktinai Viešpaties žinia apie Dieviškąjį gailestingumą buvo perteikta laikotarpiu tarp dviejų pasaulinių karų. Kentėjimai leido žmonėms geriau suvokti, kokia svarbi ši žinia.“ Šventasis Tėvas sakė, kad „viltinga žinia apie Dieviškąjį gailestingumą pirmiausia pagelbės tiems dabarties žmonėms, kurie prarado tikėjimą ir neranda gyvenimo prasmės.“ Dieviškasis gailestingumas buvo mistinių sesers Faustinos regėjimų branduolys. Viešpats per kuklią vienuolę pasiuntė pasauliui išganingą žinią: „Pasitikėkite manimi, nes aš esu gailestingas Viešpats. Pasikliaukite mano gailestingumu.“ Jonas Paulius II įsteigė Dievo Gailestingumo šventę. Tikras Dievo gailestingumo, Dievo maloningos meilės pažinimas yra nuolatinis ir neišsemiamas atsivertimo šaltinis.

Atsivertimas į Dievą visada remiasi tuo, kad žmogus įsitikina Dievo gailestingumu ir meile, kuri kantri ir maloninga. Jonas Paulius II sakė: „Prisikėlimo dienos vakarą, prieš pat apaštalų pasiuntimą, Jėzus Šventosios Dvasios galia suteikia jiems galią atgailaujančius nusidėjėlius sutaikinti su Dievu ir Bažnyčia: *Imkite Šventąją Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaikysite, sulaikytos (Jn 20, 22–23)*.“ Viešpats, įsteigdamas Atgailos sakramentą, suteikė Bažnyčiai Dievo gailestingumo įrankį. Jonas Paulius II būdamas Lietuvoje sakė, jog „po kiekvieno reikšmingo visuomeninio pasikeitimo žmogaus elgesys ir siela būna žaizdota. Gyvename visuomenėje, kuri, regis, yra praradusi Dievą, taip pat nuodėmės pajautą.“ Šiais žodžiais popiežius mus ragina atsiversti ir priimti Viešpaties gailestingumą. „Palaiminti gailestingieji: jie susilauks gailestingumo.“ „Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“ – tai Gailestingumo mokykla. Pasak šv. Augustino: „Bijok Dievo, bet taip, kad galėtum viltis jo gailestingumo. Nori nuo užrūstinto Dievo bėgti? Bėk prie atleidžiančio Dievo. Jį permaldausi, jei pasitikėsi jo gailestingumu, jei ateityje nedarysi nuodėmių, o už padarytas maldausi Viešpatį, kad jas atleistų.“

VISI ESAME KELYJE

III Velykų sekmadienis (A)

Apd 2, 14. 22–33; 1 Pt 1, 17–21; Lk 24, 13–35

Jeigu žmogus nepastebi savo gyvenime Dievo, tai dar nereiškia, kad Jo nėra. Mums gali pasikartoti mokinių, ėjusių į Emausą, istorija. Jie ėjo kartu su Jėzumi, bet negalėjo Jo atpažinti. Tariamas Dievo nebuvimas daugelio žmonių gyvenime, o gal net ir mūsų, aptinkamas labai dažnai. Einančių į Emausą mokinių istorija mums rodo, ką reikia daryti, kad pastebėtume savo gyvenime prisikėlusį Kristų.

Kokia nuostabi istorija. Mokiniai, šitiek laiko praleidę su savo Mokytoju, jo nepažino. Daugybės išgydymų ir stebuklų liudininkai, girdėję nuostabų Jėzaus mokymą, nepažino savo Mokytojo, kuris ėjo kartu su jais. Evangelija mums nurodo to nepažinimo priežastį: *Jų akys buvo lyg migla aptrauktos, ir jie nepažino jo*. Toliau evangelistas Lukas pastebi, kad mokiniai *nuliūdę sustojo*. Būtent vidinis liūdesys, nusivylimas, kartėlis, asmeninės dramos ir nesėkmės padaro, kad akys tampa *lyg migla aptrauktos*. Žmogus žiūri į Jėzų, bet jo nemato. Kokia buvo Kleopo ir jo palydovo liūdesio priežastis? Kristaus mirtis ant kryžiaus, bet labiausiai tai, kad su Mokytojo mirtimi sugriuvo jų planai ir svajonės: *O mes tikėjome, kad jis atpirksias Izraelį*. Žinoma, jie buvo daugelio Jėzaus stebuklų ir kalbų liudininkai, tačiau iš tikrųjų tikėjosi, kad Jėzus taps Izraelio valdovu, kuris išvaduos tautą iš romėnų nelaisvės, atves į nuostabų gyvenimą. Jo mirtis sugriovė jų planus.

Emauso mokiniai – tai mūsų veidrodys. Dažnai statydami pilis ant smėlio, prašome Dievą, kad viskas aplink mus būtų taip, kaip mes norime ir suprantame. Labai džiaugtumės matydami Kristaus Bažnyčią kaip labai didelę ir galingą pasaulinę organizaciją, kurioje būtų saugu ir ramu. Tačiau, kai įsitikiname, kad tikrų, pasiaukojusių ir tvirto tikėjimo krikščionių ne tiek jau ir daug, pasiduodame depresijai ir baimei. Nusivylę numojame ranka ir sakome panašiai kaip tie mokiniai: „Mes tikėjome, kad Kristus savo Bažnyčios galia užkariaus pasaulį, bet, atrodo, iš to nieko neišeis...“

Tarsi pamiršome, kad Jėzus gimė tvartelyje, o kai po duonos padauginimo žmonės norėjo jį paskelbti karaliumi, pabėgo. Jis gyveno neturtingai ir mirė ant Kryžiaus. Pamiršome, kad „Palaiminti dvasingieji vargdieniai; palaiminti, kurie liūdi; palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės; palaiminti, kurie persekiojami dėl

teisybės; palaiminti jūs, kai dėl manęs jus niekina ir persekioja bei meluodami visaip šmeižia.“

Mokiniai žiūrėjo į Golgotą ir matė tik savo sudužusių vilčių tragediją, o ne Jėzaus kančias. Būtent šis nusivylimas, kad Jėzus nepateisino jų troškimų, leidosi nukryžiuojamas, ir buvo mokinių liūdesio priežastis. Panašiai gali atsitikti ir mūsų gyvenime. Kai ką nors ištinka nesėkmė, tokio žmogaus daugiau niekas aplinkui nejudina. Liūdesys labai giliai įsismelkia į žmogaus širdį, ir jis mato tik save ir savo sudužusius troškimus. Akys tampa *lyg migla aptrauktos*. Žmogus žiūri, bet nemato, nepastebi ir Jėzaus, kuris yra Eucharistijoje.

Mes turime suprasti: Jėzus eina su mumis, ypač kai būna tamsu. Jis nuo mūsų nesislepia, tai mes dažnai jo nepažįstame, nepamatome. Kol lūpos neištaria maldos, kol kančia akių nepakelia į dangų, tol mūsų akys būna lyg migla aptrauktos. „Šimtą kartų tebūnie palaimintas kentėjimas, kuris mane gražino prie Jo, nes dabar aš pažįstu Nepažįstamąjį. Man Jį atskleidė Evangelija... Jis yra mano tėvas. Aš galiu kalbėti Jam su atsidavimu, ir Jis manęs švelniai išklauso“, – tvirtino prancūzų rašytojas Fransua Kopė.

Jėzus tuomet nebarė mokinių, nesijuokė iš jų aklumo, bet atkreipė jų dėmesį į Šventąjį Raštą ir Pranašus, nukreipė jų žvilgsnius į Kristaus kančios ir mirties reikšmę – Atpirkimą. Jėzus atskleidė, kad tai, kas atrodė pralaimėjimas, iš tikrųjų buvo tikroji jėga. Tokiu būdu Dievas atėjo parodyti savo meilės ir kad jis yra tarp žmonių.

Ir kai mokiniai pamatė Dievo išganingąjį planą, liūdesys dingo, jie sakė: „Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?“ Kiekvienas iš mūsų esame kelyje. Kiekvienas išgyvename problemų ir kančių laikotarpius. Šie sunkūs periodai būtini, kad ir labai dažnai mums sunku išžiūrėti juose Dievą ir jo planus. Tačiau jie mums padeda pamatyti, kiek turime egoizmo, savo planų ir ambicijų.

Pakvieskime į savo gyvenimą prisikėlusį Kristų, kad jis išsklaidytų mūsų liūdesį, nusivylimą ir baimę, kad jis leistų mums džiaugtis visų mūsų Atpirkimu. Prašykime Viešpatį, kad visose mūsų gyvenimo situacijose mūsų širdys nebūtų šaltos maldai, kad jose užsidegtų viltis, ir mes visada su dideliu džiaugsmu įsitikintume – kuomet ant altoriaus laužoma Duona, tarp mūsų yra prisikėlęs Kristus.

Parengė mons. Artūras Jagelavičius

Dirk Ansorge

Smurtas krikščionybės vardu?*

„Atrodo, jog religija yra vienintelė žmogui duota priemonė prislopinti – socialinį ir politinį – smurtą ir jam atsakyti ne prievarta, bet kitokia galia.“ (1)

Vėliausiai nuo tada, kai 2001 m. rugsėjo 11-osios teroristai pareiškė veiklą islamo vardu (2), ant šios religijos krinta įtarimas, jog jai būdingas ypatingas polinkis į smurtą. Pastaraisiais keleriais metais visame pasaulyje tokiam spėjimui buvo skirta gausybė kongresų bei mokslinių publikacijų, kurių rezultatai iš dalies labai skirtingi.

Tačiau įtarimą kelia, kad smurtą pateisina ne tik islamas. Heidelbergo egiptologas Janas Assmannas savo knygoje *Die mosaische Unterscheidung oder der Preis des Monotheismus* (2003) suformulavo nuo tada plačiai aptarinėtą tezę, kad visoms monoteistinėms religijoms būdinga išskirtinė pretenzija į tiesą. Kiekvienas nukrypimas atrodo – prireikus smurtiškai – pašalintina klaida ar melas (3). Dar radikalesnis yra požiūris, kad visos be išimties religijos kursto konfliktus ir pateisina smurtą (4). Tokiame kontekste nestebina, kad ant bandymų darbas talio atsidūrė ir krikščionybės santykis su smurtu.

Krikščionybė – smurto religija?

Jau 1986 m. pasirodė pirmas iš dešimties „Krikščionybės nusikaltimų istorijos“ tomų. Karlheinz Deschnerio ten išvardyti krikščionių nusižengimai mažiau dėmesio sukėlė todėl, kad anksčiau nebuvo žinomi. Provokuojanti veikiau pasirodė tezė, kad krikščionys per du tūkstančius Bažnyčios istorijos metų Naujajame Testamente iškeltą krikščionybės kaip meilės ir taikos religijos idealą bei savivoką laužė ne tik kartkartėmis ir išimtiniais atvejais, bet nuolatos. Mat krikščionys smurtavę ne vien kryžiaus žygių, Inkvizicijos ar raganų persekiojimo pavidalu, bet ir nesuskaičiuojamuose ne taip į akis krintančiuose kontekstuose.

Deschnerio monumentalią „Nusikaltimų istoriją“ primena 2015 m. pasirodžiusi Phillipe'o Bucu knyga „Šventasis karas. Smurtas krikščionybės vardu“ (5). Šiuo metu Vienoje dėstantis prancūzų istorikas brėžia kartais kvapą gnaužiančią liniją nuo ankstyvosios

krikščionybės kankinių per kryžiaus žygius iki *Rote-Armee-Fraktion* teroro ir George'o W. Busho. Žvelgdamas į dutūkstantmetę krikščionybės istoriją jis, be kita ko, nori parodyti, kokią didelę įtaką Vakarų valstybių agresyviems veiksams „daro giliai šaknis suleidusios laisvės, tyrumo, visuotinum, kankinystės ir istorijos krikščioniškosios idėjos, dar visai neseniai vyravusios Vakarų Europoje“ (6). Suprasti informatyviai, lygiai kaip ir provokuojančiai knygą padeda Bucu patikslinimas viename interviu: „Neklausiu, ar krikščionybė kelia smurtą, klausiu, kokias smurto formas krikščionybė gimdo“ (7).

Bucui taip pat rūpi krikščioniškosios sampratos, „kuri atkeliauja į modernybę ir virto idėjomis bei ideologijomis, išsiverčiančiomis be atgamtybės ir Dievo, bet išlaikiusiomis panašias struktūras“. Keldamas klausimą, kaip tokios sekuliarizuotos apraiškos lemia šandienės smurto formas, Bucas negali nepriekšti krikščionybei dualistinio bei manichėjinio pasaulėvaizdžio, kuriame tikrovė skirstoma į gerą ir blogą.

Krikščionybės istorijoje smurtui įteisinti išties būdavo dažnai pasitelkiami dualistinių tendencijų turintys bibliiniai tekstai. Dar visai neseniai karo veiksmus ar smurtą prieš politinius priešus ir kitatikius būdavo mėgstama teisinti pirmiausia Jono evangelija ir dar labiau Apreiškimu Jonui. Apokaliptinėje kovoje su šėtonu ar „blogio karalyste“ atrodė tinkamos kone visos priemonės.

Naujajame Testamente neabejotinai esama kovos metaforikos, pavyzdžiui, kalbant apie tikėjimo tvirtumą. Tokių tendencijų žeminti skriaudėjus, net juos demonizuoti neginčijamai galima aptikti ir krikščionių kankinių aktuose. Tačiau atrodo, jog Bucas iš akių išleidžia ne tik tam tikrų tekstų pamokomąjį pobūdį, bet ir kursytymu laiko Bažnyčios tėvų alegorinius, pavyzdžiui, Jozuės knygos aiškinimus priešingai jų intencijai.

Tokios kritinės pastabos, tiesa, greitai sukelia įtarimą, jog norima užsiimti krikščioniškąja apologetika. Kita vertus, krinta į akis, kad Bucas niekur neužsimena apie tarptautiniu mastu žinomo Bažnyčios istoriko Arnoldo Angenendto iš Miuinsterio krikščionybės ir smurto santykio tyrinėjimus. Savo storoje monografijoje „Tolerancija ir smurtas“ (8) Angenendtas, be kita ko, stengiasi pateikti smurtinius krikščionybės istorijos vyksmus istoriniame kontekste. Aptardamas Inkviziciją ir raganų persekiojimą ankstyvaisiais Naujaisiais laikais jis pateikia stebėtinų įžvalgų, griauančių dažnai populiarias klišes. Priešingai Bucui, Angenendtas pabrėžia priešingą eskalacijai ir pacifistines krikščionybės tradicijas. Kas tai – istorinis sąžiningumas ar apologetinis maskavimas?

*Versta iš: *STIMMEN DER ZEIT*. Heft Nr. 1, Januar 2017. Spausdinama maloniai leidus žurnalo redakcijai.

Nusistebėti verčia ir tai, kad Bucas nieko neužsimena apie naujesnę diskusiją dėl monoteizmo ir smurto santykio. Pradžią tokiai diskusijai savo knyga apie Mozę 2003 m. davė Assmannas. Negana to, Assmannas jam galėjęs būti ryžtingas jo dualizmo teorijos šalininkas. Mat, pasak Assmanno, kitaip nei senųjų Rytų pasaulio politeistinės religijos, bibliniai raštai, teigdami vienatinio Dievo absoliutumą, kelia pretenziją į išskirtinę tiesą. Dar senesnis už „tiesos monoteizmą“ esąs „ištikimybės monoteizmas“. Biblijos liudijimu, abu įtvirtinami prievarta. Nors ir nebūtinai perteikiami istoriniai įvykiai, šios istorijos, konstruodamos Izraelio praeitį atribojant ją nuo kitų tautų, vis dėlto lemia Izraelio tapatybę.

Tačiau nemažai kritikų Assmanno argumentaciją laiko abejotina (9). Nors ir neįmanoma neigti, kad monoteistinės religijos savo įsitvirtinimo istoriją atmena smurtą liudijančiais tekstais, vis dėlto lieka abejotina, kokiomis sąlygomis smurtinė kalba virsta darbais. Net ir tada, kai kokios nors religija tariasi turinti tiesą, iš to neišvengiamai neišplaukia, kad ji būtinai neigia visų kitų religijų bet kurią tiesos pažinimą ir bet kurią išganomąją reikšmę. Visuotinio nesmurtingumo etosas prieštarautų pats sau, jei mėgintų smurtiškai įsigaliooti. Religijos netoleranciją ir religinį smurtą kursto ne savo visuotinumumu, o tik tada, kai linksta į išskirtinumą ir ekspansionizmą. Ir viena, ir kita nebūtinai išplaukia iš religijų visuotinumumu, bet kyla iš kaskart konkrečių religinių įsitikinimų.

To, kas religiška, dviprasmiškumas?

Neįmanoma nuneigti, jog religijų vardu buvo kariaujama, pavergiamos tautos ir sunaikinamos civilizacijos. Tačiau lygiai taip pat tiesa ir tai, kad religiniuose įsitikinimuose gali glūdėti taikos potencialas. Todėl religijotyrininkai, sociologai ir politologai religijos ir smurto santykį kartais apibūdina kaip „dviprasmišką“ arba „turintį dievo Jano galvą“: religijos tai paaštrina konfliktus, tai padeda juos spręsti. Akivaizdu, jog žmogiškąjį, politinį ir net karinį smurtą religinių įsitikinimų pagrindu galima ir pateisinti, ir kritikuoti. Lemiamas klausimas tik tai, kokiomis sąlygomis religijos vienaip ar kitaip veikia.

Žvelgiant iš istorinės perspektyvos, iš pradžių veikiau politiniai, socialiniai ar ekonominiai konfliktai religinį matmenį įgyja tik tada, kai iš įsitraukusių pusių gresia pralaimėjimas ir ieškoma kitų strateginių išteklių saviškiams mobilizuoti. Tam religijos siūlosi kaip tik dėl to, kad jos dažnai būna esminis kolektyvinės tapatybės matmuo. Globalizacijos amžiuje neatsitiktinai gausėja religinio atspalvio konfliktų; mat globalizacijos dinamika neretai laikoma grėsme regioninei ir konkrečiai

tapatybei (10). Neapgalvotas politinio lojalumo sutapatinimas su priklausomybe tam tikrai religijai yra dažna priežastis religinės netolerancijos bei smurto kitų religijų narių arba ir „nukrypusių“ saviškių atžvilgiu.

Dėl nacionalistinių ar šovinistinių tendencijų religijų atstovai kartais delsia išryškinti savo religinių tradicijų kritiškas nuostatas smurto atžvilgiu. Pernelyg dažnai jie to net nenori. Tuo tarpu smurto atžvilgiu kritiško potencialo galima aptikti kone visose religijose. Mat religijos galutinį tikrovės pagrindą atranda ne pasaulyje, bet transcendencijoje, kad ir kaip ji būtų suvokiama. Absoliuto atžvilgiu kiekviena imanentinė tikrovė atrodo laikina ir santykinė. Todėl religijos ir smurto santykio pobūdį esmingai lemia tai, kaip suvokiamas santykis tarp to, kas imanentiška, ir to, kas transcendentiška, tarp to, kas absoliutu, ir to, kas reliatyvu. Socialiniai, politiniai ir religiniai kompromisai atrodo galimi visuomet tada, kai tai, kas reliatyvu, netapatinama su tai, kas absoliutu. Juk būtent tada kiekvieną žmogiškąją praktiką – vadinasi, ir smurtą – galima kritikuoti remiantis tuo, kas absoliutu. To, kas duota, laikinumas ir santykinumas visada atveria veikimo alternatyvų – taip pat tokių, kuriuos smurtą padaro nereikalingą ar net jį uždraudžia. Kaip rodo įžanginė citata, prie tokios pozicijos, regis, linksta pats Janas Assmannas.

Skirtingai įsivaizduodamos santykį tarp to, kas absoliutu, ir to, kas reliatyvu, įvairios religijos nustato skirtingas bendrąsias sąlygas, kuriomis remdamiesi jų šalininkai vertina smurtą tarp žmonių. Kadangi jokių būdu nėra nereikšminga, kurlink krypsta religiniai įsitikinimai, – į beasmenį būties pagrindą, į dangiškąjį talkininką kare ar į gailestingąjį Dievą, – dažnai girdimas teiginys, kad visos religijos be išimties kursto konfliktus ir pateisina smurtą, yra klaidingas ir klaidinantis.

Nesmurtingumo etosas

Lygia greta neįmanoma neigti: daug šimtmečių krikščionys Dievo paspirtį laikė pagalba priešui nugalėti – pradedant nuo Konstantino („Su šiuo ženkle nugalėsi!“) bei kryžiuočiais („*Deus lo vult!*“) ir baigiant vokiečių kareiviais per abu pasaulinius karus („Dievas su mumis!“). Ištikus šimtmečius krikščionybėje būta ir vidun nukreipto smurto. Jei ir buvo galima manyti, kad kitų religijų šalininkai dar nėra pažinę krikščionybės tiesos, tai šitai negaliojo atsimetėlių, atskalūnų ir eretikų atžvilgiu. Pavyzdžiui, Tomas Akvinielis tokiems nepripažino nei sąžinės laisvės, nei religinės tolerancijos, nes jie juk jau žiną krikščioniškojo tikėjimo tiesą. Tokio supratimo kruvini padariniai driekiasi nuo mirties bausmės Priscilijonui Tryre (385 m. po Kr.) iki Ispanijos inkvizicijos bei husitų ir poreformacinio laikotarpio

konfesinių karų – net jei dėl pastarųjų kalti daugiausia politiniai ar net ekonominiai motyvai.

Sykiu visoje Bažnyčios istorijoje juntama taikingumo ir nesmurtingumo gija. Tačiau ji dažniausiai ne tokia ryški kaip kraujo ir smurto pėdsakai. Šią giją liudija Pranciškus Asyžietis, Bartolomėjus de las Kasas, Friedrichas Spee von Langenfeldas SJ ar Dagas Hammarskjöldas. Prie jų šliejasi gausybė nežinomų krikščionių, už savo taikos pastangas neretai sumokėjusių gyvybe. Pacifizmo ryžtingai laikėsi ir tebesilaiko kvakeriai, huiteritai, menonitai, taip pat Jehovos liudytojai.

Tad žvilgsnis į krikščionybę atveria dvejopą vaizdą. Tas pats galioja ir Biblijai. Prisimintina, kad Izraelis savo Dievo vardu kariavo karus ir kovėsi mūšiuose, tačiau pranašai sykiu skelbė, kad Izraelis trokšta ne karinės galios, bet dievobaimingumo ir artimo meilės (plg. *Iz 7, 9*). Istorikai neginčytina, kad Naujajame Testamente Jėzus kvietė nesmurtingiems veiksmams (plg. *Mk 10, 42–45*), negana to, ragino mylėti priešus (*Mt 5, 44; Lk 6, 27; 35*). Vyraujantiems santykiams būdingos daugialypės smurto formos, o Dievo karalystėje galioja keršyti atsisakančio nesmurtingumo etosas. Kalno pamoksle sakoma: „Jūs esate girdėję, jog buvo pasakyta: *Akis už akį ir dantis už dantį*. O aš jums sakau: nesipriešink piktam [žmogui], bet jei kas tave užgautų per dešinę skruostą, atsuk jam ir kitą“ (*Mt 5, 38* ir t.). Tokios ištaros kaip šios atlaiko istorinės-kritinės egzegezės rūgštis voniā; jose girdimas Jėzaus *ipsissima vox* aidas. Bet lygiai taip pat Jėzus be išlygų nesmerkė ir kareivių; Kafarnaumo šimtininko tikėjimą pagyrė kaip pavyzdinę (*Mt 8, 10*).

Gana patikimai galima sakyti, kad pirmieji krikščionys rimtai stengėsi Jėzaus nesmurtingumo ir priešų meilės etosą įgyvendinti savo bendruomenėse ir savo aplinkoje. Paulius Romos krikščionis įspėja: „Laiminkite savo persekiotojus, laiminkite ir nekeikite. <...> Niekam neatmokėkite piktu už pikta, rūpinkitės tuo, kas gera visų žmonių akyse. Kiek galima ir kiek nuo jūsų priklauso, gyvenkite taikoje su visais žmonėmis. Nekeršykite <...>. <...> Verčiau jei tavo priešininkas alksta, pavalgydink jį, jei trokšta, pagirdyk jį“ (*Rom 12, 14–20*).

Istorikai nekrikščionys patvirtina jų amžininkų provokuojama laikytą krikščionių etiką. Krikščionys nelankydavo gladiatorių žaidynių ir kovų su gyvūnais, nedalyvaudavo viešuosiuose kultuose ir neaukodavo valstybės dievams. II a. pradžioje atsiradusiame „Dvylikos apaštalų mokyme“ smurto išsižadėjimas ir priešų meilė akcentuojami kaip visiems krikščionims privalomas „gyvenimo kelias“ (*Didachė 1, 1–2*). Atitinkamai ir kareiviai krikščionys paliudyti tik nuo II a. pabaigos.

III a. pradžioje atsiradusioje *Traditio Apostolica* sakoma: „Kareivis, kuriam vadovaujama, neturi žudyti nė vieno žmogaus. Jei jam tai įsakoma, jis privalo įsakymo nevykdyti, taip pat privalo neduoti priesaikos. <...> Tas, kas turi kalavijo galią arba yra miesto magistras ir dėvi purpurą, turi savo pareigų atsisakyti <...>“ (*TA 16*). Viename III a. vidurio Kartaginos vyskupo Kiprijono laiške lakoniškai pasakyta: „Krikščionims neleista žudyti; jie veikia turi leisti būti nužudomi“ (*Ep. I, 6*).

Pavyzdžių galima pateikti ir daugiau. Pirmieji krikščionys neabejotinai gyveno laukdami Kristaus greito sugrįžimo. Šitai suvokiant, jų elgesį ženklino Kristaus nesmurtingumo idealas. Tik IV a., po vadinamosios „konstantiniškosios pervartos“, krikščionių nusistatymas valstybinio ir karinio smurto atžvilgiu pakito. Nuo 311 m. (Galerijaus) ir 313 m. (Konstantino) tolerancijos ediktų Bažnyčia ima vis labiau susipinti su valstybinio valdymo struktūromis. Jau 314 m. vienas sinodas Pietų Galijos Arlyje nustatė, kad krikščionys, taikos metu atsisakę savo karinės tarnybos (*militare*), pašalintini iš Bažnyčios (kan. 3). Tačiau dalyvauti kare (*bellare*) krikščionims ir toliau buvo uždrausta. Dar IV a. viduryje *Canones Hippolyti* nustatyta: „Nė vienas krikščionis neturi tapti kareiviu, nebent būtų priverstas kalaviją nešiojančio karininko. <...> Kas praliejo kraują, negali dalyvauti šventojoje Eucharistijoje, kol nebus apsivalęs atgailos ženklais – ašaromis ir atodūsiais“ (kan. 13).

Tolesniais šimtmečiais poveikį, žinoma, darys šventojo Augustino požiūris. Anot jo, kareiviai, lygiai kaip ir teisėjai bei budeliai, nenusideda, jei vykdydami savo pareigas nužudo žmones, nes tada jie veikia teisėtai: „Kareivis, nužudęs žmogų paklusdamas teisėtai valdžiai, jokių savo valstybės įstatymu nepaskelbiamas žudiku, veikia nusikalsta, jei to nepadarė, nes pažeidžia ir paniekina įsakymą“ (*CD I, 26*).

Nuolaidos valstybiniam smurtui

Krikščionių nusistatymą valstybinio smurto atžvilgiu lemtingai paveikė Augustino pozicija ginče su donatistais. Jų Bažnyčiai V a. priklausė beveik pusė Šiaurės Afrikos krikščionių. Kitaip nei Augustinas, donatistai paskelbė negaliojančiais visus sakramentus, suteiktus kunigo, atsimetusio per paskutinį krikščionių persekiojimą. Žlugus deryboms dėl vienybės Augustinas padelsęs pritarė imperatoriaus įstatymų numatytoms prievartinėms priemonėms paskatinti donatistus grįžti į Bažnyčią: „*Compelle intrare!* – Priversk įstoti!“ Augustino pirmąkart šia prasme pavartota citata iš Luko pasakojimo apie didelę puotą (plg. *Lk 14, 33*) turėjo pragaištingų padarinių kovojant su atskalūnais Viduramžiais ir Naujaisiais laikais. Neatsitiktinai švietėjo

Pierre'o Bayle'io didysis kūrinys apie toleranciją pavadinamas „*Commentaire philosophique sur ces paroles de Jésus-Christ Contrains-les d'entrer* – Jėzaus Kristaus žodžių: *Varu atvaryk filosofinis komentaras*“ (1687) (11).

Augustinas laikomas ir „teisingo karo“ teorijos protėviu. Anot šios teorijos, krikščionims tam tikromis sąlygomis leidžiama naudoti karinį smurtą siekiant apsisaugoti nuo neteisingumo ar žalos. Kad karas būtų teisėtas, teorija reikalauja ne tik pateisinamo pagrindo ir teisėtos valdžios, bet ir kad nebūtų jokios kitos alternatyvos taikyti karines priemones. Tam tikri nuostatai ir kriterijai Viduramžiais ir Naujaisiais laikais buvo išplėsti ir diferencijuoti. Tačiau klausimas iš esmės keltas nebuvo. Ši teorija iki pat XX a. esmingai lėmė didžiųjų krikščionių nuostatą karinio smurto atžvilgiu.

Kitaip nei Romos imperija, Augustinas valstybinio smurto taikymą suprato pragmatiškai. Valstybinis smurtas nėra sakralinės kilmės, jis tiesiog padeda užtikrinti taiką, teisę ir tvarką. Kryžiaus žygių laikotarpiu, priešingai, karinis smurtas resakralizuotas. Tiesa, kryžiuočiai iš pradžių nekariavo „šventojo karo“ prieš žydus ir musulmonus; kryžiaus žygiai veikiau aiškintini kaip „ginkluota piligrimystė“. Mat kryžiuočiai pirmiausia siekė iškovoti ir garantuoti laisvą prieigą prie šventųjų Biblijos vietų. Žydų pogromus Reino krašte ir skerdynes kryžiuočių užimtuose miestuose pakeliui į Jeruzalę kaip nuodėmę pasmerkė jau amžininkai. Ir vis dėlto: nors karas, kaip toks, ir nebuvo laikytas šventu, jis, pasak Viduramžių tyrinėtojo iš Bochumo Nikolaso Japerto (12), traktuotas kaip turintis žmonėms išganomąjį poveikį.

XII a. viduryje šv. Bernardas Klervietis apmetė vienuolio-kareivio, duodančio vienuoliškuosius įžadus ir kovojančio religiniais sumetimais, idealą. Tačiau tamplieriaus riterio idealas krikščionybės istorijoje tebuvo trumpas epizodas. Tiesa, iš pradžių jis tebegyvavo riterių ordinuose, kurie stengėsi atkariauti Iberijos pusiasalį ir sukrikščioninti Baltijos kraštus. Tačiau ilgainiui nuo ginčo dėl investitūros Viduramžių klestėjimo laikotarpiu įsitvirtinusi *regnum* ir *sacerdotium* perskyra „šventuosius karus“ krikščionybėje padarė nebeįsivaizduojamus. XII a. Bernardo iniciatyva su šūkiu „krikštas arba mirtis“ prieš slavus surengtas kryžiaus žygis netapo tradicija. Juk tikėjimas *per definitionem* remiasi asmeniniu įsitikinimu, kurio, kaip tokio, neįmanoma išgauti prievarta. Tą suvokė jau ir Bernardo amžininkai: „*Ad fidem nullus est cogendus*“ – taip pasakyta viename to paties XII amžiaus bažnytinės teisės rinkinyje (13). Tiesa, „tikėjimo karų“ arba „konfesinių karų“ būta ir vėliau, o jų nesumažėjo iki Naujųjų laikų pradžios.

Tik po dviejų pragaištingų XX a. pasaulinių karų didžiojoje krikščionijos Bažnyčioje susimąstyta apie esminę karinio smurto problematiką, taip pat ten, kur ji iš pirmo žvilgsnio atrodė pateisinama. Savo enciklikoje *Pacem in terris* popiežius Jonas XXIII 1963 m. nedviprasmiškai paskelbė karą už įstatymo ribų; panašių nuostatų galima aptikti ir Susirinkimo 1965 m. dokumente *Gaudium et spes* (GS 82) (14).

Krikščionių pasaulyje „teisėto karo“ teoriją pamažu pakeitė „teisėtos taikos“ idealas; šiandien šis idealas krikščioniškajame kontekste ženklina vyraujančias taikos etikos perspektyvas (15). Neatsitiktinai esminis vaidmuo teko grįžimui prie krikščionybės šaknų. Krikščioniškieji taikos sąjūdžiai, kaip antai *Pax Christi*, *Taizé* bendruomenė ar Šventojo Egidijaus bendruomenė, šiandien visame pasaulyje deda pastangas dėl taikos ir susitaikymo. Įveikti neapykantą ir smurtą taip pat nuolat ragina popiežiai.

Savikritika, empatija ir išipareigojimas

Vis dėlto nuolat teigiama, jog visos religijos be išimties kursto civilinį ir karinį smurtą. Kartais net kalbama apie „krikščioniškąjį terorizmą“. Pažvelgus į tokius asmenis ar tokias grupuotes atidžiau, kyla noras neigti jų krikščioniškąjį pobūdį. Nebūtų neįprasta ir atitinkama argumentacija dėl islamistinio smurto ar džihadistinio teroro: „Tai neturi nieko bendro su islamu!“ Tačiau tie, kuriems tai taikoma, tokiam vertinimui nepritarę. Veikiau jie toliau laikytų save tikraisiais atitinkamos religijos atstovais. Todėl tvirtinimas, kad smurtingos grupės ar smurtingi asmenys, apeliuojantys į islamą ar krikščionybę, šioms religijoms iš tikrųjų nepriklauso, bevaisis. Tiksliau būtų klausti, koks yra religijų „esminis branduolys“ – tas centras, kuriuo remdamiesi jų nariai suvokia save ir visą tikrovę bei vertina savo atitinkamus religinius įsitikinimus.

Akivaizdu, kad bet kuri religinė savivoka istorijos raidoje kinta. Tačiau iš to jokiu būdu neišplaukia būtinybė išsižadėti savo religinės tapatybės. O šioji vėl – nors ne išskirtinai, bet vis dėlto esmingai – lemia religingu save laikančio žmogaus savivoką bei elgesį.

Identifikuoti ir savikritiškai apmąstyti tokias normines direktyvas ne tik savo religijos vidinėje erdvėje, bet ir kalbantis su kitų religijų atstovais religijos ir smurto santykio atžvilgiu atrodo tikslingiau nei dairytis istorinių pavyzdžių, taip pat tikslingiau nei uždarai aiškinti izoliuotus tekstus. Šis kelias, žinoma, reikalauja daug pastangų ir nėra apsaugotas nuo nesėkmių. Mat, kaip rodo patyrimas, nusiteikimas diskutuoti ne visur vienodas – nei religijos vidinėje erdvėje, nei palaikant

dialogą tarp religijų. Tačiau jei religijos yra istoriniai dydžiai, tai tada ir jų norminės implikacijos pakitusiomis aplinkybėmis persvarstytinos vis iš naujo – ir ne vien tik religijos ir smurto atžvilgiu.

Atrodo, kad pagrindiniams krikščionybės tekstams būdingą smurto kritiką galima paneigti tik suklastojant tikrąsias Jėzaus intencijas. Todėl priekaištui, kad visos religijos kurstančios smurtą, galima visiškai pagrįstai prieštarauti.

Apskritai tai liudija ne tik gausūs popiežių raginimai siekti taikos, bet ir jų kaltės išpažinimai. Pastarieji liudija gebėjimą nuolatos ir vis iš naujo krikščioniškojo tikėjimo norminių šaltinių šviesoje kelti klausimus sau bei savo praktikai. Gebėjimas save ir savo įsitikinimus kritiškai apmąstyti galėtų būti esminis žingsnis smurto įveikos ir taikos link. Ugdytinis išsijautimo (*empathy*) ir atjautos (*compassion*) nuostatos. Neabejotina, jog tam reikia ir institucinių bendrųjų sąlygų – plataus švietimo, bet sykiu ir teisingų politinių, socialinių ir ekonominių sąlygų.

Išmokę keisti perspektyvą, religingi žmonės – juolab krikščionys – turėtų nedviprasmiškai ir ryžtingai stoti pusėn tų, kurie kenčia nuo smurto ar priešinasi smurtui tarp žmonių. Ir tai pasakytina ne tik apie smurtą viešojoje erdvėje, bet ir privačioje bei šeimyninėje aplinkoje.

Pastabos

(1) Jan Assmann. *Totale Religion. Ursprünge und Formen puritanischer Verschärfung*. Wien 2016, 171.

(2) Plg. Hans Georg Kippenberg/Tilman Seidensticker (Hg.). *Terror im Dienste Gottes. Die „Geistliche Anleitung“ der Attentäter des 11. September 2001*. Frankfurt 2004.

(3) Jan Assmann. *Die Mosaische Unterscheidung oder der Preis des Monotheismus*. München 2003; plg. Jan Assmann. *Monotheismus und die Sprache der Gewalt*. In: Peter Walther (Hg.). *Das Gewaltpotential des Monotheismus und der dreieinige Gott* (QD 2016). Freiburg 2005, 18–38.

(4) Štai ką parašė Nobelio literatūros premijos laureatas (1998 m.) portugalas José Saramago praslinkus kelioms dienoms nuo 2001 m. rugsėjo 11-osios teroro aktų: „Žinoma, kad visos be išimties religijos niekada neprisidėjo prie žmonių suartėjimo ir didesnės taikos. Religijos buvo ir yra begalinių kančių, masinių žudynių ir siaubingo fizinio bei psichinio smurto, priklausančio tamsiausiems žmonijos varganos istorijos puslapiams, priežastis“ (FAZ, 21.9.2001, 51).

(5) Originalus pavadinimas: *Holy War, Martyrdom and Terror: Christianity, Violence and the West*. Philadelphia 2015; vokiška-

sis vertimas: *Heiliger Krieg. Gewalt im Namen des Christentums*. Darmstadt 2015.

(6) Buc. *Heiliger Krieg* (past. 5), 54.

(7) Cit.: www.lisa.gerda-henkel-stiftung.de/sowohl_die_faehigkeit_zum_krieg_als_auch_zum_frieden?naiv_id=6040.

(8) Arnold Angenendt. *Toleranz und Gewalt. Das Christentum zwischen Bibel und Schwert*. Münster 2007 (52012).

(9) Plg. Rolf Schieder (Hg.). *Die Gewalt eines Gottes. Die Monotheismusdebatte zwischen Jan Assmann, Micha Brumlik, Rolf Schieder, Peter Sloterdijk und anderen*. Darmstadt 2014. Nepaisant nedidelių nuolaidų savo kritikams, Assmannas ir toliau iš esmės atkakliai laikosi savo tezių. Plg. Jan Assmann. *Exodus. Die Revolution der Alten Welt*. München 2015; Jan Assmann (past. 1).

(10) Neseniai nacionalistinių („identitetinių“) grupuočių į apyvartą vėl paleistos kalbos apie „krikščioniškuosius Vakarus“ rodo, kad taip pat – ir būtent – sekularizuotuose Vakaruose galima mobilizuoti religines liekanas sprendžiant tapatybės klausimus. – Plg. čia Dirk Ansorge (Hg.). *Pluralistische Identität. Beobachtungen zu Herkunft und Zukunft Europas*. Darmstadt 2016.

(11) Neseniai pasirodžiusiame vertime į vokiečių kalbą atsisakyta pavadinime perteikti užuominą į Bibliją ir vietoje to pasirinktas terminas „tolerancija“: Pierre Bayle. *Toleranz. Ein philosophischer Kommentar*. Frankfurt 2016.

(12) Nikolas Jaspert. *Die Kreuzzüge*. Darmstadt 2004, 14.

(13) *Decretum Gratiani* (apie 1130), pars II, c. 23, q. 5, c. 33 (ed. Friedberg I 939); plg. Angenendt (past. 8), 404 ir t.

(14) Plg. Andreas R. Batlogg. *Pacem in terris – das Ende des gerechten Krieges*. In: *Stimmen der Zeit* 231 (2013), 2017–218.

(15) Plg. Sekretariat der Deutschen Bischofskonferenz (Hg.). *Gerechter Friede (Die Deutschen Bischöfe 66)*. Bonn 2000; Rat der Evangelischen Kirche in Deutschland. *Aus Gottes Frieden leben – für gerechten Frieden sorgen*. Gütersloh 2007.

Kunigų paskyrimai

Kauno arkivyskupijoje

Kun. **Andrius Končius** paskirtas Kauno arkikatedros bazilikos rezidentu vikaro teisėmis ir pareigomis su teise laiminti santuokas, Vytauto Didžiojo universiteto kapelionu ir Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvu.

Kun. **Darius Vasiliauskas** atleistas iš Vytauto Didžiojo universiteto kapeliono pareigų.

Kun. **Domas Paulikas** paskirtas LSMUL Kauno klinikų kapelionu.

Kun. **Gytis Stumbras** atleistas iš LSMUL Kauno klinikų kapeliono pareigų.

Į Skyrimų ir šventimų komisiją, sudarytą penkerių metų kadencijai, paskirti: mons. Augustinas Paulauskas, kun. Vytautas Paukštis, kun. Erastas Murauskas, kun. Virginijus Birjotas, kun. Albertas Stanulis.

-Kn-

Kaišiadorių vyskupijoje

Kunigas **Tadas Piktelis**, iki šiol ėjęs Kaišiadorių parapijos vikaro pareigas, paskirtas Elektrėnų parapijos vikaru.

Kunigas **Laurynas Visockas**, iki šiol ėjęs Elektrėnų parapijos vikaro pareigas, paskirtas Molėtų parapijos vikaru.

Kunigas **Mindaugas Grenda**, iki šiol ėjęs Molėtų parapijos vikaro pareigas, paskirtas Kaišiadorių parapijos vikaru.

-Kš-

Padėka Dievui už „Marijos radiją“

Vasario 21 d. mažojoje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje Kaune buvo švenčiamos padėkos Mišios už „Marijos radiją“, jo darbuotojus, savanorius, rėmėjus, klausytojus.

Šv. Mišioms vadovavo ir homiliją pasakė kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Kon-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Kovo 2–3 d. Vilniuje vyko Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis. Jame dalyvavo arkivyskupai G. Grušas, L. Virbalas, S. Tamkevičius, P. López Quintana, vyskupai E. Bartulis, J. Ivanauskas, K. Kėvalas, R. Norvila, A. Poniškaitis, L. Vodopjanovas.

Lietuvos vyskopus savo dalyvavimu posėdyje pagerbė apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivyskupas Pedro López Quintana, kuris pasveikino susirinkusiuosius ir pasidalijo savo mintimis apie dvasininkijos situaciją Lietuvoje bei aktualius uždavinius pašaukimų pastoracijos ir tarnystės šeimoms srityse.

Posėdyje buvo apsvaistytos LVK sekretoriato, Lietuvos Caritas, Lietuvos jaunimo pastoracijos centro, Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centro, Lietuvos šeimos centro bei Lietuvos katechetikos centro praėjusių metų veiklos ataskaitos.

Artėjant garbingojo arkivysk. Teofiliaus Matulionio beatifikacijos iškilinėms, nustatyti ir iškilmingų šv. Mišių, kurioms vadovaus popiežiaus atstovas kard. A. Amato SDB, tiksli vieta ir laikas: jos bus aukojamos Katedros aikštėje Vilniuje birželio 25 d., 14 val. Lietuvos vyskupai kviečia visus tikinčiuosius jungtis į bendrą maldą ir dėkoti Dievui už arkivyskupo Teofiliaus Matulionio tikėjimo tvirtybės ir meilės Tėvynei dovaną.

Aptarta ir dar viena tikėjimo šventė, kurioje kviečiami dalyvauti visi, kurie gerbia Dievo Motiną Mergelę Mariją. Spalio 19–22 d. rengiama nacionalinė piligriminė kelionė į Portugalijos miestą Fatimą, kuriame prieš 100 metų trims piemenėliams apsirėiškė Mergelė Marija.

Posėdžio metu nemažai dėmesio buvo skirta liturgijos ir katechetikos klausimams. Ganytojai apsvaistė ir pritarė *Palaiminimų apeigyno* bei šv. Teresės Kalkutietės iškilmingų šv. Mišių tekstų vertimams į lietuvių kalbą. Svarstyta gairių *Suaugusiųjų įkrikščioninimo apeigyno* naudojimui projektas, o Lietuvos katechetikos centro leidybos ekspertų komisijos sudėtis iki kadencijos pabaigos papildyta naujais nariais. Jais tapo br. kun. dr. S. Rumšas OP, dr. G. Rugevičiūtė, dr. R. Oželis ir A. Lastakauskienė.

Svarstyti ir Lietuvos Caritas klausimai. Lietuvos vyskupai leido atskirai nuo Caritas įsisteigti VŠĮ *Kovos prieš prekybą žmonėmis ir išnaudojimą centrui*. Į posėdį susirinkę ganytojai pritarė Lietuvos Caritas tarybos išrinkto pirmininko A. Kučiko kandidatūrai bei paskyrė šios organizacijos generalinę sekretorę. Ja tapo Lietuvos Caritas generalinė direktorė D. Bukeikaitė.

Arkivysk. G. Grušui pasiūlius, LVK nariai išreiškė savo vieningą paramą Europos Sekmadienio aljanso (*European Sunday Alliance*) iniciatyvai raginti ES šalių vyriausybes paskelbti sekmadienį laisva nuo darbo diena. Šios iniciatyvos įgyvendinimas leistų šeimų nariams praleisti laiką drauge su savo vaikais, sumažintų jose, o drauge ir visuomenėje, tas socialines įtampas, kurios neretai kyla dėl to, kad sutuoktiniai retai mato vienas kitą ir yra nuolat pervargę.

Plenariniame posėdyje buvo aptartos ir užsienio lietuvių sielovados aktualijos. Švedijos ir Hamburgo lietuvių sielovados koordinatoriumi naujai trejų metų kadencijai patvirtintas br. kun. G. Numgaudis OFM. Kitus trejus metus

lietuviams pietvakarių Vokietijoje tarnaus Vasario 16-osios lietuvių gimnazijos Hiutenfelde kapelionas kun. dr. V. Grigutis.

Lietuvos Vyskupų Konferencijai kovo 13–14 d. Varšuvoje vyksiančiame Lenkijos Vyskupų Konferencijos plenariniame posėdyje atstovaus Kaišiadorių vyskupas J. Ivanauskas.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis vyks gegužės 9–11 d. Vilniuje.

-lvks-

Kunigų susirinkimai

Vilniaus arkivyskupijos

Kovo 8 d. Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Po Valandų liturgijos – Dieninės maldos Birštono sakralinio muziejaus vedėja dr. Roma Zajančkauskienė pristatė garbingojo Teofiliaus Matulionio gyvenimo kelią. Prelegentė sugretino šio dvasininko kelią su amžininko pal. Jurgio Matulaičio gyvenimu.

Abu dvasininkai dar vaikystėje neteko mamos. Teofilijų mama prieš savo mirtį pavedė Švč. Jėzaus Širdies globai. Nenuostabu, kad tapęs kunigu Teofilius dirbo dviejose parapijose (Bikavos ir Peterburgo), kurios turėjo Švč. Jėzaus Širdies vardą. Vyskupo pavedimu Peterburgo darbininkų gyvenamajame rajone septynerius metus statė didelę Švč. Jėzaus Širdies titulo bažnyčią. Už tai, kad katechizavo vaikus, gavo lėšų užsienio valiuta bažnyčios statybai, atsisakė pasaulietiniams reikalams perduoti bažnytinius indus, buvo 1923 m. suimtas ir kalėjo Maskvos kalėjimuose.

Grįžęs iš kalėjimo prie dviejų liudininkų 1929 m. vasario 9 d. vyskupo A. Maleckio buvo konsekruotas vyskupu. Netrukus kaip uolus dvasininkas vėl suimtas, ištremtas į Solovkų salas, kur sunkiomis sąlygomis dirbo miško darbus. Lietuvai ir Sovietų Sąjungai keičiantis kaliniais 1933 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kaune pas seseris benediktines, čia įvedė nuolatinę Švč. Sakramento adoraciją.

Aplankė Romą, dalyvavo Jono Bosko kanonizacijos išskilmėse, buvo Egipte ir Šventojoje Žemėje. Popiežiaus Pijaus XII 1943 m. paskirtas Kaišiadorių vyskupu. 1946 m. vėl suimtas, išvežtas į Mordovijos lagerį, kur septynerius metus išbuvo be šv. Mišių. Po dešimties metų sugrįžęs į Lietuvą garbingasis Teofilius patyrė didelį džiaugsmą aukodamas Mišias, melddamasis brevijorių ir rožinį. Vyskupui buvo neleista apsigyventi Kaišiadoryse, todėl jis apsistojo Birštone ir 1957 m. slapta konsekrovo vyskupą Vincentą Sladkevičių. Dėl to buvo ištremtas į Šeduvą. Mirė 1962 m. Įvairiausiomis aplinkybėmis išsaugojo nuolankumą, pamaldumą Švč. Jėzaus Širdžiai, Kryžiui. Nejutė neapykantos bolševikams, nuo mirties išgelbėjo žydaitę, vis norėjo tarnauti patiems varginiausiems žmonėms, buvo misionieriškos dvasios.

Arkivyskupo Teofiliaus vyskupiškame herbe – trys kryžiai, kurie priminė diakono, kunigo ir vyskupo tarnystę. Erškėčių vainike įkomponuotas avinėlis – aukos simbolis. Vėliau tris kryžius herbe garbingasis Teofilius siejo su savo trimis kalinimais. Vyskupiškas šūkis „*Per crucem ad astra* – Per kryžių į žvaigždes“ priminė Kristaus kryžių ir šventuosius, kurie kaip žvaigždės žėri danguje, geriausiai gali mus suprasti ir mums padėti.

celebravo Vilniaus arkivyskupas Gintaras Grušas, Kauno arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, Panevėžio vyskupas Linas Vodopjanovas OFM, Panevėžio vyskupai emeritai Jonas Kauneckas ir Juozas Preikšas, Kauno arkivyskupijos augziliaras vyskupas Kęstutis Kėvalas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozas Matulaitis, LVK generalinis sekretorius kun. Kęstutis Smilgevičius, „Marijos radijo“ programų direktorius kun. Povilas Narijauskas, prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS ir daugiau kaip dvi dešimtys kunigų.

„Esu laimingas čia būdamas, nes šioje bažnyčioje buvau pakrikštytas“, – džiugiai sakė kardinolas savo homilijoje, jos pradžioje pasveikindamas visus ir paminėdamas tikėjimo kelią, kuriame svarbu džiaugsmingai tikėti ir būti kupiniems padėkos Dievui už visa, kas jis mums duoda.

„Susirinkome šiandien dėkoti Dievui už *Marijos radiją*. Dėkoti, kad Kristaus Geroji naujiena skelbiama radijo bangomis po visą Lietuvą. Džiaugiamės, kad Bažnyčios balsas tokiu būdu girdimas ir visuomenėje, kultūros pasaulyje. Džiaugiamės, kad šis radijas subūrė į vieną šeimą. Šiandien šios Mišios yra šeimos Mišios“, – sakė kardinolas.

Vėliau ganytojas atkreipė dėmesį į Evangeliją, raginančią išbandymuose pasitikėti Dievu. Apaštalai ginčijosi, kuris iš jų didžiausias (plg. *Mt* 9, 34), o Jėzus priėmė Tėvo valią ir ėjo aukos keliu. Turime pasitikėti Dievu, Jo gailėstingumu mums. „*Marijos radijas* yra savitas gailėstingumo įrankis ir gailėstingumo darbas“, – sakė kardinolas, ypač pabrėždamas malda, į kurią šis radijas suburia. Taip malda tampa priemana tiems, kurie serga, nebeturi jėgų nueiti į bažnyčią. Ganytojas sakė pats asmeniškai įsijungiantis į maldų transliacijas ir džiaugiasi, šitaip galėdamas būti kartu su besimeldžiančia Bažnyčia. „Prašykime Gailėstingumo Motiną globoti ir Dievą laiminti *Marijos radijo* gailėstingumo misiją“, – sakė kardinolas, užbaigdamas homiliją.

Šv. Mišių pabaigoje „Marijos radijo“ prezidentė Egidija Vaicekauskienė padėjo kardinolui ir visiems vyskupams.

-kait-

Kauno arkivyskupijos darbuotojų piligrimystė

Artėjant garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijai bei atsiliepiant į Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir Kaišiadorių vyskupo Jono Ivanausko kvietimus rengtis šiam įvykiui ir piligriminėmis kelionėmis į vietas, susijusias su T. Matulionio gyvenimu, kovo 10 dieną Kauno arkivyskupijos kurijos, institucijų darbuotojai, jaunieji savanoriai (daugiau kaip trys dešimtys) lankėsi Kaišiadoryse, Guronyse ir Birštone. Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas kvietė šioje piligrimystėje artimiau pažinti arkivyskupo Teofiliaus Matulionio gyvenimą ir asmenybę, kartu ir vieniems kitus, pabūti maldos, dalijimosi bendrystėje.

Šioje Jono Pauliaus II piligrimų centro organizuotoje kelionėje piligrimai patyrė, koku gyvu tikėjimu tebealsuoja arkivyskupo Matulionio gyventos vietas, su koku nuoširdžiu užsidegimu tų vietų žmonės saugo Teofiliaus Matulionio atminimą, kaip jie, tikrai Dvasios įkvėpti, nuoširdžiai priima atvykusius, dalijasi, liudija ir su užsidegimu skleidžia žinia, kokį didį ganytoją ir užtarėją šiandien visi turime Lietuvoje.

Kaišiadorių katedros kriptoje piligrimai su juos lydėjusiu vysk. Kęstučiu Kėvalu drauge šventė Eucharistiją. Vėliau piligrimus pasveikino Kaišiadorių katedros klebonas mons. Rimvydas Jurkevičius, jautriai pasidalijęs dviem įstabiais liudijimais, kad jau šiandien Dievo tarnas Teofilius yra savo tautiečių užtarėjas. Būsimas palaimintasis neabejotinai atsiliepė į vienos šeimos artimųjų maldą ir padėjo, kad gydytojų blogiausias prognozes paneigtų ir pasaulį išvystų sveikas kūdikis. Su ašaromis akyse kita sutuoktinių pora Kaišiadorių katedroje dėkojo už kūdikį,

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas priminė, kad įvairios aktualios informacijos apie garbingąjį arkivyskupą Teofilijų galima rasti interneto svetainėje www.teofilius.lt. 2017 m. birželio 25 d. 14 val. Vilniaus arkikatedros aikštėje vyks arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijos iškilmės, kurioms vadovaus Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas kardinolas Angelo Amato. Į iškilmes atvyks svečių iš Latvijos, Lenkijos, Rusijos ir kitur. Išleistos pagrindinės pasirengimo garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijai gairės. Jose kviečiama gyventi pagal Evangelijos tiesas, mylėti artimą Jėzaus pavyzdžiu, ginti silpnuosius, aktyviai dalyvauti Bažnyčios gyvenime, atnaujinti maldos gyvenimą, adoruoti Švč. Sakramentą, reguliariai skaityti Šv. Raštą, puoselėti pamaldumą Švč. Jėzaus Širdžiai, prieš beatifikacijos iškilmes surengti permaldavimo ir atgailos pamaldas, domėtis būsimą palaimintojo asmenybe, surengti garbingojo Teofiliaus dieną su pamaldomis, konferencijomis ir pan. Po parapijas pradeda keliauti paroda apie garbingojo arkivyskupo gyvenimą, platinami lankstinukai, filmas, tentai ir kas sekmadienį siunčiama speciali meditacija.

Kunigų susirinkime taip pat priminta apie birželio 23–25 d. Vilniuje vyksiančias Lietuvos jaunimo dienas. Birželio 24 d. reikės kunigų nuodėmklausių tarnystei atlikti.

Balandžio 22 d. rengiama Sutvirtinimo sakramentui besiruošiančiųjų diena. Numatoma programa: 16 val. šv. Mišios Vilniaus arkikatedroje, po to susitikimas S. Nėries gimnazijos salėje, o vakare – Šviesos kelio procesija nuo Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčios iki Dievo Gailestingumo šventovės. Pernai vykę tokio pobūdžio susitikimai davė gražių vaisių, padėjo jaunimui labiau atrasti Bažnyčią.

Gegužės 10–11 d. ir 24–25 d. numatomi kunigams skirti *Caritas* mokymai, padėsiantys labiau numatyti karitatyvinės tarnystės pobūdį, atrasti naujų idėjų. V gavėnios sekmadienis (šiomet balandžio 2 d.) – Maldos už seksualinės prievartos aukas diena.

-ksb-

Kauno arkivyskupijoje

Kovo 8 d. vyko Kauno arkivyskupijos kunigų nuolatinio ugdymo konferencija. Šįkart, minint garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio metus ir rengiantis vasarą vyksiančiai jo beatifikacijai, surengta Kauno arkivyskupijos dvasininkų piligrimystė į Kaišiadoris, kur šios vyskupijos Katedros kriptoje ilsisi žemiškieji ganytojo palaikai.

Kaišiadorių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios. Joms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Lionginas Virbalas SJ, koncelebravo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius SJ, vyskupas augziliaras Kęstutis Kėvalas, Kaišiadorių vyskupas emeritas Juozapas Matulaitis, Kaišiadorių vyskupo generalvikaras mons. Algirdas Jurevičius ir kelios dešimtys konferencijoje dalyvavusių kunigų.

Šv. Mišių pradžioje visus pasveikino Kaišiadorių vyskupo generalvikaras mons. A. Jurevičius ir perdavė nuoširdžius kartu negalėjusio dalyvauti Kaišiadorių vyskupo Jono Ivanausko sveikinimo žodžius.

Per pamokslą Kaišiadorių vyskupas emeritas J. Matulaitis priminė arkivyskupo Teofiliaus Matulionio kovą už tikėjimą. Pasak vyskupo emerito, T. Matulionis

buvo Dievo siųstas Lietuvai ženklas, kurį ateities kartos turi išmokti perskaityti. Arkivyskupas drąsiai kovojo už tikėjimą, kilnius idealus, visur nešė Kristų. Žmogui, pasak vysk. J. Matulaičio, tik Kristaus gana.

Baigiantis šv. Mišioms visų išskilmėje dalyvavusių dvasininkų vardu buvo patsveikintas Kaišiadorių vyskupas emeritas J. Matulaitis, tą dieną šventęs savo 81-ąjį gimtadienį.

Vėliau melstasi Kaišiadorių katedros kriptoje prie garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio palaikų. Arkivyskupas L. Virbalas SJ kvietė melstis prašant šio ganytojo užtarimo ir globos visiems, ypač sergantiems, kunigams. Po bendros maldos generalvikaras mons. A. Jurevičius parodė šiuo metu remonduojamą koplyčią, kurioje po beatifikacijos bus gerbiamos Teofilio Matulionio relikvijos, taip pat Dievo Gailestingumo koplyčią, kurioje saugoma dar vyskupo T. Matulionio rūpesčiu pagaminta viena pirmųjų Vilniaus Dievo Gailestingumo paveikslo kopijų, taip pat šventųjų Jono Pauliaus II ir Faustinos bei pal. Mykolo Sopočkos relikvijos.

Antroje konferencijos dalyje, kuri vyko Kaišiadorių vyskupijos Pastoracijos centre, pristatyti Kauno arkivyskupijos parapijų pastoracinių tarybų nuostatai, aptarti kiti svarbūs klausimai. Kviesta, kad klebonai aktyviau ragintų savo parapijos jaunimą registruotis į vasarą vyksiančias Lietuvos jaunimo dienas, aptartos gairės rengiantis garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio beatifikacijai, pristatyti Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo Fatimoje šimtmečio renginiai, raginta aktyviai dalyvauti spalio mėnesį numatomoje nacionalinėje piligriminėje kelionėje į Fatimą.

-knp-

Šiaulių vyskupijoje

Vasario 22 d. Pastoracijos centre Šiauliuose vyko Šiaulių vyskupijos kunigų nuolatinio ugdymo susitikimas, kurio metu kalbėjo Telšių vyskupijos kunigas teol. dr. Andrius Vaitkevičius, reziduojantis Klaipėdos Švč. Mergelės Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje. Kun. A. Vaitkevičius yra Telšių vyskupijos šeimos centro vicedirektorius ir Klaipėdos miesto šeimos centro direktorius.

Kun. Andrius pasidalijo įžvalgomis apie Šventojo Tėvo Pranciškaus posinodinių apaštališkąjį paraginimą *Amoris laetitia*. Jis akcentavo troškimą padėti šeimoms patirti tikrąjį meilės džiaugsmą šeimoje. Pasak prelegento, kunigas turėtų bent tris kartus susitikti su sužadėtiniais, kurie rengiasi priimti Santuokos sakramentą. Susitikęs – nuoširdžiai bendrauti, kad kunigo asmenyje išvelgę Kristų jaunuoliai ir ateityje išliktų uolūs Bažnyčios lankytojai ir šv. Mišių dalyviai.

Prelegentas nuoširdžiai dalijosi patirtimi, mielai atsakinėjo į klausimus ir skatino negailėti jėgų dirbantis su jaunais žmonėmis, kad galėtume juos uždegti Evangelijos džiaugsmu ir palydėti į visavertį gyvenimą, kuris teikia tikrąją meilę, džiaugsmą ir laimę.

-irat-

Vilkaviškio vyskupijoje

Kovo 7 d. Marijampolėje, Vilkaviškio vyskupijos Pastoracijos centre, surengtas vyskupijos kunigų susirinkimas prasidėjo bendra malda – Valandų liturgija (Dienine), po kurios į susirinkusius kreipėsi vyskupas Rimantas Norvila. Ganytojas tarė įvadinį žodį apibendrinamas vyskupijos aktualijas bei pakviestas dvasininkus apmąstyti, kaip geriau atlikti savo tarnystę mažėjant ku-

kurio susilaukė po daugiau kaip dešimtmečio bevaikystės metų.

Be kita, katedros klebonas nuoširdžiai kvietė atvykti į beatifikacijos iškilmes Vilniuje, dalyvauti šiuose didžiuose mūsų tautai ir Bažnyčiai įvykiuose, kad būsimasis palaimintasis nebūtų tik svečias mūsų gyvenime – kad jis apsigyventų ir mūsų kasdienybėje. Katedros šeimininkas pakvietė į šiuo metu remonduojamą koplyčią, kurioje po beatifikacijos bus gerbiamos Teofilio Matulionio relikvijos, taip pat į Dievo Gailestingumo koplyčią, kurioje gerbiamos šventųjų Jono Pauliaus II ir Faustinos bei pal. Mykolo Sopočkos relikvijos, saugoma Gailestingumo Jėzaus atvaizdo kopija, atsiradusi vyskupo T. Matulionio rūpesčiu.

Atokvėpio valandėlės su arbata piligrimams buvo pakviesti ir seserų saleziečių maloniai sutikti Kaišiadorių vyskupijos pastoracijos centre, o paskui kitas įdomus susitikimas jų laukė Kaišiadorių vyskupijos kurijoje. Čia kauniečius sutiko generalvikaras mons. Algirdas Jurevičius, perdavęs ir Kaišiadorių vyskupo Jono Ivanausko sveikinimus. Piligrimai buvo pakviesti į nedidelę istorinę ekspoziciją, o mons. A. Jurevičiaus nuotaikingas pasakojimas apie ją prieš piligrimų akis praskleidė nedidelę, bet gyvą vyskupijos istorijos dalį.

Iš Kaišiadorių tolesnis kelias piligrimus atvedė į Guronų rekolekcijų namus. Čia pasistiprinus seserų eucharistiečių paruoštais pietumis, leistasi vysk. Kęstučio vadovaujamu Rožinio keliu apmąstant Kančios slėpinius.

Po to aplankytas Birštono sakralinis muziejus, gyvai menantis Teofiliaus Matulionio žingsnius – čia, buvusioje Birštono klebonijoje, jis apsigyveno po kalinimų grįžęs į Lietuvą, čia 1957 m. vyskupu konsekrovo būsimąjį kardinalą Vincentą Sladkevičių. Be pamatytų unikalių muziejaus eksponatų, neįkainojamą liudijimą piligrimams patyrė iš muziejaus direktorės Romos Zajančauskienės.

-kait-

Vilniaus arkivyskupijos darbuotojų piligrimystė

Kovo 14 d. Vilniaus arkivyskupijos centrų ir padalinių darbuotojai, čia veikiančių organizacijų ir judėjimų nariai – apie šimtas žmonių – vyko į piligriminę kelionę į Kaišiadoris, kur ilsisi garbingojo arkivyskupo Teofiliaus palaikai. Piligrimystės tikslas buvo geriau pažinti arkivyskupo Teofiliaus asmenybę, pasimelsti prie jo kapo Katedros kriptoje ir ruoštis beatifikacijos iškilimams.

Piligrimai Kaišiadorių sielovados centre žiūrėjo D. Ramanausko filmą apie arkivyskupo Teofiliaus gyvenimą, vėliau aplankė Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedrą. Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras mons. Algirdas Jurevičius aprodė Katedros koplyčią, kurią puošia Dievo Gailestingumo paveikslas, o jo šonuose – šv. Jono Pauliaus II ir šv. Faustinos paveikslai bei jų ir pal. kun. Mykolo Sopočkos relikvijos. Arkivyskupas Teofilius, dabar bendru pasirengimo beatifikacijos iškilimams darbu jungiantis Vilniaus ir Kaišiadorių vyskupijas, daug anksčiau nutiesė tarp šių vyskupijų dvasinį ryšį, ėmęs platinti Kaišiadorių vyskupijoje Dievo Gailestingumo pamaldumą.

Vėliau piligrimai nusileido į kriptą, kurioje ilsisi garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio ir pirmojo vyskupijos valdytojo vysk. Juozapo Kuktos palaikai. Iš šios kriptos arkivyskupo Teofiliaus palaikai po beatifikacijos bus perkelti į tam jau rengiamą koplyčią Kaišiadorių katedroje.

Šv. Mišias piligrimams aukojo arkivyskupas Gintaras Grušas, vyskupas Arūnas Poniškaitis, mons. Algirdas Jurevičius, kun. Mindaugas Bernotavičius, kun. Francišek Jusiel ir kun. Saulius Bužauskas. Arkivyskupas pamoksle kalbėjo, kad šventųjų gyvenimas mums liudija, jog pašaukimas būti šventam neviršija žmogaus jėgų. „Apie arkivyskupą Teofilijų galime pasakyti – jis tikrai buvo vienas iš mūsų“, – sakė arkivyskupas. Jis

nigų. Ganytojas visus susirinkusius dvasininkus taip pat paragino dalyvauti ir pakviesti parapijiečius dalyvauti piligrimystėje į Fatimą š. m. spalio 19–22 d.

Vėliau ganytojas pristatė susirinkimo svečius – Kaišiadorių vyskupijos ordinaraų vyskupą Joną Ivanauską ir Kaišiadorių vyskupo generalvikarą mons. Algirdą Jurevičių, kurie atvyko į Vilkaviškio vyskupiją siekdami plačiau supažindinti su būsimo palaimintojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio žinia, kad per Vilkaviškio vyskupijos dvasininkus ji pasiektų ir šios vyskupijos tikinčiuosius.

Mons. Algirdas Jurevičius savo pristatymą pradėjo cituodamas 1933 m. gruodžio 2 d. „Šaltinio“ straipsnį „J. E. vysk. T. Matulionio Marijampolėje lankymosi proga“. Straipsnyje rašoma, kad 1933 m. lapkričio 22 d. vysk. Teofiliumi Matulioniumi atvykus į Marijampolę, po iškilmingo sutikimo, ekskursijų, apsilankymo įvairiose Marijampolės vietose, Marijonų vienuolyne, dirbtuvėse ir Marijonų gimnazijoje, „Marijampolės katalikų gyvenimas J. E. vysk. T. Matulioniumi padaręs labai gražaus išpūdžio“. Tai prisimindamas mons. Algirdas ragino ir dabar nepamiršti būsimojo palaimintojo bei skatinti arkivyskupo Teofiliaus Matulionio kultą Vilkaviškio vyskupijoje. Kalbėdamas apie būsimąjį palaimintąjį, jis pabrėžė pastarojo aktualumą jaunimui. Jis yra geras pavyzdys, kaip ieškant galima atrasti savo tapatybę ir gyvenimo prasmę. Arkivyskupo Teofiliaus Matulionio mokslai, studijos ir kelias į kunigystę nebuvo lengvi, bet jis nenuleido rankų. Tad jis ir kiekvieną jaunuolį tam tikra prasme kviečia bei ragina išsiaiškinti, kur Dievas jį kviečia, ir ten eiti, o ne, kaip šiandien įprasta, pasukti tuo keliu, kuris atrodo praktiškiausias.

Mons. Algirdas atkreipė dėmesį, kad Teofilius Matulionis dėl silpnos sveikatos pagreitintai išventintas kunigu 1900 m. kovo 4 d., o Dievo padedamas išgyveno dar daugelį metų. Pasak prelegento, arkivyskupas Teofilius Matulionis visą gyvenimą kovojo už jaunimą, už jo tikėjimą. Jis gynė jaunimą nuo moralinės prievartos, nuo komunistinio „smegenų plovimo“.

Monsinjoras paminėjo dar vieną faktą, liudijantį būsimo palaimintojo uolumą. Kaišiadorių vyskupijoje tuometinio jos ganytojo vysk. Teofiliaus dėka Antrojo pasaulinio karo metu į Vakarų pasitraukė mažiausiai kunigų. Jie, kaip ir kvietė ganytojas, pasiliko su žmonėmis. Šį savo uolumą garbingasis arkivyskupas Teofilius Matulionis ne vieną kartą paliudijo savo kančia. Kas palaikė arkivyskupą jo gyvenimo ir tikėjimo kelionėje? Jo pamaldumas. Kristocentris pamaldumas. Sužinojęs, kad paskutiniai jo motinos ištarti žodžiai buvo: „Pavedu savo šeimą Švč. Jėzaus Širdžiai“, būsimasis palaimintasis Jėzumi pasitikėjo visą gyvenimą.

Antrojeje susirinkimo dalyje savo mintimis apie garbingąjį arkivyskupą Teofilijų Matulionį dalijosi Kaišiadorių vyskupas Jonas Ivanauskas. Jis prisiminė 1987-uosius, kai palaimintuoju buvo skelbiamas arkivyskupas Jurgis Matulaitis. Tą dieną jis buvo Marijampolėje ir matė minias žmonių, susirinkusių pasidžiaugti šia iškilme, padėkoti už palaimintąjį ir paprašyti jo užtarimo. Vyskupas Jonas visus paragino, kad ir arkivyskupo Teofiliaus Matulionio paskelbimas palaimintuoju būtų gera proga atrasti šventuosius ir palaimintuosius Lietuvoje, naujai pažvelgti į beatifikacijos bylas savose vyskupijose. Vyskupas bylojo, kad beatifikacijai reikia pasirengti. O tai galima padaryti gyvenant Evangelija, malda ir į visa tai įnešant pastoracinio pasirengimo.

„Teofilius Matulionis yra dėl mūsų asmeninio išganymo. Todėl besirengdami jo beatifikacijai turime kiekvienas savęs klausti, ką jis duoda man ir mano

tarnystei. Pasirengimas beatifikacijai yra puiki proga susitikti Jėzų, atnaujinti savo tikėjimą ir pašaukimą. Jis peržengia vyskupijų ir net Lietuvos ribas. Tai gali būti Dievo ranka, Jo ženklas kiekvieno iš mūsų gyvenime“, – sakė vyskupas Jonas Ivanauskas kalbėdamas apie garbingąjį arkivyskupą Teofilijų Matulionį ir jo beatifikaciją birželio 25 d. Vilniuje.

Pabaigoje Kaišiadorių vyskupas padėkojo vyskupui Rimantui Norvilai, Vilkaiviškio vyskupijos kunigams ir tikintiesiems už solidarumą, maldą ir finansinę pagalbą įrengiant garbingojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio koplyčią Kaišiadorių katedroje.

-klb-

Panevėžio vyskupijos ir Lietuvos jaunimo globėjo šv. Kazimiero iškilmė

Kovo 4 d. Panevėžyje vyko Panevėžio vyskupijos ir Lietuvos jaunimo globėjo šv. Kazimiero iškilmė „Štai mano išrinktasis tarnas, mano mylimasis, kuriuo gėrisi mano siela. Aš suteiksiu jam savo Dvasią, ir jis skelbs tautoms teisingumą“ (Mt 12, 18)“. Joje dalyvavo per 400 jaunų žmonių iš įvairių vyskupijos parapijų. Kristaus Karaliaus katedroje jaunimui katechezę apie šventumą vedė kun. Erastas Murauskas. „Šventumas nėra bendro vartojimo prekė. Žmogaus pašaukimas – būti mylimam ir mylėti. Kai nėra meilės, išsijungia svarbiausios žmogaus gyvenimo programos. Kita vertus, nuodėmė yra virusas, kuris įsibrauna į mūsų žmogišką prigimtį ir ten griaua visas esančias gerumo programas“, – sakė prelegentas.

„Lietuviška žodžio „nusidėti“ etimologija reiškia „nebebūti savimi“. Štai kur prasideda tragedija. Iš čia kyla visos įtampos. Šv. Kazimieras nusprendė būti savimi, t. y. būti tuo, kuo jį iš tiesų Dievas sukūrė. Šv. Kazimieras ieškojo buvimo pilnatvės. Dėl to rūpinosi lavinti savo protą, t. y. siekė mokslo; lavino savo jausmus, t. y. praktikavo gailingumą. Pagaliau šis šventasis labai mėgo Švč. Sakramento adoraciją. Taip jis stiprino savo valią, kurios dėka ir pajėgė atlaikyti visus ligos padarinius ir gundymus. Šv. Kazimieras norėjo būti tvirtas karalius, kuris žino, kuo žmonės gyvena. Šv. Kazimieras laisvę suprato ne kaip išorinę, bet visų pirmiausia kaip vidinę. Tos vidinės laisvės siekė per sakramentus: atgailą ir šv. Komuniją“, – kalbėjo kunigas Erastas, jaunimui suprantama kalba aiškindamas, ką reiškia „atgaila“, „išpažintis“.

„Išlaisvinimas iš nuodėmių yra milžiniška Dievo dovana. Dievas nori, kad tu gyventum. Jis nori, kad tavyje būtų gyvas ir džiaugsmas, ir nuostaba, ir ramybė, ir pasitikėjimas. Kazimieras ėjo tuo keliu. Tapo šventuoju. Šventumas yra ir tau. Nes priklausyti Jėzui, tai būti šventam, tai priklausyti jo kompanijai. Tam tikra prasme „būti šventam“ reiškia būti Dievo ambasadoriumi ir jo apaštalu šiame pasaulyje. Belieka tikėtis tos išminties ir prašyti šv. Kazimiero užtarimo, kad iš tiesų gyvenime galėtume būti savimi“, – sakė kun. E. Murauskas.

Po katechezės vyko šlovinimas, Švč. Sakramento adoracija. Jauni žmonės turėjo galimybę priimti Sutaikinimo sakramentą. Šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vysk. Linas Vodopjanovas. „Šv. Kazimieras tegyveno 25 metus. Ką ypatingo jis nuveikė? – klausė ganytojas. – Jis turėjo garantuotą gyvenimą. Buvo numatytas Sosto įpėdiniu... Būdamas jaunas, anksti suprato, kad gyvenimo esmė yra Dievo meilė ir gailingumo darbai. Todėl atsidėjo maldai ir vargšų globai. Kaip šv. Pranciškus, buvo kaip „galvos netekęs“. Dėl tokio originalumo gali

atkreipė dėmesį, kad arkivyskupas Teofilius visas aplinkybes priėmė su širdies ramybe, kurios sėmėsi iš pasitikėjimo Dievo valia.

Vilniaus arkivyskupijos piligrimams kelionė į Kaišiadoris tapo proga geriau pažinti vieniems kitus ir gyvinti bendruomenės dvasią, kurios taip reikia rengiantis beatifikacijai, kad būsimą palaimintąjį galėtume priimti ne tik kaip užtarėją asmeniniuose reikaluose, bet ir kaip dovaną visai Bažnyčiai Lietuvoje. Arkivyskupas Teofilius, labai mėgęs pasivažinėjimusi po Lietuvą, buvo šios šviesios išvykos bendrakeivis.

-vlnensis.lt-

Šv. Kazimiero šventė Vėžaičiuose

Kovo 4 d. 12 val. seniausioje Vakarų Lietuvoje Šventojo Kazimiero bažnyčioje Vėžaičiuose aukotos iškilingos šv. Mišios pirmojo Lietuvos Dangiškojo globėjo – šventojo Kazimiero garbei. Į šią Telšių vyskupijos diecezinę šventovę susirinko nemažas būrys tikinčiųjų ne tik iš Vėžaičių, bet ir iš kitų vyskupijos parapijų. Šv. Mišių, kurioms vadovavo Telšių vyskupijos vyskupo generalvikaras kan. Remigijus Saunorius, liturgijai patarnavo Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai, giedojo Vėžaičių parapijos bažnytinis choras, vadovaujamas vargonininkės Kristinos Grauslytės.

Šv. Mišiose koncelebravo devyni kunigai, pamokslą – vyskupo Jono Borutos SJ žinią susirinkusiems perdavė Priekulės parapijos klebonas kan. Viktoras Ačas.

Pamoksle išryškintas šventojo karaliaučio Kazimiero maldingumas, pasitikėjimas Dievu, meilė Dievo Motinai. Būsimasis šventasis buvo ypač uolus ugdydamas dorybes, mylėjo kiekvieną žmogų, o ypač rūpinosi vargšais. Šventojo pavyzdys aktualus ir šandienos žmogui, jo gyvenimas uždega kiekvieną tikintįjį siekti šventumo ir tobulumo, įveikiant įvairias kliūtis ir

sunkumus, kurių netrūko ir šventojo gyvenime. Šventumas galimas tik pasitikint Dievu ir vykdant jo valią, kaip tai darė šv. Kazimieras.

„Šventieji savo pavyzdžiu patraukia kitus ir padeda pirmiausia ieškoti Dangaus karalystės. Todėl šv. Kazimieras mums ypač brangus ir gerbtinas. Sunkiais laikais lietuviai ne kartą šaukėsi jo paspirties bei paguodos ir buvo išgirsti. Tikėjime, kad ir dabarties sunkiomis valandomis lietuvių tauta bus išgirsta ir išvaduota iš vergijos“, – sakoma pamoksle.

Po Mišių šventovės šventoriuje vyko Eucharistijos procesija, po kurios, palaiminus tikinčiuosius Švč. Sakramentu, dar buvo galima pagerbti ir šv. Kazimiero relikvijas.

-kasab-

Diskusijų vakaras miesto kavinėje

Kovo 9 d. Kauno „Daugirdo“ kavinėje vyko diskusijų vakaras tema „Kultūrų konfrontacija: krikščionybė ir baltiškumas“. Šis vakaras – vienas iš ciklo „Kuniagai kavinėse“ renginių, organizuojamų Kauno arkivyskupijos kurijos.

Su kauniečiais kavinėje susitiko bei diskutavo, į gausius susidomėjusių vakaro dalyvių klausimus atsakinėjo sunkiojo metalo grupės *Thundertale* (lietuviškai – „Perkūno saktė“) vokalistai ir muzikantai – Laurynas Baškys ir Jonas Chockevičius bei svečias iš Šiluvos – parapijos klebonas kun. Erastas Murauskas.

Ganėtinai karštų diskusijų vakare, kurį vedė Kauno arkivyskupijos atstovas spaudai, žurnalo „Artuma“ vyriausiasis redaktorius Darius Chmieliauskas ir kuriame aktyviai reikėsi ir kavinės lankytojai, svarstyti nelengvi klausimai: ar krikščionims baltiškiosios tradicijos negali būti „savos“, ar egzistuoja kultūrinė konfrontacija tarp baltiškumo ir krikščionybės, galiausiai – kokie yra esminiai krikščionybės ir baltiškojo tikėjimo skirtumai?

susidaryti išpūdis, jog buvo nevykėlis. Tačiau iš tiesų buvo tvirtas žmogus. Nebijojo melstis. Nebijojo pagelbėti vargšams.“

„Šiomet minime garbingojo Dievo tarno Teofiliaus Matulionio metus. Kartą po tardymo T. Matulioniui pasakė: „Skelbiu žinią – jūs suimamas.“ Teofilius atsakė: „Ačiū.“ Ar čia telpa pasaulio logikoje?“ – retoriškai klausė jaunimo vyskupas kviesdamas nebijoti pripažinti, kad „esu Dievo vaikas“, esu jo mylimas! Ir drąsiai tai paliudyti kitiems bendraamžiams.

Po šv. Mišių Laisvės aikštėje visi vaišinosi šv. Kazimiero sriuba. Šventinę nuotaiką palaikė ansamblis „Raskila“. Popietę įvairiose Panevėžio miesto įstaigose veikė kūrybinės dirbtuvės. Šventės dalyviai, panevėžiečiai ir svečiai J. Miltonio dramos teatre žiūrėjo specialiai Panevėžio vyskupijos jubiliejui bei šiai jaunimo šventei pastatytą spektaklį „Karvelėli mėlynasai“ (režisierė Inga Talušytė). Šios Panevėžio vyskupijos jaunimo dienos – tai pasirengimo Lietuvos jaunimo dienoms, kurios vyks Vilniuje birželio 23–25 d., etapas.

-kad-

Kauno arkivyskupijos Caritas metinė konferencija

Vasario 27 d. Kauno arkivyskupijos Caritas bendradarbiai ir savanoriai rinkosi į metinę Caritas konferenciją. Susitikimas pradėtas Kauno arkivyskupo Liongino Virbalo SJ pasveikinimu ir malda.

Pirmajame pranešime Kauno arkivyskupijos Caritas direktorius Arūnas Kučikas pristatė 2016 m. veiklą, pagrindines veikimo kryptis ir patirtis. Šie metai Caritas bendruomenei buvo kaitos metai, nes pasikeitė organizacijos vadovas, formavosi nauja komanda, teko perimti Lietuvos Caritas vykdytas programas ir užtikrinti jų, taip pat ir kitų tęstinių veiklų vykdymą. Pranešime akcentuota bendruomeninė Caritas tarnystė parapijose, sudaranti Caritas veiklos pagrindą. Caritas grupelės veikia dviejuose trečdaliuose Kauno arkivyskupijos parapijų (62), jose telkiasi daugiau nei 400 karitiečių, vykdyti veiklas padeda apie tūkstantis savanorių. Šio didelio Caritas bendradarbių tinklo dėka buvo pasirūpinta daugiau nei 2 tūkstančiais vienišų senelių, neįgaliųjų, ligonių, pažeidžiamų šeimų narių, o pagalba drabužiais, maistu ir kitais daiktais buvo suteikta daugiau nei 13 tūkstančių vargstančiųjų.

Pristatyme aptarta ir institucinė karitatyvinė veikla, kaip antai vargstančiųjų maitinimas sriubos valgyklose ir maitinimo punktuose (pateikta beveik 128 tūkst. porcijų), vaikų ugdymas ir pagalba jų šeimoms vaikų dienos centruose (11 centrų lankė 289 vaikai). Atkreiptas dėmesys, kad Kauno arkivyskupijos Caritas 2016 metų pabaigoje pradėjo dvi naujas programas – pagalbą įtėviams ir globėjams teikiančią programą „Vaiko gerovės institutas“ bei Užsieniečių integracijos programą, skirtą padėti pabėgėliams.

Po pirmojo pranešimo konferencijos dalyviai dalijosi išimintiniausiais praėjusių metų įvykiais. Džiugu, kad kiekvienas regionas turėjo kuo pasidalyti – daugumai išimtinė tarnystė Šiluvos atlaiduose, kiti džiaugėsi aktyvesniu jaunimo išiliejimu į Caritas veiklas, tretį dalijosi apie prasmingus Caritas veikimo būdus.

Antroje konferencijos dalyje Lietuvos Caritas generalinė direktorė Deimantė Bukeikaitė pristatė pagrindinius Lietuvos Caritas organizacijos pokyčius. Pranešėja akcentavo, kad Lietuvos Vyskupų Konferencija patvirtino naują Lietuvos Caritas statutą, įtvirtinantį didesnę vyskupijų Caritas vaidmenį organizacijos

valdyme. Kitas svarbus pokytis susijęs su Lietuvos *Caritas* funkcijų sutelkimu atstovavimo, informavimo ir koordinavimo srityse, eilę metų vykdytas konkrečias programas perduodant į vyskupijų lygmenį, pvz., Kauno arkivyskupijos *Caritas* organizacijai.

Antrame pranešime *Caritas* direktorius Arūnas Kučikas kalbėjo apie 2017 m. pagrindines veiklos gaires ir laukiančius iššūkius. Pagrindinis jų – kaip pasiekti, kad gailėstingumo darbai būtų visos parapijos bendruomenės rūpestis, suprantamas kaip integrali tikėjimo išraiška ir liudijimas. Kiti uždaviniai susiję su *Caritas* bendruomenės atsinaujinimu, savanorių veiklos stiprinimu, tvariu *Caritas* veiklų finansavimu.

Po pranešimo *Caritas* bendruomenė diskutavo ir svarstė, kokios trys pagrindinės kryptys yra šių metų uždaviniuose. Dauguma kėlė klausimą dėl savanorių palydėjimo ir palaikymo, taip pat dabartinių *Caritas* bendradarbių stiprinimo.

Metinę *Caritas* konferenciją apibendrinimu užbaigė Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ. Ganytojas dėkojo visiems *Caritas* bendradarbiams, kviesdamas nebijoti pasilenkti prie stokojančio ar kenčiančio, veikti drąsiai patiems ir telkti visus norinčius prisidėti prie *Caritas* pagalbos vargstantiems.

-kaci-

Paminėtas „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ 45-metis

Kovo 18 d. Kauno arkivyskupijos muziejuje paminėtas „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“ 45-metis – pirmasis sovietmečiu pogrindžio sąlygomis leistos ir platintos „Kronikos“ numeris išleistas 1972 m. kovo 19 d. Simne.

Susitikime dalyvavo „Kronikos“ redaktorius arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, Kauno arkivyskupas Lionginas Virbalas, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas, kun. Robertas Grigas, seserys vienuolės, kiti bendraminčiai ir bendražygiai, nemažai miesto visuomenės atstovų, jaunų žmonių.

„Tebus šio susitikimo tema žmonės, kurie buvo arti „Kronikos“, prisidėjo prie jos rengimo, platinimo. Jie nebuvo didvyriai, bet darė tai, ko tuo metu labai reikėjo, ir rėmėsi Dievu“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius, šiltai atsiliepdamas apie savo bendradarbių pasiaukojimą ginti tikėjimo ir Bažnyčios reikalus sovietų okupacijos metais. Ganytojas sakė ir šiandien rinktūsi tokią komandą ir geru žodžiu minėjo „Kronikos“ talkininkus, kurių dėka, nuolat persekiojant sovietiniam KGB, per 1972–1989 metų laikotarpį išleistas 81 jos numeris.

Šiame susitikime arkiv. S. Tamkevičius, parodydamas ir fotografijų, pristatė visą eilę kunigų, seserų vienuolių ir pasauliečių, kurie aktyviai dalyvavo pogrindinėje veikloje, rizikavo ir ne vienas jų dėl to patyrė skaudžią sovietinių kalėjimų ir tremčių tikrovę. Arkivyskupo pasakojimas gyvai priminė „Kronikos“ leidimą laimėjusius vyskopus, vėliau kardinolą Vincentą Sladkevičių ir Julijoną Steponavičių, bebaimius kunigus Juozą Zdebskį, Alfonsą Svarinską, (dabar vyskopus) Joną Borutą ir Joną Kaunecką, Lionginą Kunevičių, Praną Račiūną ir kitus, taip pat ir tuos, kurie labai pasitarnavo „Kronikai“ skinantis kelią į Vakarų – kunigus Kazimierą Pugevičių, Kazimierą Kuzminską, mons. Vytautą Kazlauską. Geru žodžiu arkivyskupas minėjo drąsiasias seseris vienuoles – aktyviausias „Kronikos“ leidimo talkininkes – Nijolę Sadūnaitę, Gerardą Šuliauskaitę SJE, Genovaitę Navickaitę ir kitas seseris. Nemažai jų dalyvavo minėjime.

„Visa, kas lietuviška, man „rezonuoja“, viskas yra jausgė į kraują“, – sakė apie lietuviškąją kultūrą kun. Erastas Murauskas, ir toji kultūra, mokslininkų duomenimis, persiduoda per 40 kartų. Kultūra turi padėti augti, brandinti žmogų. Tačiau šiek tiek kitaip yra kalbant apie religiją. Religija paliečia proto, jausmų, valios sritis, ji padeda žmogui būti teisingame santykiyje su savimi, kitais ir su Dievu.

Jaunųjų diskusijų dalyvių Lauryno ir Jono mintimi, prasmingiau kalbėti ne apie religijų, kultūrų priešpriešą, bet apie tai, kokią prasmę religija apskritai turi žmogaus gyvenime.

Pasak kun. Erasto, krikščionybė nėra tautinė, ji kyla iš Jėzaus Kristaus, kuris kvietė: „Ateikite pas mane visi“. Atsakydamas apie esminį krikščionybės ir baltiškojo tikėjimo skirtumą, kun. Erastas kavinėje tvirtai skelbė esminę krikščionybės žinią, kurios galbūt atėjusieji dar nebuvo išgirdę, – mes, krikščionys, tikime į vieną Triasmenį Dievą. Dievo Sūnus Jėzus Kristus atėjo pas žmones su išgelbėjimo žinia. Pagonybėje žmogus gelbstisi pats, savo jėgomis.

Ginčai virė ir dėl dvasinių praktikų. Kun. Erasto oponentai Laurynas ir Jonas čia dalijosi savo dvasiniais ieškojimais, kurie susiję su meditacija, muzika. „Svarbiausia – esam žmonės, galim bendrauti, ieškoti sąsajų“, – draugišku tonu, kaip ir visą vakarą, kalbėjo jaunieji *Thundertale* atlikėjai, o Darius Chmieliauskas, apibendrindamas diskusiją, pastebėjo, jog ne esame vieni kitiems priešai. Bendras priešas šiandien yra prigimtinių žmogaus vertybių paneigimas įstatymais ir pan. Kita vertus, jis apgailėstavo, jog jo tikėjimas – krikščionybė ir jos gelbstinti žinia daugeliui vis dėlto yra per mažai pažįstama.

Kovo 11-osios išvakarėse vakaras užbaigtas Dariaus Chmieliausko pasiūlyta sudainuoti lietuviška daina „Lek gervelė“. Po oficialios vakaro pabaigos kavinėje dar beveik dvi valandas tęsėsi karštos neformalios diskusijos. -kait-

Šiaulių vyskupui – Šv. Kazimiero medalis

Kovo 4 d. Šiaulių katedroje Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui įteiktas Šventojo Kazimiero ordino garbės medalis, o ganytojas paskelbtas Šiaulių regiono tikėjimo sklaidos šviesuoliu. Apdovanojimą įteikė Šv. Kazimiero ordino didysis magistras Henrikas Armoška-Eismontas ir ordino garbės dama Loreta Bartkevičiūtė-Valienė.

Šv. Kazimiero ordinas kasmet Šv. Kazimiero dieną, kovo 4-ąją, nominuoja Šiaulių miesto bei regiono šviesuolį ir įteikia jam Šv. Kazimiero ordino Lelijos garbės ženklą.

Kovo 4 d. šv. Kazimiero išskilmės Šiaulių katedroje prasidėjo šv. Mišiomis. Jas aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Giedojo Remigijaus Adomaičio vadovaujamas berniukų ir jaunuolių choras „Dagilėlis“. Susirinko neįprastai daug žmonių.

Pasveikinti vyskupo E. Bartulio atvyko LR Seimo pirmininko pirmoji pavaduotoja Rima Baškienė, Šiaulių meras Artūras Višockas, Šiaulių universiteto rektorius prof. dr. Donatas Jurgaitis, Seimo narys dr. Stasys Tumėnas. Šventėje taip pat dalyvavo, muzikiniu kūriniu vyskupą sveikino smuikininkė Liepa Jurgutavičiūtė ir Šv. Kazimiero ordino nariai bei jų vadovaujami muzikos atlikėjai:

-irat-

2016-ųjų Metų kaunietė

Kovo 8 d. 2016-ųjų Metų kaunietės apdovanojimas „Žalgirio“ arenoje įteiktas vargonininkei ir pedagogei Daliai Jatautaitėi.

Dalia Jatautaitė yra Vši Kauno religinės muzikos centro įkūrėja (veikia nuo 2001 m.), puoselėja klasikinės sakralinės muzikos sklaidą. Ji rūpinosi telkti žmones ir lėšas restauruoti didžiuosius Kauno arkikatedros vargonus.

-kait-

Arkivyskupas minėjo ir aktyvius „Kronikos“ leidėjus pasauliečius, nemažai jų – Petras Plumpa, Vladas Lapienis, Anastazas Janulis ir kiti – už tai kalėjo griežto režimo lageriuose. Buvo prisiminti laisvės idealus solidarai gynę žymūs Rusijos disidentai Sergejus Kovaliovas, A. Lavutas ir kiti. Arkivyskupas sakė sutikęs daug nuostabių, labai paprastų žmonių, kurie neatsisakydavo padėti, kai to labai reikėdavo.

„Kronika“ – tai auka. Kai auka, drąsa ir ryžtas siejama su malda, tai duoda didelius vaisius“, – sakė vėliau kalbėjęs politinis kalinys Petras Plumpa, minėdamas milžinišką įtampą, kurią patyrė Uralo lageryje perduodant iš jo į laisvę žinias apie kalėjimo tikrovę. „Nebuvome bebaimiai ar nesugaunamieji. Buvome sekamos, tardomos. Ir dabar kankina sunkūs sapnai“, – sakė ses. Bernadeta Mališkaitė SJE, pasidalydama apie „Kronikos“ leidimą ir platinimą po arkiv. S. Tamkevičiaus suėmimo penkerius metus iki paskutinio numerio.

Pasibaigus susitikimui jo dalyviai rinkosi į Kauno arkikatedrą padėkoti Viešpačiui už „Kronikos“ žmones – leidėjus, platintojus, visus talkininkus ir bendradarbius, melstis už jau iškeliauvusius į amžinybę. Šv. Mišias aukojo arkivyskupas emeritas Sigitas Tamkevičius, arkivyskupas Lionginas Virbalas, Panevėžio vyskupas emeritas Jonas Kauneckas ir prel. Vytautas Steponas Vaičiūnas.

-kait-

Malda už Lietuvą Latvijoje

Vasario 18 d. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis dalyvavo Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjime viename Latvijos miestų – Jelgavoje. Jelgavos Nekaltosios Mergelės Marijos katedroje aukotos lietuviškos šv. Mišios, kuriomis labai džiaugėsi Jelgavos lietuvių bendruomenė. Eucharistijai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, koncelebravo Jelgavos vyskupas emeritas Antons Justs ir Šiaulių vyskupijos kurijos kancleris kun. Evaldas Alūza.

Sakydamas homiliją Šiaulių vyskupas kreipė tikinčiųjų žvilgsnį į Evangelijoje aprašytą Išganytojo ant Taboro kalno atsimainymą. „Tai žvilgsnis mums, kokie mes būsime amžinojoje Tėvynėje“, – sakė ganytojas. Tačiau tarp Atsimainymo ir Prisikėlimo Kristui teko daug iškentėti. Kančia yra ir mūsų gyvenimo palydovė. Šiandieniam sekuliarizuotame, globaliame pasaulyje žmogui tenka susidurti su įvairiais iššūkiais, kurie neretai paklaidina. Matome tautiečius, suklupusius prie alkoholio, narkotikų, lošimo dievų. Tai rodo, kokie silpni esame šioje kelionėje į Tėvo namus, todėl svarbu girdėti, ką sako Išganytojas: „Nuo manęs atsiskyre, jūs negalite nieko nuveikti“ (Jn 15, 5). Ar tauta, atstūmusi Dievą, gali tikėtis kažką nuveikti? Mūsų Dievas yra viso pasaulio Dievas. Jis ateina, kad turėtume gyvenimą (plg. Jn 10, 10), turėtume džiaugsmą. Viskas skirta mums. Kokie esame neišmintingi, kai nenorime klausyti Jo patarimų. „Šiandien maldoje kreipkimės į dangiškąją Motiną Mariją, prašykime šviesos, kad kartu su ja galėtume patikėti save Dievo valiai“, – sakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Po šv. Mišių šventė tęsėsi Jelgavos Gederto Eliaso istorijos ir meno muziejuje. Šis muziejus įsikūręs garsiojoje Mintaujos gimnazijoje, kurioje mokėsi Lietuvos prezidentas Antanas Smetona bei daug kitų garsių Lietuvos ir Latvijos šviesuolių, mokslo, meno ir politikos veikėjų. Ši aplinka, kur garsius auklėtinius priima atminimo lentos ant rūmų išorinės sienos, puikiai tiko pabrėžti ilgametį Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimą, kuriam šventės metu ir buvo skiriamas didžiausias dėmesys.

Renginių organizavo Algimanto Burbos vadovaujama Jelgavos lietuvių kultūros draugija „Vytis“, lietuviškai dainai kvietė Dobelės lietuvių kultūros draugija (vadovė – Lidija Eizengrauda). Latvijos lietuvius su tautine švente sveikino Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Jelgavos vyskupas Edvards Pavlovskis, Jelgavos meras Andris Ravinš, Lietuvos ambasadorius Latvijoje Artūras Žurauskas, latvių, romų, ukrainiečių, lenkų, gudų bei rusų bendruomenių atstovai.

Meninę programą atvežė Šiaulių kamerinis choras „Bičiuliai“, giedojęs taip pat šv. Mišių metu. Lietuviškai ir latviškai į susirinkusiuosius kreipėsi valstybinio Šiaulių dramos teatro aktorius Vladas Baranauskas. Skambėjo tautinės lietuvių ir latvių dainos, poezijos posmai, sveikinimai. -irat-

Mirė kun. Petras Tavoraitis (1924–2017)

Kovo 12-ąją, eidamas 93-iusius metus, Ukmergėje mirė Kauno arkivyskupijos kunigas jubilias Petras Tavoraitis. Kun. P. Tavoraitis gimė 1924 m. rugsėjo 20 d. Rokiškio apskrityje, Pakriainių kaime, Obelių parapijoje, valstiečių Tavorų šeimoje. Pradžios mokyklą lankė Obeliuose, vėliau įstojo į saleziečių vienuolyno gimnaziją Vytėnuose. Ten mokėsi neilgai, nes, prasidėjus sovietinei okupacijai, mokslą teko nutraukti, tačiau ryšys su saleziečiais ir palankumas saleziečių veiklai išliko visą gyvenimą. Vėliau mokėsi Rokiškio valstybinėje gimnazijoje ir ją baigė 1943 metais.

1944 m. įstojo į Kauno tarpdiezezinę kunigų seminariją ir ją baigė 1949 m. 1948 m. spalio 31 d. įšventintas kunigu. Po šventimų dar kurį laiką mokėsi seminarijoje.

1949 m. paskirtas Raseinių vikaru. 1950 m. perkeltas vikaru į Kėdainius, dar po metų – taip pat eiti vikaro pareigų Šiaulėnuose. 1951 m. tapo Pažerų parapijos klebonu, kur darbavosi šešerius metus. Vėliau vėl gana dažnai perkėlinėtas: 1957–1958 m. dirbo klebonu Šventybrastyje, 1958–1963 m. – Alėjuose, iš kur klebonu perkeltas į Polekėlę. Po trejų metų paskirtas Milašaičių parapijos klebonu, 1968 m. – Radviliškio parapijos vikaru, 1969 m. – Joniškio parapijos vikaru. Šalia šių pareigų 1970 m. rudenį jam dar pavesta aptarnauti ir Gasčiūnų parapiją. 1971 m. paskirtas Polekėlės parapijos administratoriumi, 1975 m. perkeltas Pajieslio parapijos administratoriumi, 1976 m. paskirtas Vandžiogalos parapijos administratoriumi, 1978 m. – Vosiliškio parapijos administratoriumi. 1983 m. pradžioje trumpai ėjo Kėdainių parapijos vikaro pareigas, o 1983 m. gegužę tapo Pabaisko parapijos administratoriumi ir šias pareigas ėjo iki 1992 m. Po to vienus metus buvo Kauno Šv. Vincento Pauliečio (Petrašiūnų) parapijos altaristu vikaro teisėmis, o 1993 m. paskirtas Josvainių ir Pernaravos parapijų administratoriumi, po dvejų metų pakeltas tų parapijų klebonu. 1996 m. paskirtas Paštuvos parapijos klebonu ir karmeličių vienuolyno kapelionu.

2000 m. tapo Ukmergės Švč. Trejybės parapijos altaristu vikaro teisėmis. Ukmergėje pragyveno iki mirties. Ukmergėje įsitraukė ir į visuomeninę veiklą, dalyvavo Tarptautinės pagyvenusių žmonių asociacijos, Trečiojo amžiaus universiteto veikloje.

Kun. Petras Tavoraitis buvo pašarvotas Ukmergės Švč. Trejybės bažnyčioje. Laidotuvų šv. Mišios aukotos kovo 14 dieną. Palaidotas Ukmergės Dukstynos kapinėse. -Kn-

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

I. e. p. kun. Kęstutis Smilgevičius

Nariai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilkaviškio vyskupija / kun. Linas Baltrušaitis
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 600 egz.

ISSN 1392-6098